

БАРИ ХАЙНС

ПОГЛЕДИ И УСМИВКИ

·ХРИСТО Г. ДАНОВ·

БАРИ ХАЙНС

ПОГЛЕДИ И УСМИВКИ

Превод: Диана Ботушарова

chitanka.info

КЛЕО ПРОТОХРИСТОВА

С ВНИМАТЕЛЕН И ЗНАЕЩ ПОГЛЕД, БЕЗ УСМИВКА

Авторът на „Погледи и усмивки“ не е сред водещите имена на новата английска литература, но е достатъчно известен на широката публика — и като писател, и като автор на телевизионни пиеси, и като сценарист. По романа му „Ветрушка“ е направил успешен и популярен филм („Кес“) един от най-именитите режисьори на Англия — Кей Лоуч, а екранизацията на „Погледи и усмивки“ е спечелила наградата за филм на съвременна тема на кинофестивала в Кан през 1981 година.

Ако искаме да определим мястото на Бари Хайнс в съвременния английски роман, ще се наложи да го легитимираме чрез традицията, към която той принадлежи — на т.нар. работнически роман. От една често използвана и инерционно съхранявана гледна точка към литературния процес в Англия ангажираната с работническата тема белетристика изглежда периферно явление. В плана на аналитичния подход към литературно-историческата приемственост обаче Бари Хайнс се оказва обвързан с творческа общност, която включва безспорни колоси на английското романно изкуство, като Дикенс и Д. Х. Лорънс, редица от небезизвестни писатели — Алън Силитоу, Дейвид Стори, Сид Чаплин, Мелвин Браг, както и автори като Стан Барстоу и Джон Уейн, макар и само с отделни техни книги.

Колкото и привлекателна да е за критика една така авторитетна „родова принадлежност“, да отнесем Бари Хайнс без каквито и да е уговорки към авторите на работнически романи означава да се лишим от съответна на своеобразието на творчеството му представа. Писателят предлага свой, съвършено индивидуален вариант на традиционния тематичен модел, в който съблюдаването на конкретни „жанроопределящи“ правила се съчетава с нетипична, а понякога и провокиращо неочаквана интерпретация на обичайния материал. Бари Хайнс е художник на документално-достоверното, на ежедневно и

битово принизеното. Основен патос на творбите му е защитата на демократичните обществени принципи, остротата на наблюдението го води към сурова и открита критика на социалните несъвършенства и към изсичането на нелицеприятни истини. Между благодатните предпоставки за успехите му в тази насока най-решаваща роля играе произходът му. Той е роден в едни от най-важните работнически райони на Англия — Южен Йоркшир, и притежава личен опит в едва ли не задължителната за областта миньорска професия. Тези факти обясняват почти документалната автентичност в произведенията му, особено силно изявена в „Цената на възгледите“ (1979) — роман, който, обединил две телевизионни пиеси на автора, разказва за измислени събития, провокирани от действителното посещение на уелския принц Чарлс в една възгледобивна мина през 1977 година. Бари Хайнс познава живота на своите герои и го пресъздава с разбиране, с усет за скритите в баналните подробности смисли, които за чуждото око биха останали неразпознаваеми. За разлика от повечето познати писатели на „работническата тема“, които търсят в ежедневието предимно драмата, както и „героя“ в безличната среда, Б. Хайнс разработва съвременен вариант на създадената и утвърдена от Флобер естетика на баналното. В специфичния му подход към живота на онеправданите трудови маси водещ момент е безпристрастното регистриране на действителните факти, които с последователността си оформят унилото еднообразие на убийствено безсъдържателен и лишен от перспектива живот. Изграденото по този начин привидно неамбициозно, едва ли не движещо се по инерция повествование прикрива сериозна и ангажирана авторска позиция на самоограничение и себеотрицание, в която първичният за всеки художник импулс за собствена изява е подчинен на стремежа към последователна над-личностна обективност.

Тази непротиворечива безпристрастност обаче при повнимателно вглеждане се оказва само външна обвивка на далеч по-сложен творчески подход. Защото нанизът от житейски детайли и понякога дори досадни битови реални, които изпълват романите на Бари Хайнс, при опит за съдържателен анализ се оказва твърде накъсан, а елипсите, с които авторът очевидно напълно съзнателно борави, принуждават читателското възприятие да се придвижи към по-стабилната и плътно изградена плоскост — тази на загатнатите

смислови внушения и символични съотнасяния. Особено изразително се проявява това творческо своеобразие на писателя в романа му „Ветрушка“ (1968)^[1], в който с покоряваща, макар и свенливо прикривана емоционална щедрост е разказана историята на странното и трогателно приятелство между едно момче и дресирания от него сокол. Героят на романа — Бали — е на прага на юношеството, но в този в една или друга степен болезнен за всички преход той е лишен както от носталгия към отиващото си детство, така и от интерес и надежда за бъдещето. Израснал в бедност и в духовна и емоционална пустота, Бали открива в соколчето-ветрушка компенсация за житейския си недоимък, единствен обект на привързаност, амбиция и възхищение, основание за самоуважение. Самата птица със своята дива свирепост и изострена до краен предел чувствителност проявява несложната но трогваща и завладяваща природа на момчето, в която се съчетават дръзката острота и неприспособимост на характера с инстинктивната потребност да бъде приласкано и опитомено.

„Погледи и усмивки“ е шестият роман на Бари Хайнс, публикуван в 1981 година. В него той се съсредоточава върху проблема за безработицата, видян чрез съдбата на онези, които едва навлизат в живота и търсят както пътя и мястото си в обществото, така и самите себе си. С обичаен повествователен жест авторът ни запознава с героя и неговото обкръжение в момента, когато той завършва образованието си. Оцелялата в училище готовност на младите да приемат живота като игра, като предизвикателство, с което си заслужава да се сблъскаш, за да го преодолееш, се пречупва в неумолимите като последователност житейски несгоди и в безнадеждната повторителност на едни и същи безрадостни и унижителни ситуации. Наистина младостта има компенсаторни възможности по отношение на социално-икономическите проблеми, които се изправят пред героите на романа. Но именно във външната динамика на младежкото съществуване — срещи, стълкновения, емоции, съдбовни сближавания — се очертава реалната същина на ежедневната трагедия, описана от автора. Отсъствието на житейска перспектива се оказва губелно за човешките ценности. Бари Хайнс не слугува на клишираната представа за „бедния, но честен“ герой, който пряко всякакви изпитания съхранява високата си нравственост, за да послужи като образцов пример за победата на духовното над материалното. В „Погледи и усмивки“

авторът показва как непреодолимата социална без-перспективност руши личността, съсипва богатството на мисълта и на чувствата, превръща основните опори на човешкото битие — като семейството и любовта — в жалък, неносещ радост изход. Героите му страдат от емоционална вялост, духовният им живот непрекъснато обеднява. Основно съдържание на съжителството между близки по родство или приятелство хора стават безразличието, досадата и в най-добрия случай — някаква едва мъждукаща привързаност. И нещо друго, още по-съществено и със значително по-широка валидност, отколкото конкретното ситуиране на историята в английската безработна маса предполага — проблемът за алтернативата на лишеното от цел, от смисъл и от достойнство съществуване, която се свежда до нравствения компромис. Илюстрация на тази закономерност в романа е Алън, който прави обезпечения със социална и материална престижност избор, като заплаща с доброволно прието социално-политическо късогледство, морално безпаметство и личностна деградация.

Траекторията на мъчителната и по правило неуспешна социална адаптация на младите герои е означена в на пръв поглед неизразителното и дори донякъде случайно заглавие „Погледи и усмивка“. Но то буквално назовава зловещия капан на благоприлична привидност, който унищожавя способността и желанието за естествено и съдържателно общуване, като ги изкривява до лицемерните жестове на съзнателно избягвания междучовешки контакт. Мик и неговите връстници няма какво да получат от обществото освен любезните погледи и усмивки на служителите в отдела за безработни или в общественото осигуряване, както и на всички онези, от които се очаква да имат някакво отношение към съдбата на младите хора. Самите те в отношенията помежду си се оказват впримчени в автоматичната размяна на погледи и усмивки.

В наглед твърде безизкусната повествователна линия на романа погледите и усмивките играят ролята на своеобразни знаци, чиято множественост се синхронизира с монотонния би-тиен ритъм на героите, за да се превърне, в метафора на нематериалната, но и непроницаема стена, която ги оттласква от територията на смисленото и мотивирано социално осъществяване. Вече в словесната фактура на романа периодичната им поява изплита здрава мрежа от смислови и

лексикални съответствия, за да подчини иначе сякаш разсеяния и разпилян повествователен поток на единно, смислоизграждащо движение. В него откриваме съсредоточения и угрижен поглед на автора, който си позволява да заяви за себе си едва в тези най-дискретни и неуловими пластове на творбата си. Там именно може да се разпознае присъствието му — освободено от ласкателната за читателя фамилиарност и от подкупващи усмивки. Присъствие, което търси сериозно, същностно и непременно самокритично съучастие.

[1] Преведен на български — С., Отечество, 1988 г. ↑

Съучениците на Мик се нижеха един след друг в залата за събрания, а един учител им показваше къде да седнат. Момчетата влачеха крака между редовете, обувките им се удряха в металните крака на столовете и заместник-директорът, който наблюдаваше от трибуната кой къде се настанява, така им изкрещя да не вдигат толкова шум, сякаш нарочно ритяха столовете.

Мик размени мястото си с едно момче, за да седне до Алън и докато чакаха да дойде офицерът, започнаха да се състезават кой ще издържи по-дълго, без да си поеме дъх.

До идването на майора и специалиста по професионално ориентиране не успяха да отбележат нов рекорд, защото си пречеха и всичките им опити се прекъсваха преждевременно от сподавен смях. Офицерът се изкачи по стълбичката и заместник-директорът вдвори тишина с поглед, познат на доста момчета още от детството. С такъв заплашителен поглед родителите им ги караха да се държат прилично пред чужди хора или ги предупреждаваха, че само да си тръгнат гостите, здравата ще ги напердашат.

Заместник-директорът се отдръпна, за да даде възможност на специалиста по професионално ориентиране да представи госта.

— И така, момчета, за наше удоволствие днес сред нас отново е майор Уилис, офицер за свръзка по въпросите на образованието от пехотния полк на херцог Уелингтън, който идва чак от Йорк и ще ви разкаже за живота на военните...

Мик се наведе напред и перна по рамото момчето пред Алън. Когато то се обърна, Мик се бе превърнал целият в слух, напълно неподвижен, така че момчето заплаши Алън да му го върне в междучасието.

— ... В часовете за професионално ориентиране често възникват въпроси относно работата на военните. Ето днес следобед при нас е дошъл човек, от когото можете да научите всичко, което ви интересува. Затова, без да губим повече време, представям ви майор Уилис.

Специалистът по професионално ориентиране го представи като истинско конференсие — направи кратка пауза, преди да съобщи името на високопоставения гост, сетне отстъпи и разпери към него ръка, за да го прикани. Но когато майорът се изправи, посрещна го тишина — оркестърът не засвиря туш, нямаше и ръкопляскания. Смутен от това пълно безразличие, той взе фуражката си от масата и

заопипва кокардата отпред, докато си възвърне увереността. Наля си чаша вода, отпи глътка, овладя се и приглади с ръка косата си. Отзад, точно над ушите му, се бе образувала вдлъбнатина, той сложи фуражката си и ръбът и съвпадна с нея като капак на буркан.

— Здравейте, момчета. Приятно ми е да се срещна с вас. Винаги с удоволствие посещавам училище „Кросфийлдс“, където топлото гостоприемство отново е на висота... — Той размени многозначителни усмивки с двамата преподаватели на трибуната и някои от момчетата, които бяха забелязали особената руменина по лицето му, сега се досетиха, че навярно не е резултат от живот сред природата, пълен с приключения.

— ... През последните няколко години ние установихме изключително ползотворни връзки с вашето училище и в резултат привлякохме в армията някои младежи с отлични качества...

Столовете в залата бяха закрепени един за друг с метални скоби. Мик полека разхлаби скобата на стола пред себе си и внимателно захвана пеша на сакото на ученика към тръбната рамка.

— ... Днес следобед искам да ви покажа кратък филм за живота в армията, а после ще отговоря на всички въпроси, които могат да възникнат. Но преди да започне филмът, искам да споделя няколко думи...

Мик не му даде възможност. Ритна изотдолу брезентовата седалка пред себе си, момчето, което седеше там, подскочи и извика от болка и възмущение, като повлече и стола със себе си. Миг-два постоя така, столът висеше зад него, докато всички наоколо се смееха, а двамата преподаватели станаха и дойдоха до края на сцената да видят каква е тая суматоха. Заместник-директорът се протегна толкова напред, че едно момче на първия ред точно под него забеляза дори косъмчетата в ноздрите му.

Най-после момчето в дъното на залата успя да се освободи от стола, който падна шумно на мястото си, зачервено от смущение, то бързо седна, а заместник-директорът и специалистът по професионално ориентирание вече бяха запомнили мястото на безредието, така че се оттеглиха зад масата, но този път останаха прави. Майорът продължи:

— Знаем, сигурно сте чували какви ли не истории за живота в армията — и шеговити, и страшни. Но едно мога да ви кажа: повечето

са фантастично пре-увеличени и всички са безкрайно остарели. Армията се промени. Трябваше да върви в крак с непрекъснато усъвършенстващата се техника. Днес армията е малобройна, високомеханизирана и се нуждае от компетентна жива сила, владееща изключително сложното оръжие, което модерната военна обстановка налага. Сега изискванията за приемане в армията са много по-високи. Това е необходимо, тъй като съвременната военна служба крие не само трудности и опасности, но изисква и техническа компетентност.

Той замълча, но този път в залата нямаше шум; само отвън се чу как пее някакъв клас и се тръшва врата, а от игрищата се носеха далечни подвиквания. Много от момчетата вече слушаха с интерес.

— Това е всичко засега. Нека да видим филма.

Той се отдръпна и застана до завесата, а двамата преподаватели изнесоха подвижен екран и го поставиха отпред. После наредиха на отговорниците, седнали в края на редовете, да спуснат пердетата. В залата стана тъмно и пак настъпи врява — момчетата безнаказано си подвикваха, свиреха и тропаха с крака. Включиха прожекционния апарат и в снопа светлина се вдигнаха ръце — правеха различни знаци с пръсти, а на белия екран се появиха увеличени неприлични сенки.

Но скоро се чу музиката за началото, всички се умириха и филмът започна. На първия кадър един танк изскочи с трясък от някаква гора. На втория — един войник се хвърли на земята и започна да стреля с бързи откоси към невидим враг.

След две седмици Мик и Алън завършиха училище и първата им работа беше заедно с двама приятели да се заиграят с един мотоциклет на запустялото място в техния жилищен квартал, където всички къщи бяха собственост на Градския съвет. Съветът беше започнал да разчиства терен за ново строителство — събориха цяла редица стари, долепени една до друга къщи, но се наложи да прекъснат работата, защото и тук намалиха разходите за обществени нужди. Няколко къщи все още не бяха съборени, макар че хората се бяха изнесли и на вратите и прозорците бяха заковали дъски, за да не влиза никой. Върху крайната стена на последната несъборена къща още стояха тапетите от спалнята на бившите ѝ обитатели и нежните цветни мотиви изглеждаха съвсем неуместни сред развалините наоколо.

Никой не работеше на този обект от месеци насам и децата от квартала започнаха да си играят там. Отначало от Съвета бяха поставили табелки, с които заплашваха, че ще се налагат глоби за влизане в района и нанасяне на щети, но децата не им отдаваха значение, пък и щетите май вече бяха нанесени. Скоро табелките изчезнаха — нацепиха ги за подпалки, използваха ги да поправят навеси, да сковават кафези за зайци и ръчни колички. Тъй като не ги преобоядисваха, предупредителните надписи все още се четяха и всичко изглеждаше съвсем нелепо за новите цели.

Мотопистата им обикаляше цялото място, минаваше между купчините стари тухли и камарите от отпадъци, спускаше се в ями и се издигаше по могилите от сбита пръст, изровена от багерите и булдозерите. Някой беше отковал дъските и от предната, и от задната врата на една от необитаемите къщи и така се образуваше къс тунел, който внасяше нов, вълнуващ елемент в състезанието.

Дойде редът на Мик. Всеки имаше право на две обиколки. Алън и Шон го наблюдаваха, а Фил брулеше цветовете на едно островче върбовка с крак от счупен стол. Заобикаляйки шасито на една изоставена кола, Мик се наведе, но, изглежда, се наклони прекалено ниско, защото задното колело занесе, забуксува във въздуха и малко остана моторът да се измъкне изпод него. Но Мик заби крак в земята, поизправи мотора и даде газ. Прахът започна да се стеле върху тенекиите на колата и двете момиченца, които седяха на някакво захвърлено канапе и задълбочено разглеждаха списание с комикси. Мик се изправи, за да смекчи удара при приземяването, след като

отскочи от една купчина пръст, и щом приближи необитаемата къща, понамали скоростта и профуча през прага на кухнята. В затвореното пространство ревът на мотора прозвуча по-силно и все още кънтеше вътре, когато той излезе през предната врата.

Шон даде знак за финиш с някакъв скъсан чорапогащник, завързан за дръжката на счупен чадър. Беше намерил чорапогащника в един от нужниците из задните дворове и след като Фил мина по реда си, започна да го размахва пред Мик и Алън като флагче.

Мик завърши двете обиколки и стъпи на земята. Беше се изпотил от напрежение и когато избърса челото си с ръкав, косата му остана вдигната нагоре. Алън хвана едната дръжка, лепкава от стискането.

— Как е, Мик?

— Не е зле. Ама спирачките трябва да се регулират. Шон подаде флагчето на Фил.

— Дай на мен. Мик слезе от мотора и Шон зае мястото му:

— Дали има още бензин?

Не можа да разбере, защото Фил забеляза, че по улицата бавно приближава полицейска кола и веднага се втурна в обратна посока. Останалите не бяха видели още колата и недоумяваха накъде е побягнал Фил. Мик извика след него:

— Какво ти става, зор ли имаш? Фил спря и посочи към нещо зад тях.

— Ченгетата!

Другите се обърнаха и също видяха приближаващата кола.

— Голяма работа! Нищо лошо не сме направили!

Фил отново хукна.

— Моторът. Задигнат е.

Спогледаха се бързо, погледнаха и към мотора. От приятно забавление той изведнъж се превърна в истинска опасност. Шон скочи от него и всички хукнаха след Фил. Носеха се с такава скорост, че се бяха отдалечили на десетина метра, когато моторът се прекатури. В бързината си Фил бе забравил да хвърли чадъра и както бягаше с всички сили, чорапогащникът се изду и се издигна като хвърчило. Следван от другите трима той приличаше на знаменосец, повел в последна безумна атака войниците, останали от някакъв нереален полк.

Момчетата успяха да изчезнат, преди колата да спре, отвътре да излязат двама полицаи и да наложат фуражките си. На тях им беше известно, че е безсмислено да ги гонят из квартала: досега момчетата сигурно се бяха скрили, а тръгнеха ли да разпитват, всички щяха да кажат, че не са ги виждали. Колкото и да не ги обичаха тук или там, никой не би и помислил да ги издаде на полицията.

Полицаяте тръгнаха през запустялото място и се приближиха до мотоциклета. Единият го вдигна и по жестовете и кимането им стана ясно, че са намерили това, което търсят. Тоя, който го държеше, се качи и го запали, за да види дали все още работи. Даде газ, успокои се, че е наред и го подкара към колата. Караше възможно най-бавно, но все пак без да пуска крак на земята, а колегата му трябваше да подтичва от време на време, за да не изостава от него.

На другата сутрин Мик застана на спирката да чака автобуса за града. Обикновено изминаваше двете мили до центъра пеша, за да спести парите, особено след като повишиха цените на транспорта, но сега валеше дъжд, а той отиваше да си търси работа и искаше да се яви в бюрото в приличен вид, затова реши да вземе автобус. Не знаеше разписанието — бяха го променили, след като намалиха броя на автобусите, просто отиде на спирката и зачака.

След половин час автобус все още нямаше. Мик стоеше под козирката, но тя почти не го предпазваше от полегатия дъжд, защото всичките и стъкла бяха изпочупени и той така се измокри, ще речеш, че е вървял пеша. Една жена дори си беше разтворила чадъра под навеса.

Няколко души от опашката иронично приветствуваха пристигането на един автобус, но сега пък загубиха няколко минути, докато се качат, защото нямаше кондуктор и шофьорът трябваше да продава билетите. Някои от пътниците се възмущаваха доста несдържано и направо хвърляха монетите си върху металната поставка.

Но шофьорът, изглежда, бе свикнал: перфорираше билетите, без да вдига глава, и им заяви, че той няма нищо общо с тия работи.

Бюрото се намираше на шестия етаж в една нова административна сграда в центъра на града. По прозорците на етажите бяха окачени обяви „ДАВА СЕ ПОД НАЕМ“, а на последния пишеше „ДАВАТ СЕ ПОД НАЕМ 3000 КВ. МЕТРА.“

Мик прекоси двора. Явно до входа се е предвиждало да има цветна леха, която да смекчава строгостта в линията и облицовката на сградата и да привлича евентуалните клиенти. Но наемите бяха твърде високи, твърде малко компании се бяха нанесли и вместо градинка, сега беше останала само спечена пръст, гола като плочките по тротоара.

Мик не можеше да влезе в сградата заради две момчета, които си играеха на въртящата се врата. Не разбра дали искат да влязат, или да излязат, затова застана настрани, да не би да го блъснат, ако се втурнат навън. Толкова се забавляваха, че и той започна да се смее с тях. Колкото пъти профучаваха кран него, смехът им се усилваше, а щом потънеха навътре, затихваше. Въртяха се, въртяха се, докато накрая им омръзна, изтичаха навън и се заклатушкаха по улицата, облеgnати един на друг, уж че им се вие свят.

Мик пристъпи в една от остъклените клетки и без да бута вратата, която все още се въртеше, макар и по-бавно, влезе във фойето. Качи се с асансьора до шестия етаж и тръгна покрай заключените канцеларии към бюрото за работа в дъното на тихия коридор.

Влезе в чакалнята и всички се обърнаха да го огледат. Секретарката до входа записа името му, училището, което е завършил, и му каза да седне. Всичките шест реда в приемната бяха заети и той застана прав до стената; оттук се влизаше в няколко канцеларии, затова трябваше да изчака, докато повикат някого. Зае мястото на едно момиче и зачака реда си. Ако се съдеше по броя на чакащите, май щеше да прекара тук цялата сутрин; но пък служителите отделяха на всеки само по няколко минути и бързината, с която хората излизаха от канцелариите, скоро го окуражи. Излизащите младежи и девойки изпитваха неудобство от все още чакащите и това прикриваше истинските им впечатления от така нареченото събеседване.

Мик стана и заразглежда рекламните плакати по стените, които изобразяваха като на комикси професионалното израстване в различните отрасли на промишлеността. При професиите, свързани с физически труд, работникът винаги започваше отдолу в комбинезон, някъде по средата на плаката се преобличаше в бяла престилка, а най-горе се появяваше с тържествуваща усмивка в официален костюм.

Мик се премести, за да разгледа брошурите, изложени на една маса до стената. Взе някакво вестниче — „НОВИ ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА МЛАДЕЖТА“. Най-едрото заглавие гласеше: КОЙ КЪДЕ ЩЕ ОТИДЕ?, а под него беше поместена снимка на група оптимистично настроени абитуриенти, застанали пред бюрото за работа. И от самите статии лъхаше оптимизъм — на всяка страница бяха поместени разкази за хора, постигнали успех в работата си. Два показателни примера бяха за някаква естрадна певица, издигнала се „ОТ БЕДНЯШКИТЕ КВАРТАЛИ НА ИСТ ЕНД ДО МЕЖДУНАРОДНИЯ УСПЕХ“, и за Полин Шепстън, която след четири години работа в един магазин за екзотични домашни животни станала асистентка на укротител на лъвове. Мик остави вестника с надеждата, че и за него ще се намери нещо не по-малко ефектно.

Бяха изложили и поредица брошури, застъпващи се една над друга, тъй че се четяха само заглавията им. Номерирани бяха от едно до сто и в тях се описваха накратко изискванията за дадена професия. Така както ги бяха наредили, изборът изглеждаше безкраен. Мик не знаеше, че съществуват толкова много професии и нямаше понятие какво представляват някои от тях. Взе брошура № 72 „АКО СТАНА ПЕЧАТАР (СЛОВОСЛАГАТЕЛ)“, прочете я, сетне прочете № 36 „АКО СТАНА ОПЕРАТОР НА ИЗЧИСЛИТЕЛНИ МАШИНИ“. Към него се приближи едно момче и с недоумение му посочи № 7 — „АКО СТАНА КРАВАР“.

— Кравар? Тук? Ама че картинка ще бъда, яхнал кон по нашата улица, с ковбойска шапка на главата... — Момчето посочи № 22: — Виж, това е по за мен — помощник-пекар. Пъхаш кифлички във фурната и толкоз. Това мога да го правя цял ден. — То взе брошурата и си седна. Мик се огледа да не би някой да го наблюдава и взе „КАК ДА СТАНА КОЗМЕТИЧКА“.

Тъкмо се зачете, когато една служителка изпрати поредното момиче до вратата на канцеларията си, погледна картоната, който държеше в ръка, и извика името на Мик. Сякаш го бяха хванали да разглежда секс-списание на някой павилион. Той се изчерви, върна брошурата на мястото ѝ и бързо отиде до другия край на чакалнята, убеден, че всички погледи са вперени в него. Влезе след мисис Рийд в канцеларията и с облекчение затвори вратата.

Вътре имаше бюро и два стола. Бюрото беше избутано чак до стената, за да се освободи повече място, а единият стол стоеше встрани, за да се придаде по-неофициален характер на събеседването.

Мисис Рийд го покани да седне и започна да чете характеристиката му, извадена на бюрото ѝ, а Мик се опита да отгатне на колко е години. Изглеждаше по-млада от майка му, но не можеше да определи по-точно: трудно се оправяше с възрастта на жените, знаеше на коя да каже момиче и на коя — баба, но не повече. Заоглежда стаята и се зачете в плакатите по стените — единият рекламираше някакъв градски клуб за безработни младежи, а другият ги съветваше да не заминават за Лондон, ако нямат професия. На прозореца бе поставена саксия с клюмнало цвете, а отсреща се виждаше друга административна сграда с празни канцеларии. В тишината се чуваха приглушени гласове от събеседването в съседните стаи.

Мисис Рийд вдигна поглед и изви стола си, за да е с лице към него.

— И така, Майкъл, тук пише, че искаш да станеш или механик, или инженер. Нещо от този род.

Мик се изсмя и мисис Рийд толкова се учуди, че провери в картоната му дали не е прочела името му неправилно.

— Какво смешно има?

— Винаги ме досмешава, като ме наричат Майкъл. Струва ми се, че не говорят на мен.

— Защо, как се обръщат към теб обикновено?

— Няма да повярвате.

— В рамките на приличието, разбира се.

— Мик.

— Добре, Мик. Започна ли вече да си търсиш работа?

— Разбира се. Всеки ден преглеждам вестника. И молби изпратих тук-там.

— Отговориха ли ти?

— От две места, но при тях пък нямало работа.

— Значи още не си бил на събеседване в някоя фирма?

Мик поклати глава, но не бавно и държането му не беше унило.

— Още не. И това ще стане. Писал съм на куп места.

На вратата се почука, влезе някаква низша чиновничка и донесе чаша кафе за мисис Рийд. Постави я на бюрото пред нея, погледна към

Мик, а той пък се намести тъй, че да огледа краката ѝ, като излиза. Мисис Рийд отпи от кафето и остави чашата си на края на бюрото, покрито със застъпващи се петна като олимпийските кръгове.

— Много ми е неприятно, но точно сега няма нищо за теб, Мик. Доста младежи искат да постъпят на стаж и да изучат някой занаят, но за съжаление напоследък много малко фирми ги назначават при такива условия.

Тя взе от бюрото малката купчинка картони „вакантни места“.

— Навярно още не ти се иска да обмислиш друг вариант?

— Какъв вариант?

Мик я загледа как прехвърля картоните. Беше ги разучила подробно, също както малките момченца знаят всичко за любимите си футболисти.

— Ето, тук има вакантно място за общ работник в склад... — Тя направи сериозна физиономия и продължи да чете картон с поплътен, по-мъжествен глас — ... За предпочитане здрав, силен младеж.

Като изреждаше изискванията за добра спортна форма, тя сгъна едната си ръка в лакътя, за да изпъкнат мускулите, като че ли имитираше циркаджийските номера. На Мик не му стана ясно дали сериозно му предлага тази работа, или само се подиграва с обявлението.

— И какво ще правя?

Мисис Рийд възвърна естествения си вид.

— Ще разтоварваш камиони, ще пренасящ мебели и други подобни неща.

— Какво си въобразявате! Тая няма да я бъде! Аз искам да имам професия. Защо съм се явявал на всичките тия изпити — за да се заловя с такава безперспективна неквалифицирана работа? Това ще се окаже пропиляно време, нали?

Мисис Рийд се усмихна и кимна с разбиране. Най-малко десет пъти на ден слушаше едно и също. Но нямаше сърце да го обезкуражи. Току-що бе завършил училище. Едва сега започваше трудовия си живот... — Е, добре, ние тук сме си отбелязали какво искаш, Мик. Ако се появи нещо, подходящо за теб, ще ти се обадим. През това време не разчитай само на нас да ти намерим работа. Упоритите обикновено успяват. А сега... — Тя взе празна регистрационна карта от една голяма купчина и започна да я попълва. — Това е регистрационната ти

карта. Ще я занесеш в Бюрото за социално осигуряване и ще се разписваш в посочения тук час и ден. — Тя му показа квадратчето. — Сряда в десет и половина през седмица. Ясно ли ти е?

Мик прочете и кимна.

— Не забравяй, иначе няма да получаващ социална помощ като безработен.

Той стана и тръгна към вратата. Мисис Рийд му пожела:

— Успех, Мик!

Той се обърна, усмихна ѝ се и излезе. В същия миг маската на оптимизъм падна от лицето ѝ и за малко тя остана седнала в същата поза, забила поглед в стената. Но за униние нямаше време. Във всеки случай — не тук. Предстоеше и да събеседва с още десетки други младежи и девойки: днес, утре, другата седмица... Тя стана, отиде до вратата и след като извика следващото момче, съумя да посрещне и него с усмивка.

Вечерта Мик си остана вкъщи. Вече нямате джобни пари, така че вариантите бяха крайно ограничени. Пусна си грамофона и прегледа няколко списания в своята стая, после слезе във всекидневната, където баща му и сестричката му Джули седяха на канапето и гледаха телевизия. Извади от чекмеджето на бюфета листове за писма и плик и се настани до масата. Вечерният брой на местния вестник беше отворен на страницата с „Вакантни места“ и той очерта едно от обявленията, за да не го изпускат от погледа си.

Мистър Уолш забеляза, че Мик се готви да пише, стана и намали звука на телевизора, за да не му пречи.

— Чудех се кога най-после ще се наканиш.

— Защо? Нямам бърза работа, нали?

— Това не се знае.

Мик написа адреса на фирмата и вдигна поглед.

— Тия листове са толкова малки. Докато напишеш адреса, страницата ти се свършила.

Джули се обърна към него.

— Не бива да се пише от другата страна на листа.

Мик й хвърли презрителен поглед, но той не можа да постигне търсения ефект, тъй като тя вече гледаше телевизора.

— Мислиш, че не знам ли?

Мисис Уолш се прибра от работа, влезе през задната врата откъм кухнята и оттам се провикна, за да ги поздрави. Джули й отвърна, а мистър Уолш погледна часовника върху полицата на камината.

— Май че е време да се стягам за работа.

Той работеше като кранист в стоманолепарния завод. Смяната му започваше в десет часа вечерта и свършваше в шест сутринта. Следващата седмица щеше да работи сутрин, а по-следващата — следобед. После отново нощем. Бяха ги нарекли „континентални смени“^[1], измамливо приятно наименование, което навяваше мисли за слънце, следобедна дрямка и спокойни селяни, подхванали отново работа в прохладните часове привечер. А в действителност означаваше шестдневна работна седмица с два почивни дни, които съвпадаха със съботата и неделята веднъж на два месеца.

Откъм кухнята се дочу как се отваря и затваря бюфетът, разнесе се и дрънчене на съдове.

— Чая скоро ли го запарихте? — провикна се мисис Уолш.

Мистър Уолш прибра чашата си от пода.

— Преди пет минути.

— Коя дата е днес? — попита Мик.

Мистър Уолш отпи глътка чай и отговори:

— Май че е пети. Джули поклати глава.

— Шести е. Днес мистър Листър имаше рожден ден. След като записа кои отсъствуват, ние му изпяхме „Честит рожден ден“ и той почервеня като рак.

— Ти погледни вестника. Нали е пред теб?

Джули беше права. Мик написа датата, написа и обръщението, облегна се назад и започна да почуква зъби с химикалката си, докато измисли как да продължи.

Телевизионната серия свърши, Джули стана и отиде да си вземе една ябълка от чинията с плодове на бюфета. Върна се и спря зад Мик, за да надзърне над рамото му какво е написал.

— „Уважаеми гусподине.“

Мик отново прочете обръщението.

— „Господине“ съм написал, глупачке! Не можеш ли да четеш?

— Мога, но ти не можеш да пишеш.

Мисис Уолш влезе при тях с чиния риба и пържени картофи в едната ръка и чаша чай в другата. Мистър Уолш стана и я пресрещна. Целуна я по бузата и отиде в кухнята, за да се приготви за работа. Тя зае неговото място на канапето до Джули.

— Капнала съм тази вечер. Едва се прибрах. — Пийна чай, после бодна рибата с вилица. — Ако оная контрольорка ми каже още една дума, ще я удуша. Втръсна ми, непрекъснато се заяжда с нас.

Толкова бързаше да седне, че дори не бе свалила бялото си боне. Работеше втора смяна в сладкарската фабрика — отстраняваше деформирани бонбони от конвейерната лента. От време на време пъхваше по нещо в джоба на престилката си и го носеше вкъщи, за да почерпи Мик и Джули. Но не много често: ако я хванеха, чакаше я уволнение.

Джули отхапа от ябълката, преглътна и си взе едно картофче от чинията на майка си.

— Защо не ми купи и на мен, мамо?

— Откъде да знам, че не си яла.

На задната врата се почука, мистър Уолш отвори и заприказва с някого. Но от телевизора не се чуваше точно какво говори.

След малко влезе във всекидневната, следван от двама полицаи.

— Теб търсят, Мик.

Мик се обърна, но не стана от мястото си, когато видя кои са дошли. Полицайте бяха застанали на прага на всекидневната и препречваха вратата. Никой не се помръдна, никой не проговори и фалшивата жизнерадост на някаква реклама по телевизията за овесени ядки стана непоносима в напрегнатата тишина. Мисис Уолш отиде да изключи телевизора.

— Какво искате? — попита Мик.

Старши полицаят не му отговори и се обърна към майка му:

— Съжалявам за безпокойството, мисис Уолш. Аз съм Джарет — старши полицай, а това е полицаят Мор. Разследваме кражбата на един мотоциклет, извършена миналия петък сутринта на Кобдън Стрийт.

Краката на Мик останаха под масата, а той ги по-пита през рамо, за да не виждат добре лицето му:

— Каква марка е?

— „Хонда“-125.

Мик поклати глава и отново се извърна.

— Не ми харесват. Много са малки според мен.

Мисис Уолш сложи чинията си на страничната дръжка на канапето, но остана с чаша в ръка.

— Е, та защо сте дошли у пас? Защо си мислите, че точно той го е направил?

— Това е обикновена справка, мисис Уолш. Чухме, вашият син се интересува от мотоциклети и си помислихме, че няма да е зле да наминем и да си поговорим с него.

Старши полицаят се усмихна, за да я успокои, пък, току виж, можеше и да изпусне някоя приказка в повече.

Но тя не се подлъгваше толкова лесно. Цял живот бе живяла в квартали с къщи, давани под наем от Градския съвет. Познаваше добре тактиката на полицията и този елементарен номер я направи още по-предпазлива, настрои я враждебно.

— Много хора се интересуват от мотоциклети, но това не значи, че всички са тръгнали да ги крадат, нали?

— Естествено. Но трябва правилно да ни разберете — при подобни произшествия наш дълг е да проверим всяка следа...

Семейство Уолш не показаха по никакъв начин, че са разбрали. Мик дори не погледна към старши полицаия. Зае се да разкрасява ограденото обявление във вестника.

— Помислете и за това, мисис Уолш, ако откраднат нещо ваше, нали ще разчитате на нас да направим същото, което правим сега?

Тя отпи от чая си и заговори, с лице към огъня.

— Щом толкова искате, идете и проверете в гаража. Но там ще намерите само мотора на Мик, и то на части.

— Обзалагам се, че вече са го направили.

Полицаят Мор изведнъж показва прекомерен интерес към фуражката в ръцете си, направо не можеше да откъсне поглед от нея и стана ясно, че мистър Уолш е прав. Старши полицаият Джарет се покашля, с което даде да се разбере, че встъпителната част е приключила.

— Хайде да ни кажеш какво си правил миналия петък, Мик.

Мик леко изви глава в знак, че е чул въпроса, но не вдигна поглед.

— Ходих да си търся работа.

— Къде си ходил?

— Навсякъде. В „Кларксън Мотърс“. В „ПВК Илектрикс“. В „Калко Енджиниъринг“. Върнах се чак за вечеря. Бях скапан.

Старши полицаият знаеше, че е безсмислено да приканва останалите членове на семейството да подкрепят твърденията му. При тези обстоятелства те биха се заклели, че Мик с ходил да си търси работа и на луната, ако се наложи.

— Срещна ли се с някого? Говори ли с някого, които може да потвърди това?

— Нямахте защо да се срещам с когото и да е. Още отвън навсякъде пишеше „Няма вакантни места“.

— Значи не ти е провървяло.

— Никак. Безнадеждна история. Тъкмо пишех молба за работа, когато вие дойдохте, ето вижте...

Мик посочи листовите и вестника върху масата. Старши полицаият кимна загрижено и си сложи фуражката.

— Е, ние да си тръгваме и да те оставим да продължиш.

Преди да излязат, полицаят Мор добави:

— Подай документи за полицията. Там има много вакантни места за добри и надеждни момчета.

Мистър Уолш се подразни от намека и му отвърна с не по-малко саркастичен тон:

— Той ли? Че не са ли си счупили краката да се надпреварват да дойдат при вас, особено след като ви вдигнаха заплатите?

— Нали знаете — за реда и законността се плаща, мистър Уолш.

— Знам. Не сме спрели да плащаме.

Полицаяте си излязоха. Мистър Уолш ги изпрати до задната врата, изчака ги да излязат от двора и да потеглят с колата и едва тогава се върна във всекидневната. Отиде до канапето, за да целуне жена си, преди да излезе за работа, а Мик се огледа и като се убеди, че полицаите наистина са си заминали, заяви:

— И защо вдигат такава врява? Нали го намериха.

Останалите го зяпнаха, вцепениха се в поза на безкрайно учудване като жива картина пред камината.

Пръв се съвзе мистър Уолш.

— Моля?

Мик не отговори. Мисис Уолш, която бе застинала с чаша пред устата, я свали, без да отпие.

— Не си бил ти, нали?

— Разбира се, че не. Повозихме се малко по Байрън Стрийт. Фил Едуардс каза, че е на брат му Рони.

Мистър Уолш тъй се ядоса, че едва не напердаши Мик.

— Глупак! Не можа ли да се сетиш?

— Фил каза, че Рони го е купил с пари, спечелени на конни състезания.

— Нима! За толкова ли ти стига умът, на всичко можеш да се хванеш. Като искаш да се возиш на мотоциклет, оправи си твоя, дето стои в гаража. Поне тогава ще сме сигурни чий мотоциклет караш, не е ли така?

— Ще го оправя. Само да намеря пари.

Мисис Уолш погледна часовника пад камината.

— Франк, тръгвай, че ще закъснееш. — Вече съм закъснял.

Той мина покрай Мик и вдигна ръка, за да го плясне по главата, но това беше само така, нямаше намерение да го удари наистина и

макар да беше готов да се наведе, Мик разбра, че опасността е преминала. Мистър Уолш отиде в кухнята и си взе сандвичите и термоса от масата. На излизане затръшна вратата тъй силно, че чак стените потрепериха, а чайт на мисис Уолш щеше да се разлее.

Мик продължи да се занимава с писмото, а мисис Уолш си взе едно картофче от чинията, както беше закрепена върху дръжката на канапето. Изяде го с явно неудоволствие и остави вилицата.

— Всичко изстина. Това е върхът. И яденето ми вече на нищо не прилича.

Джули също опита едно картофче, но и тя не го хареса. Мисис Уолш стана, обра с вилицата остатъка от вечерята си и го хвърли в камината.

— Джули, моля те, запари ми един топъл чай. Капнала съм тази вечер.

Джули отнесе мръсната чиния и изстиналия чай в кухнята и включи чайника. Без да вдига поглед от писмото, Мик попита:

— Обява с о ли се пише? Все забравям.

— Не знам. Но омръзна ми се пише с о. В това съм сигурна.

Мик погледна майка си; тя не се шегуваше. Говореше най-сериозно. Стори му се изморена и съсипана — седеше, подпряла глава на ръката си, и гледаше как вечерята ѝ цвърти в огъня.

[1] По аналогия на „континентална закуска“ — лека закуска, за разлика от английската, която е по-обилна. — Б.пр. ↑

Следващата сряда Мик стана рано — искаше да види какво може да направи за мотоциклета си, преди да отиде в града и да се разпише в Бюрото за социално осигуряване. Изпи чаша кафе и отиде в гаража в задния двор. Отвори вратата, светна лампата и щеше да се заключи, но не можа да измисли достатъчно основателна причина. Знаеше, че ако майка му натисне бравата и не успее да влезе, ще си помисли, че взема наркотици или чете порнографска литература. Или нещо по-лошо...

На Мик тук му харесваше. В гаража и в стаята му. Това бяха любимите му места. Сега беше още по-хубаво, защото баща му бе продал колата и той можеше да се разполага в гаража. Това стана след последното повишение на цената на бензина. Баща му каза, че нямало смисъл да я държи само за да ходи с нея на работа. Излизало му скъпо и прескъпо. Щял да ходи с автобуса. И без това, добави той, вече не я използвали за излети, дори в събота и неделя. А и в такива случаи Мик и Джули нямаше да отидат с тях. Заявяваха, че са вече големи. Искаха да излизат с приятели. Пък и какво ли удоволствие ги очакваше дори да решат да отидат някъде? Навсякъде движението беше претоварено. Ту бензиностанциите бяха затворени, ту нямаше бензин. И непрекъснато си мислиш колко ще ти струва. Все едно че си се качил в такси и гледаш аппарата за отчитане, така казваше мистър Уолш.

Сега ходеше на работа с автобус. Но откакто поскъпнаха и билетите, а колите започнаха да минават по-рядко, той започна да се замисля дали е постъпил правилно. Разноските бяха колкото по колата, пък в добавка работният му ден се удължаваше с два часа. Осем часа там никак не са малко, казваше той, та да им давам още цели два от личното си време. И сега се чудеше дали да не си купи кола отново. Въпреки че нямаше желание.

Но засега Мик се разполагаше в гаража самичък. Той отиде до тезгяха и включи транзистора. На първа програма. Поп-музика. Стрелката на скалата сочеше винги там. Той дори не знаеше къде са другите станции. Погледна през прозореца. Кутрето от съседния двор душеше някакво кучешко лайно на тревата, после се наведе на една страна и се претърколи върху него. Мик се спря да го гледа как рита с крака във въздуха и се задъхва от удоволствие, как се извива и хубаво се отърква. Стана му смешно. Щеше да има и крясъци, и скимтене, когато мисис Уебстър забележеше мръсотията по козината му.

Мик прибра едно длето от тезгяха. Май някой бе влизал, той никога не оставяше неприбрани инструменти. Неговата кутия беше заключена (след като баща му продаде колата, тя бе преминала в неговите ръце), но имаше и друг комплект инструменти, събрани на дървена полица на стената зад тезгяха. Бяха групирани по видове — чукове, винтови ключове, длета, триони — и подредени по големина. Длетото беше оттам. Мик го върна на мястото му и почисти с четка стърготините от тезгяха. По него имаше петна от масло, но иначе бе чист. Отпред бяха закрепени две менгемета, а отзад, на стената над инструментите, един дълъг рафт заплашително се бе огънал под тежестта на най-различни кутии и буркани.

Мик се обърна и внимателно огледа мотора си. Бе разглобен напълно и частите му лежаха, грижливо подредени, на пода около рамата. Буталата се бяха износили, имаше нужда от разстъргване на цилиндрите и от нови сегменти, но той нямаше пари да занесе мотора на поправка, така че само го разглобяваше, почистваше частите и отново го сглобяваше.

Взе от рафта кутия хромова паста, разклати я силно, коленичи до мотора и изля малко на един парцал. Намаза предния калник и затърка потъмнелия метал, докато накрая видя отражението си в лъсналата му се повърхност. Изпъкналостта и удължаваше главата му, а чертите му се промениха грозно и той започна да се криви и да прави гримаси като пред криво огледало в увеселителен парк. След малко остави кутията с пастата върху рафта, метна се на мотора, хвана дръжките и леко стисна спирачките. Даде газ, смени скоростите, но вместо двигателя, ръмжеше и виеше самият той, също като хлапе, което кара велосипедче с три колелета, а си въобразява, че препуска с мотоциклет.

В Бюрото за социално осигуряване беше пълно с хора. Всички столове в дъното на залата бяха заети, а пред петте гишета се бяха проточили дълги опашки. Някои от по-възрастните водеха и децата си — атмосферата още повече се изнервяше от бебешкия плач и непрекъснатото хленчене на кисели малчугани.

Вътре имаше дори едно куче: някакъв мършав черен мелез бе влязъл по погрешка и сега се държеше най-невъзмутимо — душеше навсякъде и вдигаше крак по ъглите. Никой не му обръщаше внимание, всички си имаха достатъчно грижи и не им беше до някакъв

си бездомен пес, но едно момиченце го стисна за опашката, кучето се извърна, изръмжа и се озъби. Това се оказа подходящ повод за близкостоящите да поизлеят яда си и те се разкрещяха към кучето и го сритяха. То се стрелна към вратата, подхлъзна се по изкуствената настилка, но въпреки това успя да избегне сипещите се удари без особено затруднение. Скита-нията му из града го бяха научили умело да отбягва ритниците.

Кучето излезе, всички отново се върнаха в предната част на залата и заеха местата си по опашките. Пред петте гишета, над които бяха окачени табелки с номера, се бяха оформили пет опашки. Мик чакаше пред гише номер 5, защото фамилията му започваше с една от последните букви на азбуката.

След малко пред гише номер 3 възникна спор, който предизвика ново оживление. Един мъж обвиняваше чиновника, че не изпращал навреме фишовете му, което означаваше, че паричната му помощ като безработен закъснява. Чиновникът отвърна, че не знае нищо по този въпрос. А доколкото му е известно, и неговите фишове се изпращат заедно с всички останали. Човекът каза, че трябвало да изхранва четири деца, а чиновникът отвърна, че това не е негова работа. Човекът му каза да не се прави на толкова умен и го нарече надут канцеларски плъх. Чиновникът отвърна, че няма защо да обвинява него. Той си вършел работата и толкова. Накрая човекът се подписа на картоната си и тръгна, но докато стигне вратата, продължаваше да обижда чиновника. Спъна се и преобърна един пепелник от металната му стойка, пепелникът падна върху крака на едно момченце и момченцето се разплака. Последва още една кавга между недоволника и майката на детето.

Когато дойде редът на Мик, всичко мина мирно и тихо. Той се усмихна на чиновничката и ѝ подаде регистрационната си карта, но тя сякаш не видя усмивката му и бързо затърси фиша му в картотеката до себе си. Мик се втренчи в темето и, прииска му се тя да го погледне, за да може да я заговори; да се пошегува с нея, да я разсмее. Но тя не му обърна внимание.

Нямаше време за губене. Зад Мик чакаха още много хора, а те нямаха настроение за излишно разтакаване. Подаде му бланка, която трябваше да попълни, и Мик забеляза на ръката ѝ годежен пръстен.

Жалка гъска, помисли си той. Доволен беше, че тя няма да се омъжва за него.

Мик подписа фиша: Майкъл Уолш. Стори му се, че нещо липсва, че е пропуснал да добави от кой клас е. Но това не бе етикет на нова тетрадка, нито контролна работа. Тези неща бяха вече зад гърба му. Сега той се разписваше като безработен.

Мик излезе от Бюрото за социално осигуряване и тръгна към „Улуъртс“^[1], за да се срещне с приятелите си. Не си бяха определили точен час, защото когато идваха в града, обикновено прекарваха там цялата сутрин. Там им беше най-добре. Вътре беше топло, можеха с часове да седят в сладкарницата над чаша чай или просто да се шляят по етажите и да пробват изложените стоки. На щанда за парфюмерия се пръскаха с лак за коса и дезодоранти. На щанда за захарни изделия понякога успяваха да опитат по някой бонбон, а на стажа за електроуреди включваха и изключваха телевизорите с дистанционно управление, докато истинските купувачи се чудеха какво да изберат.

Беше лесно, тъй като почти целият магазин бе преминал на самообслужване. Бяха го преустроили, персоналът беше намален, нямаше го вече старото разпределение, когато зад всеки щанд стояха по пет-шест момичета.

Мик намери Алън и Стийв пред щанда за плочи на етажа с музикални инструменти. Стийв спореше с продавачката, която не искаше да му пусне една плоча. Той ѝ сочеше обложката, а тя клатеше глава.

— Не, няма да ви пускам повече плочи.

— Защо? Може и да искам да я купя.

— Нямате никакво намерение да я купите. И без това ви пуснах вече три плочи.

— Е, и? Нали за това ви плащат?

Тя грабна обложката от ръцете му и я прибра зад щанда.

— Дръжте се прилично. — Не беше много по-възрастна от Стийв, но фактът, че работеше, ѝ даваше самочувствие. — А сега си отивайте. Цял ден висите тук. Нямате ли си друга работа?

Стийв погледна цената на албума, който харесваше, но не можеше да си купи.

— Нямаме си. За съжаление.

Докато Стийв спореше с продавачката, Мик и Алън отидоха да разгледат електрическите органи, изложени срещу щанда за плочи. Алън включи единия от тях и Мик изсвири встъпителните тактове на Хенделовия „Сватбен марш“. Другите клиенти се сепнаха, после се развеселиха, но нямаха възможност да чуят продължението на рецитала му, защото продавачката от щанда за плочи изтича и изключи органа. Мик ѝ се ухили и продължи да натиска клавишите, макар че органът вече не издаваше никакъв звук. Това още повече нервира и без това притесненото момиче.

— Слушайте, махайте се най-сетне! Ще го счупите, като го бърникате така.

— Кой го бърника! — Алън дълбоко се възмути от тази оценка за изпълнението на Мик. — Та той свиреше на църковния орган, какво знаете вие!

Стийв вдигна поглед от плочите.

— Да, на оня орган под расото. — Той придружи коментара си с жест на дясната ръка, от който продавачката почервеня.

— Мръсник.

Но като му обърна гръб, за да мине зад щанда, едвам сдържаше усмивката си. Момчетата се разсмяха и си тръгнаха.

Качиха се на горния етаж, за да изпият по един чай и Стийв им каза, че имал среща с баща си, който чакал някакъв негов познат, а той можел да му намери работа. Мик и Алън решиха, че и те трябва да тръгнат да си търсят работа. Разделиха се със Стийв пред магазина и двамата тръгнаха да намерят телефон.

Пресякоха и завиха по Чатсуърт Стрийт, която от Градския съвет бяха започнали да реконструират в пешеходна зона. Архитектурните проекти, изложени на витрината на строителната организация „Халифакс“, показваха как ще изглежда в завършен вид — след като напазаруват, хората щяха да си починат на пейки в сянката на големи дървета, сред цветни лехи и храсти, а цели семейства щяха да се разхождат по плочника към големите магазини.

Но реконструкцията тъкмо бе започнала, когато поредното намаляване на средствата за обществени нужди принуди Градския съвет да преустанови работата по проекта. Бяха разкъртили асфалта, бяха пробили дупки тук или там, обаче тротоарите и уличното платно си оставаха на различни нива и всичко все още имаше вид на

обикновена улица. Само дето движението на коли бе забранено и ако искат, хората можеха да се разхождат сред дупките, или да си почиват върху купчините разкаляна пръст.

Мик и Альн забелязаха, че в телефонната кабина пред аптеката „Бутс“ няма никой и хукнаха натам. Прескочиха един ров, минаха през купчина пясък, оградена с въже, преодоляха и куп плочки за настилка. Макар и в последния момент, успяха да изпреварят един мъж, който първоначално бе по-близо до телефонната кабина от тях, но бе достатъчно възпитан, за да заобикаля препятствията и да се движи по общоприетия път.

Те му се ухилиха иззад стъклата на кабината, бръкнаха в джобовете си, извадиха две монети от по пет пенса и ги сложиха една до друга на поставката под телефона. Мик взе указателя за служебните телефони и започна да го прелиства: Складове за мебели..., Магазини за дивеч..., Кожари..., още по-назад..., — Авто-мото резервни части... Авто-мото сервизи. Ето, това е.

Той прегледа страницата надолу и обърна на следващата. После на другата. И още на по-другата.

— По дяволите. Стотици са.

Альн задържа указателя отворен, докато Мик набере един номер. От другия край му отговориха веднага и той едва не изпусна монетата от бързане да я пхне в процепа.

— Ало, автомобилният сервиз ли е?

Альн се обади:

— Не, сервизът на баба ти.

Мик го срита в глезена и го блъсна към остъклената стена на кабината.

— Нищо не съм казал. Приятелят ми тук нещо бърбори... Не го чух какво каза. Както и да е, ето за какво ви се обаждам — току-що съм завършил училище и си търся работа като стажант автомонтьор. Има ли вакантни места при вас? — След кратка пауза Мик кимна и каза: — Добре. — Отдръпна слушалката от ухото си. — Казва, че не знае. Щяла да повика началника.

Зачакаха мълчаливо. На тротоара отвън някакъв скитник се бе надвесил над една кофа за смет. Палтото му стигаше до глезените, а панталоните му висяха като торба и крачолите им бяха подпъхнати в чорапите.

Кофата бе претъпкана, на тротоара до нея бяха оставени на купчина издути торби. Боклукът не бе прибиран от две седмици, тъй като служителите по чистотата стачкуваха — протестираха срещу поредното съкращаване на работни места. Скитникът затършува в кофата, от нея изпопадаха мазни хартиени и найлонови торбички и вятърът ги понесе по улицата.

Алън подметна:

— Не си ми казал, че баща ти ще идва в града. Мик не успя да му отговори, защото му се обади по телефона. Той изслуша какво му обясняват, кимна няколко пъти, благодари и затвори телефона.

— Какво каза началникът?

— Не беше той. Бил много зает, не можел да се обади лично, но и без това нямали вакантни места.

Дойде ред на Алън. Той заразгръща страниците в указателя, но май напосоки.

— Какво търсиш?

— И аз не знам. На раздел „Космонавти“ ли да опитам или на „Неврохирурзи“.

Спря се на „Строителни предприемачи“, но и този разговор беше също така безрезултатен.

Решиха, че по телефона ще им излезе много скъпо и тръгнаха да обикалят фирмите пеша. Кръстосаха целия град. Пробваха за всички професии: за монтьори, водопроводчици, електротехници, дърводелци. Като минаваха покрай стадиона, Алън се зачуди дали нямат нужда от стажант-футболисти. Мик му отвърна, че не го бива дори за стажант-събирач на топки.

После се качиха на автобус за околоръстното шосе, където се оформяше нова индустриална зона, с надеждата да се привлекат нови промишлени предприятия в града. Бяха изравнили някогашните камари шлага и сега площадката беше оградена с телена мрежа. Вече я наричаха парково-промишлен район. По-голяма част от терена и досега не бе заета и ламаринените постройки със зеещи прозорци изглеждаха като нещо временни и нереално, сякаш можеха да ги отнесат за една нощ и на следващото утро работниците да се изправят пред гола бетонна плоча. Дори имената им звучаха временно: Стайроу, Иноу Фабрикейшън, П. И. Продъктс.

И тук нямаше вакантни места, тъй че Мик и Алън хванаха автобуса и се върнаха в града. Решиха да опитат и в стоманолеярния завод, но вече нямаша пари и се наложи да отидат пеша до комплекса с предприятия на тежката промишленост.

Фабриците, разположени тук, не създаваха усещане за нещо временно. Повечето от фирмите бяха основани още през деветнадесети век и почернелите им неизмазани тухлени сгради се проточваха на цели мили по дължината на реката, запълваха всяко местенце по шосета и улици.

През 1967 година бе национализирана голяма част от стоманодобивната промишленост, но няколко по-малки фирми си останаха в частния сектор. Въпреки че многонационалните корпорации вече ги бяха погълнали, имената на бившите им собственици — Барлоу, Стейнрод, Мъмфорд Раг — бяха изписани с големи печатни букви над покривите и по стените, изразявайки гордостта и самоувереността на викторианците, които ги бяха основали.

Но никъде не искаха нови стажанти — нито в държавните, нито в частните фирми. Да, сградите им бяха построени с мисълта, че ще траят вечно, репутацията им беше всеизвестна, но те бяха също тъй несигурни за бъдещето, както и ефимерните фирми в новата индустриална зона. Наистина приели няколко стажанти, но далеч не колкото миналата година. Прогнозите били песимистични. Правели икономии. Носели се слухове за закриване на някои фабрики и за масови уволнения.

На няколко места им предложиха да ги вземат като общи работници, но момчетата отказаха. Имаха квалификация за нещо по-добро. Можеха да представят и дипломите си. Листове хартия, които удостоверяваха, че са взели едни или други изпити и са получили едни или други оценки. Защо да стават общи работници, след като са получили дипломи за завършено средно образование, след като са взели толкова изпити? Цели пет години в училище непрекъснато им повтаряха, че човек трябва да има някаква подготовка; сега и те имаха. Никой не се питаше защо е необходимо, но нямаше съмнение, че без нея неминуемо щяха да пропаднат. Бъдещето им щеше да е черно.

И родителите им възприемаха, каквото се говореше в училище. Настоятелността на училищните власти дотолкова впечатли майката и

бащата на Алън (мисис Райт каза, кой ще знае това, ако не те), че му позволиха да учи още една година, за да вземе по-добра диплома. При това финансово положение едва ли можеха да си го позволят, но решиха, че бъдещето на Алън стои на първо място, и майка му започна работа като чистачка в някакви канцеларии, за да добавя нещо към заплатата на мъжа си.

И ето ги сега. Късен септемврийски следобед. И двамата, завършили средно образование, се отправяха към входа на поредната фабрика.

Една малка градинка отпред и придаваше по-приветлив вид. Широка леха с рози и вечнозелени храсти опасваше затревената площ. Беше оплевена, добре прекопана, и дори ъгълчето до входа не бе утъпкано.

Работниците обичаха тази градинка и я пазеха. Тя отбелязваше смяната на сезоните и приближаването на празниците. Щом жилавите листа на нарцисите се по-кажеха над смръзналата земя, значи идва Великден. Розите предвещаваха лятото, а когато през есента разцъфнеха астрите, скоро щеше да дойде Коледа. Много от тях живеяха в работнически квартали, където от дългите редици еднакви къщи от вратата излизаха направо на улицата и за тях това бе единствената градина, която чувствуваха своя.

Една пчела прелиташе от латинка на латинка. Жужеше високо и не обръщаше внимание на какво безрадостно място е попаднала, прилежно се трудеше и над тези прашни тичинки, както и над цветчетата от пирен в ширналите се поля на десетина мили извън града.

Встрани от входа висеше табелка: „Моля всички външни лица да се обаждат незабавно на пропускател.“

Мик и Алън влязоха през портала, Мик почука на вратата на квадратната тухлена постройка от едната страна на алеята. Дълго време не се чуваше нищо отвътре и тъкмо щеше пак да почука, когато един възрастен човек изведнъж отвори вратата. Беше разтревожен и смутен, сякаш са го вдигнали от леглото посред нощ. Видя момчетата, успокои се и започна да закопчава работния си комбинезон.

— Ей там има прозорче, откъдето се дава информация.

Той посочи с палец някъде зад гърба си, а Мик и Алън протегнаха врат и се престориха, че гледат натам — не толкова от

любопитство, колкото да не го дразнят.

— Не го видяхме.

— Значи не сте гледали добре. Е, какво искате?

— Дойдохме да проверим дали има работа. Портиерът понамести кепето си и самодоволно поклати глава.

— Няма. Няма никакви вакантни места. Това го знам със сигурност.

Момчетата се спогледаха. Сякаш не им стигаше, че няма работа, но им го казваха с такова непоносимо злорадство.

— И така да е, искаме да попитаме лично някой, който отговаря за тези неща — настоя Альн.

Обиден от незачитането на авторитета му, портиерът заклати глава още по-категорично.

— Не може! Имам заповед да не пускам никакви външни лица през този портал.

Той им го сочеше, сякаш момчетата не знаеха що е портал.

Мик не отстъпи:

— А защо? Да не би да ви е страх, че сме дошли да хвърлим във въздуха загубената ви фабрика? — После се обърна към Альн: — Като го гледаш как се държи, ще речеш, че е най-малкото заместник-директор.

Портиерът забеляза предизвикателната поза и свитите юмруци на Мик и промени тона си.

— Я чакайте, аз нямам нищо общо с тая история. Изпълнявам каквото ми наредят. Вече толкова много младежи идваха да питат за работа, че в канцеларията им дойде до гуша да се разправят с тях.

Този опит за помирение още повече вбеси Мнк.

— Дяволите да ги вземат! На какво прилича това! Да не искат да си натискаме парцалите по цял ден, докато се скапем!

— Ей, момче, я не ми дръж такъв език!

— Който и да беше на наше място, щеше да държи такъв език. Не стига, че се разкарваме къде ли не, не стига, че не ни приемат на работа, ами на това отгоре не искат дори да разговарят с нас...

Той замълча, портиерът явно се поуспокои, когато заговори Альн. Направо го бе дострашало от Мик.

— А дали има работа някъде другаде наоколо?

— Няма. Никаква работа няма. Както изглежда, навсякъде е едно и също.

Алън замислено зачопли носа си, измъкна нещо оттам и го размаза между палеца и показалеца си.

— Пълна тъпотия, нали?

— Да, лоша работа, не ще и дума.

Но безгрижният тон и готовността, с която отклони вниманието си към едни камион, който мина през портала, показваха, че изобщо не им съчувствува. Със същите думи можеше да посрещне новината за поредното бедствие в Бангладеш или за смъртта на някой далечен роднина.

— Това е положението, с нищо не мога да ви помогна, я по-добре тръгвайте. Имам работа.

Той се огледа, сякаш се чудеше откъде да я подхване.

— Каква работа? Ще отидеш да включиш чайника ли? — не се стърпя Мик.

Портиерът пристъпи към него, вдигнал пръст заплашително.

— Виж какво, повече няма да се занимавам с теб.

Мик не мръдна от мястото си, а през рамото му огледа помещението, от което бе излязъл.

— Онова там походно легло ли е?

Портиерът спря и нервно се извърна.

— Какво походно легло бе! Да не си сляп? Това е носилка.

— Така ли, само още една крачка и ще се проснеш на нея.

— Абе ти с кого говориш така?

— С теб, противен глупак! И да ти кажа ля още нещо? — Той не му даде възможност да отговори. — Не се прави на толкова важен, че и твоята службица не е сигурна. — Обърна се и посочи портала. — Една телевизионна камера, един домофон до портала — и твоята работа ще се върши от някоя канцелария.

Портиерът проследи с поглед ръката на Мик, после неловко се озърна, сякаш апаратурата бе вече монтирана.

— Е, ще се махнете ли най-последно? Или искате да насъскам кучето?

Момчетата се огледаха.

— Какво куче? Къде е? — заинтересува се Алън. Той като че ли се канеше да тръгне да го търси, вместо да побегне, като чуе за него.

— Той, другият пазач, го взе да го поразходи малко до леярския цех. Но ей-сега ще се върнат.

Момчетата обаче не се разтревожиха особено. Май едно открито сблъскване щеше да им дойде добре, за да излеят безсилното си ожесточение.

— Е, ще се пръждосате ли вече или да позвъня на полицията? Тя ще ви разкара.

Мик тръгна към него и размаха юмрук. Така силно беше стиснал ръка, че по кокалчетата му изпъкна плетеница от стари белези.

— Искаш ли един?

Алън го сграбчи за рамото и го задържа.

— Остави го, Мик, да си тръгваме. Не си губи времето да се ядосваш заради него.

За няколко секунди изглеждаше, че Алън няма да успее да го възпре. Но после изведнъж Мик се обърна и си тръгна.

Щом се поотдалечиха, портиерът доби смелост и се развика:

— Изчезвайте, махайте се, невъзпитани досадници такива. И без това никой няма да ви вземе на работа!

Те се обърнаха и с две ръце започнаха да правят неприлични жестове. Мик се престори, че ще се спусне към него, портиерът бързо-бързо влезе в стаичката си и затръшна вратата, а те избухнаха в смях.

Но веселието им скоро се изпари и те мълчаливо потеглиха, уморени и обезсърчени. Вече им се искаше да се приберат вкъщи, но нямаха желание да се видят с родителите си. Посрещаха ги по един и същи начин — с жадно очакване, после идваше горчивото разочарование и накрая утешителната усмивка. Караха ги да се чувствуват гузни, сякаш не се стараеха достатъчно, сякаш те бяха виновни, че няма подходяща работа за тях. Дори се питаха дали родителите им наистина им вярват, че по цял ден обикалят, а не си губят времето — нито стърчат край билиардните маси, нито пред игралните автомати.

Мик чу един автобус да приближава и се обърна. Смушка Алън с лакът и двамата се втурнаха към спирката на стотина метра от тях. Но по средата Алън се разсмя и изостана. Мик се поизвърна и заподскача странично, сякаш се бе впуснал в народен танц.

— Хайде бе, заплес! Ще го изпуснем!

Алън закри нормално, все още ухилен.

— Че да го изпуснем. Нямаме пари, забрави ли?

Мик се усети и също спря да тича; но малко по малко, сякаш не му се щеше да признае, че са останали без пукната пара и че до вкъщи им предстоят цели три мили.

Шофьорът понамали, готов да спре, за да се качат, нищо че не бяха стигнали спирката. Но като ги видя да се смеят, си помисли, че му правят номер, натисна клаксона и гневно заръкомаха иззад стъклото.

Мик изчака Алън да го настигне и двамата продължиха, поразвеселени, поне за малко заети с по-различни мисли.

[1] Универсален магазин, английски филиал на американската компания „Улуърт“, основан през 1909 г. — Б.пр. ↑

Няколко седмици по-късно, един следобед. Мик и Алън седяха на люлките в кварталната детска площадка. Бяха се настанили на малките люлки, защото големите или бяха счупени, или пък синджирите им бяха увързани около хоризонталната част на металната рамка. Алън се бе промушил между синджирите на една жълта пластмасова люлка, а Мик бе кацнал върху нещо като червен сандък, преграден от всички страни — за съвсем малките деца, които имаха нужда от облегалка. Третата люлка бе заета от едко момиченце, което не можеше да реши дали му е приятно. Дядото стоеше отпред, за да може да му се усмихва окуражаващо всеки път, щом люлката се върне, а после я буташе съвсем лекичко.

Що се отнася до Мик и Алън, нямаше и съмнение — не им доставяше никакво удоволствие да се размотават на неудобните за тях люлки и да зяпат безлюдното игрище отсреща. Бяха уморени и отчаяни. Без пари, без работа и без изгледи за успех. Не ги утешаваше нито хубавото време, нито топлината от слънцето по лицата им. Напротив, чувствуваха се още по-зле. Безветрието и меката есенна светлина подчертаваха тишината наоколо и подсилваха чувството им за самота.

— Как мислиш, какво ще каже баща ти, Мик?

Толкова отдавна мълчаха, че в първия момент Мик не се сети за какво го питат. После отвърна:

— Не знам. Не съм му споменавал. А твоите какво казват?

— Майка ми не е възхитена. Но татко каза, че всичко зависи от мен. В края на краищата щял съм да постъпя така, както аз искам, тъй че неговото мнение нямало значение. — Изправи се на люлката и започна да се люлее. — Нали ония военни, които идваха в училище, разправяха, че там било чудесно.

Мик седеше, без да се люлее, заслушан в ритмичното скърцане от люлката на Алън. Някъде в квартала от фургон за сладолед непрекъснато се носеха първите няколко такта на детската песничка „Портокали и лимони“. Мик си я затананика наум и се помъчи да сметне колко ли правяят петте фардинга^[1], за които се споменаваше в нея.

— Е, да, но можеха ли да кажат нещо друго? Само това оставаше — да те предупредят, че там е ужасно, а? Нали имаше и офицер? Направо ги чакаше разстрел, след като се върнат в казармата.

— Да, но все пак ми се стори, че не е лошо. Особено това, че се пътува. Той казал, че ходели в Германия, в Норвегия, във Франция...

Той се засили и полетя по-високо: сегашните му пътувания се ограничаваха от дължината на синджирите.

Момиченцето от съседната люлка го изгледа със страх и каза на дядо си, че иска да слезе. Мик се бе оставил на инерцията, доколкото от движението на люлката на Алън се поклащаше и неговата.

— Във Франция ли? Ами, във Франция не ходят.

Алън спря да се засилва и седна. Непрекъснато трябваше да вдига крака, за да не се влачат по земята.

— Пък ако не ми хареса, не съм вързан за цял живот я. Само три години. Колко са три години?

Доста време — намекваше мълчанието на Мик.

— Не знам. Аз продължавам да търся. Все някъде трябва да има работа.

Докато разговаряха, към люлките се бе приближила една жена е момченцето си. То непрекъснато я дърпаше за полата и повтаряше, че иска да се полюее. Момиченцето бе останало на мястото си, след като дядото го бе уверил, че баткото няма да му стори нищо лошо, така че явно никой не се канеше да слезе. Момченцето настояваше, започна да хленчи, да дърпа майка си и тя загуби търпение, особено след като видя лепкавите петна от пръстите му по полата си.

— Я чуйте. Вие двамата. Тия люлки са за малки деца, не за такива като вас.

Погълнати от проблемите си, момчетата изобщо не я бяха забелязали. Алън кимна към Мик.

— Тоя малък ли е? Но поне едно нещо знае да прави.

— Това не ви засяга, люлките не са поставени за вас. Големи сте. Ще ги счупите.

Мик хвана синджирите и ги разклати.

— Ами. И слон ще издържат. Ще издържат дори вас.

Жената наистина не беше от слабичките (тя отдаваше наднормените килограми около талията си на раждането), но беше далеч от размерите, за които намекваше Мик.

— Личи им, че са здрави. Но самият аз не бих ги подложил на такова изпитание — довърши обидата Алън.

— Невъзпитани хулигани! Ще се обадя в училището ви.

Мик скочи от люлката — целият беше изтръпнал и се заразтрива отзад.

— Хич не ни пука. От три месеца вече не сме ученици.

Двамата си тръгнаха, като се смееха високо. Жената гледаше след тях и явно си блъскаше главата с какво да ги уязви. Но те хукнаха да се гонят и бързо се отдалечиха, тъй че стана безсмислено да вика след тях. В крайна сметка тя заговори на възрастния човек.

— Докъде я докарахме, никакво уважение нямат тия младежи. Всички станаха хулигани.

Той кимна безучастно и поведе внучката си към пързалката, а трите празни люлки се заклатила, една напред, друга — назад.

Мик и Алън отидоха пеша до града. Прескочиха предпазната ограда между двете платна на широката улица и притичаха до Военното наборно бюро, което отскоро бе преместено в по-голяма и по-представителна нова сграда в центъра на града. Намираше се между заведение за бърза закуска и магазин за килими. Оставаха още два входа, но те все още не бяха заети и пред витрините им и досега се издигаха дървените огради с разлепени афиши за концерти или с реклами на плочи, обяви на различни политически организации за събрания и акции. На един от афишите някой бе написал с едри букви: **НАПРАВЕТЕ НАЦИСТИТЕ НА ПАРЧЕТА!**, а друг бе добавил отдолу: **НАПРАВЕТЕ ВИТРИНИТЕ НА ПАРЧЕТА, ТОВА Е ПО-ЗАБАВНО!**

Мик и Алън подминаха наборното бюро и влязоха в заведението за бърза закуска да изпият по един чай. Поседяха там, докато накрая сервитьорът взе празните им чаши и избърса масата — явен намек, че трябва да си тръгват. Излязоха и застанаха пред бюрото да разгледат изложените на витрината модели на танкове и снимки на войници по време на учение.

Но все още не бяха събрали достатъчно смелост, за да влязат. Приблжиха се до вратата, но никой не посмя да я отвори, затова подминаха и се престориха, че разглеждат навитите на рула килими, изправени пред магазина до бюрото. Продавачът ги забеляза и побърза да излезе до вратата, за да види какво са намислили. Не му приличаха на клиенти, които ще купуват мокет.

Те не се отказаха — за кураж отново разгледаха снимките на витрината и приблжиха вратата. Подканваха се, подбутваха се и в един миг Алън политна напред, бутна неволно вратата и я отвори.

Един сержант по риза с къси ръкави го изгледа строго иззад бюроти си. Нямахе как — трябваше да влезе. Мик го последна и внимателно затвори вратата след себе си.

[1] Дребна монета, излязла от употреба. — Б.пр. ↑

Мик отиде до другия край на стаята и се тръшна на фотьойла, за да покаже колко е сърдит. Баща му вечеряше на масата и дори не му достави удоволствие да отдели поглед от чинията си.

— Но ако реша да постъпя в армията, не можеш да ми забраниш. Сега вече мистър Уолш вдигна поглед.

— Кой ти каза? Ти си под наш контрол, докато навършиш осемнайсет години. Има закон за тая работа.

— Добре тогава. Ще почакам да стана на осемнайсет.

Мисис Уолш стана от канапето и съблече жилетката си. Погледна се в огледалото и заоправя косата си.

— Дотогава хиляди пъти ще промениш решението си. Тя се наведе по-близо към огледалото и опипа с пръсти тъмните торбички под очите си.

— Е, дотогава всичко може да се оправи.

— Може и да не се оправи.

Мисис Уолш остана с ръка на бузата са и погледна съпруга си в огледалото.

— Какво искаш да кажеш?

— Както е тръгнало, все по-лошо ще става. Пък ако слуховете излязат верни, ние сме следващите.

Тя щеше да го попита какво се е случило, но Мик я изпревари.

— Тогава какъв смисъл има да си търся квалифицирана работа, щом отвсякъде могат да ме изхвърлят?

Мистър Уолш продължи да се храни, като че не го е чул, и след малко му отвърна, без да се обръща: — И да отидеш в армията, пак не е разрешение на въпроса.

Той не се доизказа. В завода и той си имаше проблеми и предостатъчно грижи, пък и несигурното бъдеще на стоманолепарната промишленост пораждаше непрекъснати слухове. Някои казваха, че предстои да закрият предприятието им и да прехвърлят работата в по-нов и рентабилен завод на крайбрежието. Други говореха, че ще се закрият всички губещи дейности в отрасъла, а доходните отново ще се продадат на частни фирми. Трети пък изразяваха крайно мнение — всичко това било неизбежно, особено след влизането на страната в Общия пазар, и че нарочно ограничавали промишлеността. Говореха, че скоро в страната изобщо няма да остане тежка промишленост и че Англия щяла да се превърне в довършителна работилница и склад

за стоки, произвеждани другаде. Но на тези приказки никой не обръщаше внимание. Или по-точно — почти никой.

Недоволен от отговора на баща си. Мик прехвърли крак над облегалката и направо се излетна. Фотьойлът изпъшка вместо него. Мисис Уолш отмести поглед от огледалото — питаше се докога ли ще издържи този фотьойл. Беше протъркан и разнебитен (всяка година, когато приближаваше 5 ноември^[1], тя заплашваше, че ще го изхвърли), но по всичко личеше, че ще трябва да почака още доста. Извади пинцетите си от несесера и изскубна косъмчето от една бенка на брадичката си. — Линда се изнесе от къщи и отиде да живее в Бърмингам и като че ли това не ни стига, а сега и ти искаш да заминеш.

Мик не ѝ обърна внимание. Тя нямаше да му създава проблеми. Въпреки че идеята не ѝ харесваше (и положително щяха да се леят сълзи), той беше сигурен, че ако положи достатъчно усилия, ще успее да я убеди.

Главната пречка бе баща му.

— Но ти винаги си казвал, че ти е било хубаво там.

— И там има добри страни, използвахме ги. Ние бяхме мобилизирани. Нямахме друг избор.

— Значи за теб може да е добре, но не за мен? Мистър Уолш остави пържолата си и вдигна поглед.

За пръв път, откак бе започнал спорът, го поглеждаше в очите.

— Точно така. Не и ако отидеш доброволец. Не се знае какво могат да ти заповядат да вършиш.

— В какъв смисъл? Какво да ми заповядат?

— Ами например да разпръскваш стачници. Демонстранти. Да помагаш на полицията. Не искам синът ми да се забърква в такива неща.

Мик се изви в още по-неудобна поза. Фотьойлът застрашително изскърца.

— Стига си преувеличавал, татко.

Мисис Уолш заразглежда отскубнатото твърдо косъмче в пинцетите си.

— Имало е такива неща, Мик.

— Да, и пак ще стават. Но той няма да ги види просто защото няма да отиде там. Край.

И той отново се зае с вечерята си и със собствените си проблеми. Мик знаеше, че няма смисъл да говори повече — баща му бе взел твърдо решение. Мик продължи да се цупи, излегнат във фотьойла, но по напористото потракване на приборите разбра, че ще е по-добре да си мълчи. Мистър Уолш си дояде каквото беше останало в чинията му и каза:

— Както е тръгнало, вече няма да имаме нужда от къщи, ще трябва да заживеем в коли и фургони.

Мик го изгледа сърдито. Изобщо не разбра за какво говори баща му. Не го интересуваше.

[1] На този ден има фейерверки, изгарят се чучела, палят се огньове. — Б.пр. ↑

След две седмици Алън се записа доброволец в армията.

Мик отиде с него в наборното бюро и зачакаха ред в приемната заедно с още три момчета, които също щяха да се записват. След като разбраха откъде са, в кой полк ще се запишат и какво са правили досега, нямаше какво повече да си кажат и замълчаха. Всички се притесняваха и от време на време се усмихваха неловко един на друг, за да си вдъхнат увереност. Един през друг вземаха брошурите от малките масички прехвърляха нервно страниците и ги оставяха, без да са прочели и едно изречение. И Мик се държеше като тях. Беше неспокоен. Доходи му се до тоалетната. Все едно че и той щеше да постъпва в армията.

Сержантът ги погледна от бюрото си и се ухили. — Гореве главата, момчета! Не отивате на погребение. Та това е най-щастливият ден в живота ви.

Но те явно не усещаха нищо такова. (Същата вечер сержантът сподели с приятеля си на чаша бира:

„Жалка работа. Като че насила са ги заставили да се запишат.“) Той бе навил ръкавите на ризата си и татуировката му се виждаше. Ръцете му бяха толкова окосмени, че змията над левия му лакът сякаш пълзеше сред гъста растителност.

Телефонът на бюрото му иззвъня и още преди да спре първия сигнал, той вдигна слушалката до ухото си.

Макар и седнал, той бе изправил гръб в поза „мирно“, а като каза „Тъй вярно, сър“, за малко да козирува на телефона и да удари токове под бюрото. Затвори телефона и погледна момчетата.

— Кой е Алън Райт?

Алън седеше със скръстени ръце, сега ги прибра до тялото си и поизпъна рамене.

— Аз.

— Влез ей там.

Алън етана и тръгна към една от канцелариите в другия край на приемната. Другите го изпратиха с очи, а пред вратата той се обърна и погледна към Мик. Размениха си по една усмивка, Алън почука плахо и влезе.

На бюрото в дъното на стаята един капитан преглеждаше документите му. На стената зад него висяха свити две знамена, а

между тях бяха окачени клетвата за вярност и портретът на кралицата, поставени в рамки.

Капитанът вдигна поглед и каза на Алън да седне на стола пред бюрото му. Беше в пълна военна униформа, само фуражката му лежеше до документите на Алън. Докато той ги преглеждаше, Алън огледа стаята. Освен бюрото и двата стола, имаше само една остъклена библиотека до стената.

Капитанът дочете попълнения формуляр и започна подробно да проверява всичко поред — попита Алън за датата на раждането му, за семейството му и къде е учил, за да няма грешки и да не се получат недоразумения, след като го подпише.

Явно всичко бе в ред, капитанът му подаде документите и му посочи къде да подпише. После той стана и сложи фуражката си, а Алън помисли, че са приключили и тръгна към вратата. Но капитанът се засмя и каза, че това не е всичко. Отиде до библиотеката и плъзна едното стъкло. На горния рафт бяха наредени шест екземпляра от Библията, а на другите два — макети на танкове, полеви оръдия и бронирани коли. Капитанът смени местата на два танка, извади една Библия и я подаде на Алън. Каза му да я вземе в дясната си ръка, да застане мирно пред клетвата за вярност и портрета на кралицата и да повтаря.

Ето какво произнесоха те, ред след ред, първо редовият офицер, после новобранецът:

Заклевам се пред всемогъщия Бог
във вярност и преданост
към Нейно величество кралица Елизабет Втора,
към нейните наследници и приемници,
да следвам дълга си,
честно и вярно да защитавам
самата нея, короната и честта ѝ,
наследниците и приемниците ѝ
от всички врагове,
да изпълнявам и да се подчинявам
на всички заповеди на Нейно величество,
на нейните наследници и приемници,

на генералите и офицерите.

Алън се запъна на няколко места, като че трудно разчиташе думите. (Същата вечер на чашка капитанът сподели с един свой колега: „Не знам какво ги учат в училище! Днес имаше един, който едва прочете клетвата.“) Всъщност Алън нямаше такива проблеми, освен това, че светлината от прозореца отсреща блестеше върху стъклото и някои редове не се виждаха добре.

Произнесоха клетвата, капитанът взе Библията и стисна ръката на Алън.

— Това ли е всичко?

— Това е. Поздравявам ви и ви желая успех. Сержантът ще ви запознае с подробностите.

Алън излезе и капитанът остави Библията върху бюрото в очакване на следващия новобранец.

Към седем и половина вечерта Мик и Алън отидоха отново в града да отпразнуват събитието. Тъй като имаше специален повод, взеха от родителите си пари, но назаем; и тръгнаха от заведение на заведение, докато решиха да завършат вечерта в дискотека.

Най-близо беше „Адам и Ева“. Намираше се на партера на многоетажен гараж между един супермаркет и магазин за електроуреди. Позамаяни от пиене, със смях и викове, пресякоха тичешком улицата. Успяха да се проврат невредими между профучаващите коли и се наредиха на опашка пред дискотеката. Някъде зад гаражите виеше сигнално устройство против крадци, а в далечината се чу сирена, чийто звук обозначи маршрута на полицейската кола, извикана по спешност от другия край на града.

На опашката пред тях бяха застанали две момичета. Едното носеше цепната пола доста над коляното. Мик започна да се прави на пиян, наведе се и загледа краката му. Дори за малко да разтвори цепката, за да надникне по-отблизо. Като се изправяше, позалитна и се наложи Алън да го подкрепи.

— Дявол да го вземе. Тая си я бива, а? Говореше доста високо и някои момичета от опашката се обърнаха, за да видят да не би да става дума за тях. Алън огледа момичето с цепнатата пола, като че щеше да го купува.

— Не е зле. Но не е моят тип. Много е кльоцава.

— Какво? — Мик посочи другото момиче, което безуспешно се бе опитало да прикрие пъпките по лицето си със силен грим. — Тая ли е твоят тип, аз моята не я давам за тази.

Двамата избухнаха в смях, сякаш това беше най-веселата шега, която са чували. Момичето с акнето се изчерви, изпод фон дьо тена пъпките му запламтяха ярко. Приятелката му се ядоса и се нахвърли върху тях.

— Я се погледнете! Ако ви срещне някой на тъмно, ще си помнели, че носите маски.

Така както се бе извърнала, цепката на полата и се разтвори още повече и под нея лъсна долната част на бедрото ѝ. Мик плъзна поглед надолу и заговори към това крайче.

— Виждаш ли го тоя до мен? Преди малко се записа в армията.

Момичето усети, че Мик зяпа бедрото му, но предизвикателно си остана в същата поза.

— Хайде де. Като го гледам, и в Армията на спасението^[1] няма да го вземат.

Алън не можа да преглътне обидата, макар и да беше пийнал.

— Ей, внимавай какво говориш!

— Истина е. Днес се записа.

Момичето огледа Алън от главата до краката, сякаш се канеше да се изплюе върху него като южноамериканска лама.

— Жал ми е за армията, сигурно много са закъсали.

Поизтрезнели от словесната престрелка, Мик и Алън мълчаливо се изкачиха по стълбите след момичетата и влязоха във фойето, където двама пазачи се подпираха на стената срещу касата за куверти и наблюдаваха влизащите. Бяха облечени в черни костюми, с папийонки и ризи с жабо — същински борци във фракове.

Щом забелязаха Мик, веднага се отделиха от стената и започнаха да се надуват като животни, които се перят при среща с неприятел. Единият отиде до опашката и повика Мик при себе си. Посочи към врата му.

— Не можете да влезете в това облекло.

Мик заоглежда дрехите си, но не разбра какво не им е в ред.

— Какво значи това?

— Не носите вратовръзка. Забранено е да се влиза без вратовръзка.

Мик опипа врата си през разтворената яка.

— Но аз не знаех.

— Тук е така. В това заведение се държи на облеклото.

Алън също излезе от опашката, приближи се към тях и едва сега Мик забеляза, че той носи вратовръзка.

— Откъде ще намери вратовръзка по това време? Живеем чак в Рингуд. Докато отидем дотам с автобуса, докато се върнем, ще затворят дискотеката.

— Ваша си работа. Ако си затворим очите за вас, после ще стане лудница. Докато се усетим, ще нахълтат разни дългокоси типове, хипита и всякаква друга сган.

Вторият пазач си помисли, че ще има разправия и Незабелязано застана зад колегата си. Мик се примоли и на двамата с надеждата, че в такива големи гърди по всяка вероятност бият също такива големи сърца.

— Ама много ви се молим. Разбирате ли, тази вечер имаме специален повод. Приятелят ми отива в армията и сега имаме прощална вечер. Хайде, пуснете ни.

Пазачите се разколебаха. Като хора с патриотично чувство, те намираха, че на днешната младеж ѝ липсва военната закалка, така че този призив им подеждва силно. Обърнаха се с гръб към момчетата и размениха няколко думи. Като се посъветваха, първият пазач поклати глава със съжаление.

— Не може и това е. И ние трябва да си пазим работата. Съжалявам, момчета, но ще трябва да излезете.

Те застанаха един до друг и им препречиха пътя към самата дискотека. Мик се вгледа в цветните им жаба, които бяха в тон с керемиденочервения мокет и лилавите стени. През двукрилата врата зад тях проникваше музиката и се усилваше всеки път, когато някой влизаше, а пред Мик се показваха за миг танцуващите, обливани в различни цветове при смяната на прожекторите.

Нямаше смисъл да се молят повече и момчетата излязоха на тротоара. Мик ритна една празна цигарена кутия.

— По дяволите. Така ми се щеше да потанцувам.

— Да срежем моята вратовръзка, всеки ще си сложи по половинка. Няма да забележат.

— Ще забележат и още как. Къса е. Ще помислят, че искаме да ги дразним.

Стояха, гледаха как другите влизат и се чудеха какво да правят. Изведнъж Мик цапна Алън по рамото.

— Сетих се! Алън се сви, дръпна се и зарзтрива изтръпналото си рамо.

— Какво?

Мик му каза, той се изсмя отначало и го посъветва да не говори глупости, но накрая се съгласи с идеята му и те свиха по-надолу в една тясна уличка с малки магазинчета. Нямаше никои. Повървяха малко и спряха уж да разгледат дрехите, изложени на витрината на един моден магазин, докато чакат да се появи минавач.

Чуха стъпки. Обърнаха се. Към тях вървеше един мъж. Да, подходящ беше. Но се колебаха толкова дълго, че докато се споглеждаха и си правеха знаци кой да го заговори, човекът отмина.

— Защо не го спря? — попита Алън. Мик гледаше как човекът се отдалечава.

— Ами ти защо не го спря?

— Теб не щяха да те пуснат, а не мен.

— Добре де. Следващия път.

Отминаха фризьорския салон, магазина за плочи, застанаха в сянката на входа на един магазин с индийски стоки и зачакаха там. Нямаше улични лампи, светлина идваше единствено от витрините на няколко магазина, които така се пазеха от крадци. Мик се обърна и долепи нос до остъклената врата, за да види какво се продава в магазина. В полумрака различи плетени кошници, маси и столове от ракита и дълги стойки с окачени на тях индийски рокли.

Явно магазинът бе ремонтиран наскоро. Вътрешните стени бяха съборени и витрината сега беше част от самия магазин. Новите големи стъкла на витрината и на вратата, ярката украса и шрифтът на фирмената табелка, смътно наподобяващ източно писмо — всичко това грубо контрастираше с обветрената тухлена фасада и деликатната пропорция на симетрично разположените прозорци на втория и третия етаж.

Между горните прозорци на еднотипната сграда отсреща върху стената бе изписано с боя името и фирмата на бившия и собственик. С времето буквите бяха съвсем избледнели от слънцето и дъжда, а тухлите — пропити с чернилка. Но надписът все още се открояваше сред мръсотията — макар и блед, все пак беше четлив, както става при недобре изтрита черна дъска.

ДЖОРДЖ ХАРДИ И СИН — ХРАНИТЕЛНИ СТОКИ. Но сега на витрината на магазина имаше друга табелка — „Последна мода, ниски цени“.

Сред многобройните надписи с новите, по-ниски цени по средата на витрината бе поставено и следното предупреждение: „НЕ НОСИМ ОТГОВОРНОСТ ЗА УБИТИТЕ ПРИ НАДПРЕВАРАТА ЗА ЕВТИНИТЕ СТОКИ, ПРОДАВАНИ ТУК.“

Някой идваше! Мик и Алън подадоха глави от входа на магазина. Беше мъж. Сам. Подсвиркваше си. Алън не искаше и той да отmine, затова изблъска Мик точно пред него. Човекът отскочи назад и се огледа, сякаш очакваше от другите врати да изскочи цяла банда.

Но никой не се появи зад гърба му и щом разбра, че са само двама, той се поуспокои — имаше голям шанс да се справи. Като бивш моряк беше виждал такива неща из пристанищата и съотношението двама към един не го разтревожи особено.

Застана леко разкрячен срещу Мик, поприсвил ръце в юмрук. Мик изглеждаше по-изплашен от него.

— Вижте какво, може ли да ни направите една услуга?

Услуга! Не знаеше, че вече така му казват.

— Какво искате?

— Ще ми продадете ли вратовръзката си?

Човекът се слиса. Такова нещо му се случваше за пръв път. Тия двамата явно бяха крадци-новатори от съвременното поколение и използваха по-сложни методи за изнудване. Трябваше да бъде нащрек.

— Вратовръзката ли? Какво сте намислили?

И веднага се сети! Опитваха се да го залъжат, да приспят бдителността му. Ако се успокои и сведе поглед към вратовръзката си, ще го фраснат по главата. През дългите си плавания жадно бе изчел доста книжки по психология и знаеше всичко за тайните на човешкото мислене.

— Искаме да отидем на дискотека, а там не пускат без вратовръзка. Затова искаме да купим от някого.

Човекът се вгледа в Мик. Момчето като че ли не криеше нищо; но и някои от най-големите лъжци, които бе срещал, уж не криеха нищо, а съчиняваха невероятни небивалици, излегнали се кротко на койките си.

— Какво? Да купите вратовръзката ми ли?

Сигурно беше някой номер. Той огледа горните етажи на сградите наоколо.

— Това да не е за предаването „Скрита камера“?

Алън излезе от входа и застана зад Мик.

— Хайде бе, господине, продайте му я, че няма да ни пуснат да влезем.

Ясно. Тонът на Алън накрая го убеди, че зад молбата им не се крие нищо. Той опипа възела, извади края на вратовръзката от сакото си и я погледна.

— Тая не я продавам, подарък ми е от жената за Коледа. — Поклати глава. — Всяка година или чорапи, или вратовръзка. Ако не е едното, ще е другото. Нагласи отново вратовръзката си, обърна се и си тръгна. Мик хукна подир него.

— Много ви се молим! Направете ни тази услуга!

Без да спре, човекът извика в отговор:

— Разкарайте се. Жената ще ми скъси живота, ако я загубя. — Той се засмя и си продължи по пътя.

Заподсвирква си отново мелодията на „Плавам, плавам по морето...“ Мик и Алън стояха на средата на улицата и го гледаха.

— По дяволите, Мик, така ще висим тук цяла нощ.

Те пак се прибраха в сянката на входа. Докато чакаха, Мик издълба инициалите си на вратата с една монета.

Мина двойка влюбени. Вървяха прегърнати и младежът опипваше момичето отзад. Като видя Мик и Алън, премести ръката си на кръста му, но щом реши, че вече няма да ги гледат, пак я плъзна надолу.

Следващият забързан минувач беше мъж, който гледаше часовника си. Малко по-далеч от тях едва не блъсна един младеж, който вървеше срещу него, а той пък веднага му се извини, въпреки че вината не бе негова. Младежът приближи. Носеше ученическо сако и

сини панталони с цветни външни шевове, за да приличат на дънки. Тъй като не бяха ушити от дънков плат, разрешаваха му да ходи с тях на училище. Хем бяха в същия стил, хем не биеха на очи.

Мик и Алън се отдръпнаха по-навътре в сянката на входа. Ако ги видеше да се спотайват, сигурно щеше да се върне. Този път Мик нямаше нужда от покана. Щом ученикът се изравни с тях, той изскочи и застана пред него.

— Ей, ти, трябваш ми за малко.

Младежът май нямаше никакво желание да чуе за какво му е притрябвал и заотстъпва назад. Готов беше да хукне, но Мик се приближи толкова, че можеше да го сграбчи, ако опита да избяга.

„Ужас! Двама са!“ — Ученикът забеляза и Алън. За разлика от него, морякът си бе помислил: „Слава богу, само двама са.“

— Какво искате?

— Вратовръзката ти.

— Вратовръзката ли!

Уплаши се, че ще го сполети най-лошото. Щяха не само да го ограбят, но и да му извият врата. Или пък да го обесят на издадената фирма на съседния магазин „Вътрешно спокойствие — природоцелесъобразно хранене“. Опипа нервно възела.

— За какво ви е?

Двамата го принудиха да се долепи до витрината. Мик вече стоеше право пред него. Съвсем близо... Дори усещаше дъха му. Младежът бе ял ментови бонбони.

— Теб не те засяга. Трябва ни вратовръзка. Сам ли ще ни я дадеш или ние да ти я издърпаме от врата?

Мик сграбчи реверите на самото му, за да подсили заплахата, и лъсна значка на класен отговорник, Мик я забеляза, а в същото време младежът проследи погледа му и си възвърна увереността и самочувствието.

— Няма да ви я дам. И ако не се махнете, ще извикам полицията да ви арестува.

— Тъй ли? — Мик го сграбчи отпред за ризата. — Но докато дойдат, ще те намерят полумъртъв в тоя вход. Тъй че я развързвай и си затваряй човката.

Класният отговорник започна да сваля вратовръзката си.

— И не се опитвай да ходиш в полицията или да се оплакваш на когото и да било, че ще си изпатиш. — Мик го пусна. — Ако си отвориш устата, ще те намерим и ще ти счупим главата. Ясно ли е?

Отговорникът кимна, Мик грабна вратовръзката от ръцете му и го освободи да си върви. Не го изпускаха от погледа си, да не би да побегне и да се развика за помощ, щом се поотдалечи. Но той вървеше, разтривайки врата си, и от време на време поглеждаше назад.

Изчакаха го да завие зад ъгъла и тръгнаха в обратна посока. Мик вдигна яка и си сложи вратовръзката.

— Ама че гаден цвят, нали?

— Няма значение, кали ще влезем.

На вратовръзката бе избродирана някаква емблема, а под нея — девиз. Мик я изви нагоре и го прочете.

— *Labor Omnia Vincit*. Това пък какво ли значи?

— Откъде да знам. Догони оня пикльо и го попитай — той знае.

„Трудът побеждава всичко“ — щеше да отговори той.

[1] Религиозна филантропска организация с евангелистко направление, основана през 1865 г., която по структура прилича на армията. — Б.пр. ↑

Влязоха в дискотеката и Мик веднага махна вратовръзката. Запровираха се през тълпата и отидоха на бюфета, който се намираше в другия край на залата в една ниша. От горещината и от навалищата започнаха да се обливат в пот и след като си купиха бира, те се облегнаха на една колона и останаха да гледат танцуващите.

Альн не сваляше поглед от момичетата дори когато пиеше.

— Дявол го взел! Някои си ги бива, нали? — крещеше той, за да надвика музиката. С халба в ръка посочи на Мик едно момиче, което танцуваше пред тях.

— Тая например си има възглавнички, и то какви. Те се втренчиха в подскачащите гърди на момичето.

Бяха толкова едри, че изоставаха от тялото му и танцуваха със свой собствен ритъм, по-бавно и тромаво. Альн остави празната си чаша на една ниска масичка встрани от дансинга.

— Слушай! Накрая, ако не ни излезе късметът, ще се намерим отвън!

— Добре! — кимна му Мик.

— Отивам да поканя първо оная русата ей там, виждаш ли я? Гледай сега как веднага ще се съгласи!

Альн се провря между масите и между танцуващите и се доближи до едно момиче, което стоеше само, но се оглеждаше като дама в очакване на кавалера си. Альн го заговори, но погледът на момичето недвусмислено му показва, че не е чакало него. То се извърна, без да му отговори, и по всичко личеше, че му е отказало, но изведнъж хвърли цигарата си на мокета, смачка я с крак и тръгна пред него към дансинга. За секунда Мик зърна победоносното изражение на лицето му, след което Альн изчезна в танцуващата тълпа. Мик се облегна на стената и започна да отпива от бирата си глътка по глътка. Достатъчно бе пил за тази вечер, но без чаша в ръка щеше да се чувства неловко. Пушач на неговото място щеше да си запали цигара.

Стоеше и гледаше танцуващите. Всички играеха различно. Група момичета, наредени едно до друго, бяха разучили някои стандартни движения и стъпки от телевизионните шоупрограми. Едновременно поглеждаха настрани и се обръщаха, едновременно пристъпваха и вдигаха ръце като регулировчици на уличното движение. Дори се усмихваха едновременно. Явно доста се бяха упражнявали вкъщи на грамофон, докато постигнат това умение. Други пък едва ли не си

мислеха, че участвуват в някоя телевизионна програма, или пък филм, или пък пиеса. Щеше им се да останат сами на дансинга, в центъра на внимание. Танцуваха без партньори, без усилие и не се обливаха в пот, само кожата им леко лъскаше. Погълнати изцяло от собственото си изпълнение, те вярваха, че най-после са намерили призванието, което ще промени живота им.

На останалите им беше просто приятно да подскачат и да хвърлят предизвикателни погледи и усмивки към партньорите си. Отвърнеха ли им със същото, щом дисководецният пуснеше нещо по-бавно, скъсяваха разстоянието.

Една девойка в синя рокля привлече вниманието на Мик. Седеше до една маса и се смееше на нещо, което говореше друга девойка до нея. Сигурно беше нещо неприлично, защото се направи на много възмутена и я смушка да млъкне. Но приятелката ѝ продължи да ѝ шепне на ухото и посочи към едно момче, което танцуваше пред тях. Девойката отново се разсмя и както уж недоволно клатеше глава, изведнъж забеляза, че Мик ѝ се усмихва. Не се смути, нито навири нос, но пък и той очевидно не се опитваше да привлече вниманието ѝ. Сметна, че той просто се забавлява и точно затова отвърна на усмивката му.

Всъщност от този момент започнаха да се позаглеждат. Уж се стараеха да се отбягват, пък погледите им все срещаха. Две момчета се приближиха до девойката и приятелката ѝ и ги поканиха на танц. Те станаха и тръгнаха с тях към дансинга. Вбесен от тази измяна, Мик отиде да си вземе още една бира, за да ѝ покаже, не му с все едно.

Когато се върна, вече бяха сменили плочата. Девойката и приятелката ѝ не се виждаха нито на дансинга, нито на масата. Местата им бяха заети. Навярно си бяха тръгнали с момчетата. Може би вече вървяха по улицата, хванати под ръка. Или бяха взели такси. И седяха един до друг на задната седалка. Или се прегръщаха във входа на някой магазин... Доповръща му се. По дискотеките продаваха все от тая гадна бира. Отпи още една глътка. Падаше му се. Да беше я поканил, вместо да седи и да ѝ се хили като глупак. Навярно вече си бяха определили среща за утре вечер... А ако оня пикльо там продължаваше да зяпа, щеше да получи един по мутрата!... Почувствува се уморен. Заболя го глава. Реши да намери Алън и да му каже, че си тръгва.

Девојката и пријателката ѝ се появиха откџм дамската тоалетна. На вратата ѝ, очевидно предназначен за чужденци и неграмотни, бе нарисуван женски силует с кринолин. На сџседната врата пџк бе нарисуван силует с цилиндџр и фрак, за да се обозначи мџжката тоалетна.

На Мик изведнџж му стана по-добре. Отпи още една глџтка. Бирата не бе никак лоша. Главата престана да го боли. Умората му изчезна. Алџн, който все още танцуваше с русото момиче, забеляза Мик и ехидно се ухили над рамото му. Злорадството му и јавно лесното му завоевание нај-после тласнаха Мик кџм действие, той отиде при девојката сџс синјата рокля и я попита дали иска да танцува. Тя спря да бџрбори с пријателката си и двете го зјпнаха, сјкаш трябваше единадушно да вземат решение. И тџкмо вече щеше да се вџрне, когато девојката в синџо кимна леко, мина пред него и трџгна кџм дансинга. Беше тџй сдџржана, сја-каш щеше да си трџгва, а не да танцува с него.

Пријателката ѝ я изпрати с усмивка и се опита да изрази безразличие. Но щом остана сама, изражението ѝ се промени и тя отново отиде в тоалетната.

Двамата не си проговориха, защото и без това немаше да се чујат от музиката. Пџк и девојката не даваше вид, че има желание да завџрже разговор. Вџпреки че бјаха разменили доста погледи, тя се дџржеше, сјкаш вижда Мик за прџв пџт. Упорито се стараете да избягва погледа му.

Плочата свџрши, тя му благодари е кимване и трџгна кџм мястото си. Мик я последва и трескаво се мџчеше да измисли какво да и каже, преди да се е вџрнала при пријателката си, която се бе сресала, напџрфюмирала и я очакваше с усмивка на облекчение. Бјаха вече на крачка от нея, когато Мик се сети да я попита:

— Искаш ли да пийнем по нешто? Девојката се спря и се обџрна.

— Да. Може.

Мик я поведе през дансинга кџм бюфета и навалицата му даде повод да я докосне. През роклята усети движението на бедрото и, отблизо вдџхна парфјума на косата ѝ. В полуосветената зала продџлговатите ѝ обеци изглеждаха сџвсем черпи, но в светлината на стџкленијя вџртящ се глобус на тавана цветџт им се променјаше и те проблясваха в смарагдовозелено.

Мик бръкна в джоба на самото си, извади в шепа всичките си пари и ги погледна. От петте лири, които бе взел в заем от баща си, бяха останали само дребни монети. Докато реши какво иска, девойката започна да прехвърля златното си медальонче. Изглежда, канеше се да избере някоя по-силна напитка от бутилките, закрепени с гърлото надолу в специални поставки пред огледалото на барчето. Мик отново преброи парите си. Жълтите монети бяха повече от белите.

— Кола, моля.

— Друго не искаш ли?

При тези обстоятелства това беше доста самонадеяно от негова страна.

— Благодаря, не искам. Просто съм жадна. На Мик му олекна.

— С лед ли?

Намериха свободни места в един ъгъл под надвисналите листа на изкуствена палма. Интериорът в залата беше издържан в тропически мотиви. Масите и столовете бяха от бамбук. От тавана висяха пластмасови подобия на пълзящи растения, а по стените беше изрисувана джунгла.

Масата бе отрупана с мръсни чаши и трябваше да си разчистят поне едно местенце. Девойката беше извадила от чантата си книжна салфетка, за да подсуши мокрите петна.

— Ледът се с свършил — съобщи Мик.

Тя взе в ръка топлата чаша.

— Не се учудвам, тук е винаги така.

Тя отпи жадно от чашата си и я остави. Мястото, когото бе почистила, се нашари от просмукалата са влага.

— Май не съм те виждала тук.

Мик сръбна от лимонадата си. Това беше най-евтината напитка.

— За пръв път идвам. Днес приятелят ми постъпи в армията и тази вечер ни е прощална.

— Ходил ли си в новата дискотека „При скитника“?

— Никъде не съм ходил и ако в най-скоро време не се оправят нещата, аз самият ще стана скитник.

— Защо?

— Безработен съм. Никъде не ходя, нямам пари за заведения.

— Сюзан е ходила, така се казва приятелката ми. Ей там е, виж.

Тя посочи между две колони към приятелката си, която разговаряше с някакъв младеж до дансинга.

Силуетите им се открояваха срещу светлината, досущ като тези върху вратите на тоалетните.

— Съвсем наскоро се върна от Блекпул. Работеше там в един хотел, но я уволнили.

— Защо?

— Не разбрах точно. Разправя, че управителят я мразел, но на мен ми се струва, че е, защото водела момчетата в стаята си. — Тя се поусмихна. — А като се прибрала, казала на майка си, че и домъчняло за нея.

Сюзан и момчето започнаха да танцуват.

Мик попита:

— А ти работиш ли?

— Да, продавачка съм в „Бромптън и Мор“.

— В магазин за обувки ли?

— Да.

Мик отпи още една глътка. Пиеше лимонадата си на малки глътки, като концентрат.

— Как се казваш?

Девојката се поколеба и оправи един от пръстените си.

— Карен, а ти?

— Мик.

— Кучето на леля ми се казва Мик. Страшно е зло. Пуска те да влезеш в къщата, но като решиш да тръгнеш, застава пред вратата, ръмжи и не те пуска да излезеш.

Дисководещият в централната зала си дереше гърлото, като че бе избухнал пожар и нямаше никакъв начин да се спасят...

— ПОСЛЕДНАТА ПЛОЧА НА СЪСТАВА ПЛЕИ БОЙЗ!

НАЙ НОВИТЕ ИХ УБАВИ ПАРЧЕТА ВАДАМИЕВА!

— Тия не съм ги чувал — каза Мик. Дисководещият пусна следващата плоча, но устата му не спираше и бръщолевенето му се сливаше с неразбираемите думи на песента в ужасна какофония.

Карен допи колата си и стана.

— Това ми харесва. Искаш ли да танцуваме?

Мик я последва. С три пенса в джоба, преминал на лимонада, той беше готов да танцува с нея дори полка.

Сега Карен не отбягваше погледа му и всеки път, Когато очите им се срещаха, те се усмихваха един на друг. И сега не се докосваха, но вече бяха партньори, а не просто двама души, които танцуват един срещу друг. Мик забеляза зад гърба на Карен, че в средата на дансинга Алън се разправя с двама младежи. Продължи да танцува, по скоро му стана ясно, че само с приказки няма да се разберат. Докосна Карен по рамото, за да спре да танцува.

— Моля те, почакай малко. Приятелят ми нещо е позагазил. Отивам да видя какво става. Веднага се връщам.

Той си проби път с лакти и застана зад Алън.

— Какво става?

Алън се обърна, видя го, но не се изненада, нито показва, че се е успокоил и му отвърна, като че през цялото време са били заедно.

— С мен — нищо! Но на тоя му става нещо!

Той посочи с палец младежа пред себе си. Зад него заплашително спокоен се бе изправил приятелят му. Кавгата не го интересуваше особено: той търпеливо ги чакаше да приключат с тази част. Бяха няколко години по-големи от Мик и Алън, но не бяха поедри от тях. Мик премери с поглед мълчаливия. Можеше да бъде и ползе. Свадливият размаха пръст пред него. Едва не го мушна в гърдите.

— Ти не се бъркай! Не е твоя работа! Това засяга само нас!

— Добре де, но вие сте двама, нали?

Алън отстъпи крачка назад, за да не остане с гръб към тях, и заговори на Мик:

— Тоя си въобразява, че съм му отмъкнал мацката! А тя казва, че няма нищо общо с него! Казва, че е дошла тук сама!

— Кой, аз да ходя с него! За нищо на света!

Мик не я беше забелязал. Тя стоеше малко настрана, между двамата съперници. Същото русо момиче, с което Алън танцуваше от самото начало. С ръка на кръста, тя непрекъснато тръскаше глава и отмяташе падналата над очите ѝ коса.

Съперникът на Алън рязко се обърна към нея с такава злоба, сякаш щеше да ѝ удари шамар. Момичето отдръпна назад глава, но не отстъпи и крачка назад.

— Миналата седмица друго говореше.

— Каквото било, било. А сега ти казвам да се разкараш! Откъде-накъде ще ми се бъркаш! — После се обърна към Алън: — Не му

обръщай внимание! Много бил важен!

— С тоя ли ще се сравнявам!

Алън вече нямаше избор.

— Ела де! Хайде да те видим!

Настъпи тишина. А после без нито една дума, без никакво явно предупреждение те се нахвърлиха един срещу друг. Около тях танцуващите се отдръпнаха, за да им направят повече място. Момичетата нададоха неми викове, тъй като музиката ги заглушаваше, притиснаха се здраво до приятелите си и останаха да ги гледат възбудено от безопасно разстояние.

Но нямаха късмет. Нищо особено не се случи. Двамата се бяха вкопчили един в друг и само се боричкаха. Нямаше силни удари, никой не падна. Дори не успяха да загреят, появиха се пазачите с пъргавина, която подсказваше, че са били в залата от самото начало на сбиването. Разтърваха ги, разтърсиха ги за яките, сграбчиха ги по един във всяка ръка и ги избутаха навън.

Музиката продължаваше. Танцуващите пак се събраха и повечето младежи в дискотеката така и не разбраха какво се случило.

Пазачите изведоха размирниците до изхода и ги блъснаха по стълбите. За да не се претърколят, трябваше да тичат додолу.

— И не се мяркайте повече тук! Само да ми се покажете, лошо ви се пише, ще си намерите майстора! — Вторият пазач също застана на най-горното стъпало.

С пояси под разкопчаните фракове, двамата приличаха на бъчви, препречили входа.

— Такива да ги нямаме тук! Ако ще се биете, вървете другаде! Това заведение е прилично място! Не искаме да идва полицията!

Двамата младежи си тръгнаха първи. Беше стигнал до магазина за авточасти, когато съперникът на Алън се обърна и извика на пазачите:

— Няма да ви се размине! Ще се върнем! Съперникът на Мик добави:

— И няма да сме сами! Пък и няма да сме с голи ръце!

Пазачът с лилавата риза слезе с едно стъпало по-надолу и размаха юмрук.

— Я да се разкарвате, че като дойда, ще ви смачкам като мухи!
— После се обърна към Мик и Алън, които още стояха долу на

стълбите. — И за вас се отнася, изчезвайте, докато сте още здрави и читави. До гуша ни дойде от вас тази вечер!

Те не изчакаха втора подкана и тутакси тръгнаха в обратната посока. На съседната улица подминаха закусвалнята, където продаваха сандвичи с кюфте, след като се оказа, че двамата заедно нямат пари дори за един сандвич, и по едно време Мик отново започна да души. Този път източникът на миризмата беше рамото на Алън.

— Какво е това бе! Воняш на парфюмерия.

Алън повдигна ревера на самото до носа си.

— Приятно, нали? Тя е фризьорка.

— Да, само от фризьорка ще имаш нужда, след като те острижат в казармата. Току-виж, реши да ти изпрати перука.

— Викат й Мишел. Обеща да ми пише.

— Чакай, ако си нямаш друга работа. Говориш глупости, скъпи ми Алън.

Поборичкаха се приятелски и отново поеха към къщи; но този път мълчаливо, умислени за дългия път, който ги чака. За да не им се стори толкова дълго раз-стоянието, прехвърляха в съзнанието си най-различни неща; как бяха прекарвали вечерта, какво им се бе случвало у дома и в училище. Чудеха се как ли ще бъде занапред, когато почти нямаше да се виждат.

Мисис Уолш вървеше по улицата, превита от тежестта на две пълни пазарски чанти. Валеше дъжд, вятърът биеше в лицето ѝ и тя навеждаше глава, за да не се свлече кърпата ѝ. Супермаркетът беше чак в другия край на квартала, но тя се прибираше пеша. Бяха отменили автобусната линия, която обслужваше квартала, и автобусите вече минаваха само по главното шосе към центъра.

През няколко минути мисис Уолш пускаше торбите си на земята и им разменяше местата. Едва ли имаше някаква разлика, но вместо да признае пред себе си, че се изморява, си внушаваше, че едната е много по-тежка от другата.

Изправи се и се поразкърши, за да облекчи болката в раменете си. Ръцете и гърбът ѝ също бяха отмалели, пръстите ѝ бяха изтръпнали и сега ги пронизваха същински иглици. Измери с поглед разстоянието до вкъщи. Щеше да се справи, без да спира повече. Наведе се да вдигне чантите и точно в този момент някаква кола мина право през локвата до бордюра. Дупката в асфалта бе толкова дълбока, че водните пръски прелетяха над тревата и изпадаха краката и шлифера ѝ. Тази година бяха косили тревата само два пъти и тя се проточваше като буйна грива между тротоара и улицата.

Мисис Уолш се наведе да избърше краката си и забеляза, че едната чанта е скъсала чорапогащника ѝ.

Влезе вкъщи през задната врата откъм кухнята, беше толкова изморена, че нямаше сили да сложи торбите върху масата. Пусна ги на пода пред мивката и излезе в антрето, за да провери какво има в пощенската кутия на входната врата. Прибра сметката за електричеството, без да я погледне, и някакъв рекламен проспект за „Слънчеви термопанели“. Обърна се към стълбите, вдигна глава и се послуша. Не се чуваше нищо.

— Мик!

Тишина. Извика още веднъж и мина толкова време, докато чуе отговор, че вече бе съблякла шлифера си:

— Какво?

Гласът му беше тих и задавен, сякаш говореше със запушена уста. Мисис Уолш отново вдигна поглед към стълбите, разочарована, че го намира у дома.

— Цял ден се търкаляш в леглото, така ли ще я караш?

И този път не последна отговор, но тя се втурна нагоре по стълбите, влезе в стаята му и затръшна вратата. Мик простена, недоволен, че нарушава усамотението му, и се обърна на другата страна. Майка му решително отиде до прозореца и с такъв замах дръпна пердетата, че една кукичка се откачи и падна от релсата. Не я вдигна от пода, а веднага отиде до леглото му.

— Ставай веднага. Знаеш ли колко е часът?

На Мик му дойде много — едновременно в стаята светна и майка му се бе появила в застрашителна поза, надвесена над него; той се скри под завивките като костенурка в черупката си. Мисис Уолш напипа рамото му под усукания пухен юрган и го разтърси.

— Хайде, Мик, вече е почти обяд.

Той освободи рамото си и се примъкна още по-близо до стената.

— Остави ме на мира.

— Няма да те оставя на мира, докато не станеш. На какво прилича това да се излежаваш всеки ден до обяд.

— Махни се. Изморен съм. Гласът му сякаш излизаше изпод земята.

— Изморен бил! И как няма да си изморен, като не си лягаш навреме, а по цели нощи гледаш телевизия и слушаш плочи.

Той се сви на кълбо и тялото му се очерта под гънките на юргана като спираловидна извивка на черупката на охлюв.

Както стоеше над него, мисис Уолш долови някакво тихо бръмчене в стаята. Огледа се. Червената лампичка на стереоусилвателя върху шкафа светеше. Пак бе забравил грамофона включен цяла нощ.

Тя отиде да натисне копчето. Чу се силно пукане и Мик трепна като ужилен. Майка му се върна до леглото.

— Хайде, ставай. Няма да мръдна отгук, докато не станеш.

— Ще има дълго да чакаш.

— Срамота е млад човек да се въргаля в леглото по цял ден.

Мик с такъв замах отметна юргана, че окачените над леглото му плакати заплющяха и се издуха като корабни платна. От рязкото усилие му се зави свят, той се олюля, седна на края на леглото и подпря главата си с ръце, докато се съвземе.

— Какво искаш от мен? Нима имам нещо да върша?

— Можеш да излезеш и да пообиколиш за работа.

Мик я погледна с безкрайно огорчение.

— Да пообиколя за работа! Та нали само това правя? Търсил съм навсякъде и ти го знаеш. Навсякъде търсих.

— Е, значи просто трябва да продължаваш.

Мик се прозя и заби поглед в мокета между краката си.

— Има ли смисъл? Безполезно е.

— Няма друг начин, Мик. Разбери, никой няма да почука на вратата и да ти предложи работа.

Той не отговори. Седеше с наведена глава и потриваше палците на краката си. Грубата кожа стържеше като шкурка в дърво.

Майка му го изчака да започне да се облича и едва тогава си тръгна. Ако бе излязла от стаята му преди това, той сигурно пак щеше да си легне и да заспи.

Същия следобед Мик отиде пеша в града. Първо се отби в държавната агенция, където обявяваха работни места, но беше затворено. На вратата пишеше: „ЗАТВОРЕНО ПОРАДИ ЛИПСА НА ПЕРСОНАЛ.“ Застана на завет във входа, закопча дънковото си яке и се замисли какво да прави. Край него по тротоара вятърът отнесе обвивки от бонбони, торбички от пържени картофи и вестници. Мик дори успя да прочете няколко заглавия. Научи например, че е обявена „ВОЙНА НА ДЖЕБЧИИТЕ“. По улицата бавно мина патрулираща полицейска кола и Мик се огледа наляво и надясно с вид на зает човек, който тъкмо тръгва по работа, а не се шляе като безделник. Все още не можеше да се върне вкъщи: майка му си беше у дома и щеше да го обвини, че не търси работа. Но и не му се влачеше пак по разни фирми само за да види отново и отново табелите „НЯМА ВАКАНТНИ МЕСТА“, или да се среща с портиери и секретарки, които го гледаха отвисоко и самодоволно поклащаха глави, сякаш неуспехът му им доставяше удовлетворение. Беше уничително. Срамуваше се, чувствуваше се като просяк.

Реши да пийне нещо. Да поиграе на автоматите за билиард. Така следобедът щеше да мине неусетно. Тъкмо щеше да се прибере за вечеря. Извади парите си от джоба на дънките си и ги преброи. По дяволите! Ще трябва да се задоволи с чаша чай и разходка из магазините. Но този път ще мине по други улици. Ще седне в друго кафене. После ще реши дали да си купи кифла, или да се прибере с автобус. Погледна часовника си. Нямаше го. Забравил бе, че е развален. И още дълго щеше да си остане развален, ако нещата не се

променят коренно. Нищо, дори по-добре. Ако беше на ръката му, щеше да го поглежда час по час и времето щеше да минава по-бавно.

Най-бързо времето минаваше в универсалните магазини. Там беше топло, уютно и имаше много неща за разглеждане. Понякога Мик само се возеше на ескалаторите от приземния до последния етаж и обратно. Бавното качване и слизане го успокояваше; приятно убиване на време и човек не трябваше да се замисля.

На улицата времето минаваше по-бавно, пък и той вече знаеше наизуст почти всичко, което се излагаше по витрините. Дори бе научил точно в кой ден от месеца се аражират витрините на някои магазини и ако му се случеше да не излезе няколко дни, после с удоволствие разглеждаше новите стоки.

Спря се пред един магазин и се загледа в наредените на витрината мотоциклети — луксозни машини в ярки цветове и с блестящо хромово покритие. Бавно тръгна покрай витрината, за да проуча всеки мотор поотделно, но щом погледът му се спираше на цената, той трепваше като от болка. Видимото му огорчение разсмя двамата продавачи в магазина. Отвътре изглеждаше, сякаш някой невидим противник му нанася удар след удар. Изцяло погълнат от моторите, Мик не ги забеляза, внимателно огледа и последния модел, тъжно поклати глава и отмина.

Пътят му минаваше покрай „Бромптън и Мор“. Той си припомни нещо и спря пред витрината. Опита се да надникне в магазина през пролуките между изложените дамски обувки, но отрупаните стойки му пречеха и той отиде да погледне през остъклената врата.

Карен беше седнала на ниско столче и обуваше едно момченце. Щом се наведе напред, под опънатата блузка на гърба и се очертаха презрамките на сутиена ѝ. Мик влезе и се престори, че го интересуват обувките на стойката до вратата. На няколко пъти поглеждаше крадешком към Карен, но заета с клиента си, тя не вдигна глава и Мик тръгна от стойка на стойка — вземаше напосоки разни обувки и отново ги оставяше.

До него приближи друга продавачка и предложи да му помогне. Носеше същата униформа като Карен — бяла блузка и синя пола. Мик ѝ благодари, но каза че само разглежда. Момичето му хвърли особен поглед и го остави. Той държеше в ръка розов пухкав пантоф с пискюл

отпред и с опитно око тя прецени, че е неговият номер. Надяваше се, че ще успее да покаже тоя чудак на момичетата, преди да си е тръгнал.

Карен извади от една кутия друг модел. Започна да нанизва връзките, вдигна глава и забеляза Мик. Не го позна веднага, спомни си кой е едва когато ѝ се усмихна. Изчерви се, наведе очи и извънредно съсредоточено продължи да нанизва връзката на обувчицата. Нахлузи я на крака на детето и завърза връзките. Този чифт беше на червени, сини и зелени ивици, цветовете бяха ярки като тези на мотоциклетите в магазина.

Момченцето засия и се обърна към майка си, седнала до него.

— Страхотни са, тези искам, мамо.

Жената решително стисна чантата на коленете си.

— Няма да я бъде. Хич не си мисли, че ще си дам парите за такива шарении, душата ми излиза, докато ги изкарам.

— Защо, какво не им харесваш? Всички в училище носят такива.

— Да, да, знам я тази песен. Тя вдигна от земята една чисто черна обувка.

— А тези? Чудесно ти стоят. И са ти по мярка. Очите на момченцето се разшириха от ужас.

— Какво? Такива обувки няма да нося. Всички ще ми се подиграват.

Карен наведе глава, за да не се разбере колко и е смешно. Ако срещнеш погледа на Мнк, щеше да избухне в смях. Майката одобрително натисна твърдата черна кожа, после обърна обувката да види и подметката.

Дори тя беше черна.

— Глупости говориш. Виж какви са хубави. И са здрави, ще ги носиш по-дълго.

Тя подаде обувката на Карен.

— Вземаме тези.

Карен я пое и с дипломатическо безпристрастие я прибра в кутията.

— Не, мамо!

— Млъквай, Дейвид.

— Аз пък няма да ги нося.

— Като те напердаша, ще ги носиш и още как. Сега млъквай.

Момчето се тръшна назад и жално загледа шарената лъскава обувчица на крака си. Карен започна да го събува, а то сви пръсти, за да спечели още малко време. Но връщане назад нямаше, майка му вече вадеше портмонето си.

Тя плати на касата, а момченцето продължаваше да се цупи и да спори с нея и след като тръгнаха да излизат. Карен прибра разхвърляните наоколо обувки и отиде при Мик.

— Здравей, какво правиш тук?

— Минавах насам. Реших да се отбия и да те видя. Карен отметна от челото си един паднал кичур коса и с кутрето си го прибра зад ухото.

— Много мило. Ако знаех, че ще дойдеш, щях да постеля червена пътека.

— Нямахме никаква уговорка, нали?

— То изобщо можехме ли да се уговорим?

— Аз и сега се колебаех. Мислех, че няма да искаш да се срещнеш с мен.

— Защо да не искам? Прямотата ѝ го обърка и той запремята в ръце един гумен ботуш, докато се чудеше каква причина да измисли.

— Ами нали ни изгониха, сигурно си ни взела за истински хулигани.

Мълчанието и му подсказа, че се е досетил за истината.

— А и онази вечер бях малко пийнал...

— Благодаря за комплимента.

— Друго исках да кажа... — Той нервно замачка ботуша, притеснен, че тя може да му обърне гръб. Исках да кажа, че не си спомням дали не съм изтърсил някоя глупост. Неудобно ми беше да не би да съм се държал като простак.

Тя се усмихна и го докосна по рамото, за да го успокои.

— Слушай, трябва вече да си вървиш. Отговорничката ни гледа. Прави лошо впечатление, ако разговаряме с момчета. От нас се очаква да обслужваме клиентите.

През рамото ѝ Мик погледна към жената, изправена до касата. Беше по-възрастна от продавачките, силно гримирана и изрусена. Със синия костюм и бялата блуза приличаше на попрезряла стюардеса.

— Че какво толкова? Сега нямате клиенти.

— Няма значение. Вредяло на доброто име на магазина. Една колежка я изгониха, защото приятелят и все се отбиваше тук.

— Тогава си тръгвам. Не бива да ти се случи такова нещо. — Той остави гумения ботуш на мястото му.

— А искаш ли да излезем заедно някой път?

Карен се изчерви и се огледа, сякаш се опасяваше да не би едно от момичетата да е чуло.

— Не знам. — Мик не откъсваше поглед от нея, чакаше я да реши: — Ами кога?

— Тази вечер.

— Тази вечер не мога. Заета съм.

— Ами утре? Тя се поколеба само миг. Настоятелността му ускори решението ѝ.

— Ами добре. Къде ще се видим?

— Удобно ли ти е при шадравана на площад „Сейнт Джордж“?

— В колко часа?

— В колкото кажеш. Да речем — в седем. Тя поклати глава.

— Много е рано за мен. Излизам от работа в пет и половина.

— Тогава в седем и половина, а?

Тя кимна.

— Добре. Ще се видим в седем и половина. Застанаха до вратата, плахо се усмихваха и не знаеха какво още да си кажат. Преди да тръгне, Мик я попита:

— Нали ще дойдеш?

Трогната от чистосърдечието му, тя го докосна за ръкава. Въпросът му ѝ прозвуча като молба.

— Разбира се, че ще дойда.

— Добре тогава. До утре.

Той излезе от магазина, но погледна навътре през остъклената врата. Карен все още го следеше с очи. Тайничко му махна с ръка, вдигната пред гърдите, и Мик си тръгна усмихнат.

Вече не му се обикаляше из града. Искаше да се усамоти някъде на тишина. Все още бе рано да се връща вкъщи, но можеше да си отиде по друг път. Да, ще заобиколи, за да има време да се наслади на това, което му се бе случило, и да си мисли за утре.

Мик си подсвиркваше с уста, изтича надолу по стълбите и влезе във всекидневната, където Джули пишеше домашните си. Тя вдигна глава и го проследи с поглед когато отиде до камината. Забеляза, че си е сложил чиста риза, най-новите си панталони и косата му бе още влажна от банята. Разбра, че нарочно се е издокарал, защото иначе ходеше с тениска и дънки. Той потърси нещо на полицата над камината, отиде до бюфета и дръпна най-горното чекмедже.

— Да си виждала някъде гребена ми?

— Не.

— Някой пак ми го е взел.

— Защо го казваш на мен?

Той започна да ровичка из квитанции, снимки и стари писма от омъжената му в Бърмингам сестра, които майка му не искаше да изхвърли.

— Човек нищо не може да намери в тази къща. Прерови наред всички чекмеджета, а Джули го наблюдаваше от масата как се навежда все по-ниско.

— Сигурно сам се е скрил, въшките са го отнесли.

— Затваряй си човката. — Той затръшна най-долното чекмедже и се изправи. — Само да го намеря, ще го завържа с канапче, както правят в пощата е химикалките.

— Вземи моя, ако искаш.

Тя извади едно гребенче от кутията си за моливи и му го подаде.

— Сигурно пак татко го е взел. Защо най-последно не си купи?

Мик застана пред огледалото, окачено над камината, и започна да се реши. Джули отново се зае с домашното си по математика. Мъчеше се над една задача. Отговорът не излизаше, тя зачеркваше всичко и почваше отначало. Задраскваше все по-яростно, накрая откъсна листа от тетрадката си, смачка го на топка и го метна към камината. Улучи Мик отзад по крака. Той тъкмо си изстискваше една пъпка, спря и погледна сестра си в огледалото.

— Какво ти става?

— Задачите. Не мога да ги реша. Облегна се на стола, скръсти ръце и намръщено се втренчи в учебника.

— Какви са?

— Квадратни уравнения. Не ги разбирам. Дано избутам тая математика до края на годината. Повече няма да се мъча с нея, няма

СМИСЪЛ.

— Искаш да кажеш, че математиката няма да се мъчи с теб.

— Мистър Томсън е виновен. Страшно бърза. Мисли си, че на всички им е ясно като на него.

Мик приключи с приготовленията си и отиде до масата.

Джули бе навела глава и на Мик му се стори, че плаче.

— Няма да успея. А имам да уча и по география. Мик застана до нея, наведе се над масата и придърпа учебника към себе си.

— Дай да видя.

— Можеш ли да ги решаващ?

— Още не знам, чакай първо да видя. Къде е задачата?

Джули му я посочи, Мик подпря брадичка в ръце, заподсвирква си тихичко и се зачете в условието. Задачата беше: $x^2 - 3x + 2 = 0$

— Какво не разбираш?

— Нищо.

— Много е просто. Решава се чрез разлагане.

— Това и аз го знам. Но не ми е ясно точно как става.

— Той не ви ли обясни, че се поставят две скоби, ето така?

Мик взе химикалката от ръцете и и написа в тетрадката:

$() () = 0$.

Джули кимна.

— Знам къде се слагат хиксовете. Но не мога да намеря числата.

— Добре тогава. Сложи първо хиксовете, както трябва.

Джули записа в скобите:

$(x - 1)(x - 2) = 0$.

Мик облегна по-удобно лакти на масата.

— Трябва да ви е обяснил, че щом коефициентът на x^2 е 1, като се умножат числата в скобите, ще се получи +2. А като се съберат, ще се получи -3.

— Обясни ни.

— Ами ти къде си гледала?

Той я сбута с лакът, но тя не посмя да му отвърне, защото зависеше от него.

— Кои две числа, като се умножат, ще дадат +2, а като се съберат, ще дадат -3?

Той започна да си драска по страницата, докато я чакаше да пресметне.

— Ами числата 2 и 1. Но отрицателни.

— Хайде тогава. Попълни в скобите и довърши. Даде и химикалката и Джули написа:

$$(x - 2)(x - 1) = 0$$

— Ами да! — Като че май-после тя се бе сетила за трудна думичка в кръстословица. — По-нататък вече знам.

И завърши задачата така:

$$x-2 = 0 \rightarrow x = 2, \text{ или } x-1 = 0 \rightarrow x = 1.$$

— Това е цялата работа. Разбра ли какво се прави?

За по-сигурно Джули повтори всички етапи на решението.

— Мисля, че разбрах. Мик се изправи и погледна часовника върху полицата над камината.

— Хей! Виж колко е часът! Закъснявам. Той излезе в антрето, но след секунда се върна, обличайки сакото си. Огледа се за последен път, а Джули го заразитва:

— Я как си се издокарал. Къде ще ходиш?

Мик духна в огледалото, за да провери дали устата му не мирише на лошо.

— Гледай си работата.

— Среща ли имаш?

Той избърса огледалото и вдигна пръст към носа си.

— Ей това нещо не го пъхай навсякъде.

Джули се облегна на стола и му се ухили.

— Имаш среща с момиче, нали? — Вече можеше сама да се справи с домашното си и имаше повече смелост. — Хайде, кажи ми коя е.

— Ако закъснея, с никого няма да имам среща.

— Познавам ли я?

— Какво? — Той нарочно се обърна и я погледна право в очите, за да е сигурен, че тя ще усети цялата дълбочина на презрението му. — Да не си въобразяваш, че ще тръгна с момиче, което ти познаваш?

— Хващам се на бас, че е Джудит Парсънс. Нали в училище ходеше с нея.

— Джудит Парсънс! Никога не съм ходил с нея.

— Ходеше! Нали все заедно се въртяхте около игрището.

Мик провери дали ципът на панталоните му е вдигнат.

— Това е съвсем друго.

Беше вече готов. Потупа се по сакото и в джоба му звъннаха монети.

— Слушай, случайно да имаш да ми дадеш в заем една-две лири?

Тя вдигна поглед от учебниците.

— Откъде?

— Ами спестяванията ти за екскурзията от училище? Ще ти ги върна в петък, като си получа социалната осигуровка.

— Не са у мен. Предадох ги още миналата седмица.

Мик извади парите от джоба си и ги преброи.

— По дяволите! Доникъде няма да стигнат.

— В якето си имам десет пенса. Ако искаш, вземи ги.

— Десет пенса са нищо. Ясно е, че ще трябва да се оправям така.

Той пхна гребенчето на Джули във вътрешния джоб на сакото си и излезе от къщи. Джули отново се залови с домашното си и като използваше за модел примера, се опита да реши самостоятелно следващата задача.

Мик скочи от автобуса в движение и тичешком пресече автогарата. Нямахе опасност да го прегазят, защото много от вечерните линии бяха отменени и пред пероните почти нямаше автобуси. Изкачи се бегом по повредения ескалатор, пресече безлюдния вече търговски център и се спусна в подлеза под широката двупосочна улица.

Студенти от Художествения институт бяха изрисували стенописи по бетонните стени на тунела — опит да го направят по-приятелски и в същото време да доведат изкуството по-близо до хората. Нарекото го „Галерия за народа“. Произведенията им бяха главно традиционни пейзажи, копия от известни картини, в които не липсваше дори оригиналният подпис на художника, и доста схематични, макар и характерни портрети на холивудски кинозвезди. Изобразяваха или чужди, или романтични сюжети, или пък бяха подражателски. Централно място заемаше портретът на Джон Уейн^[1] в цял ръст, с бяла шапка и револвер.

Бяха поканили един от местните съветници да открие галерията, но той им отказа, защото не приемал политическите убеждения на Джон Уейн. Така че вместо него я откри дисководецът от някаква рекламна радиостанция.

Мик мина тичешком покрай картините и изобщо не ги забеляза, изскочи от подлеза точно когато часовникът на Градския съвет удари седем и половина.

Прекоси една градинка за по-направо, но си изкаля обувките в лехите с цветя, все пак успешно прескочи всички кучешки лайна по затревената площ. На другата страна спря да тича, както вървеше, подпъкна ризата в панталона си и избърса чело с ръкав. Заоглежда се във витрините и спря да се срещне пред витрината на един магазин за антикварни предмети.

Пооправи се, пое си дъх и зави към площад „Сейнт Джордж“. Карен я нямаше. Едно момиче чакаше пред американския ресторант „Чичо Сам“, няколко души пресичаха площада, но около шадравана не се виждаше никой. Мик бавно приближи и седна на оградката му. Във водата се носеше празна пластмасова чинийка и непрекъснато се блъскаше в стената като златна рибка в стъклото на аквариум.

Мик вдигна поглед към часовника на Градския съвет. Седем и тридесет и пет. Ами ако тя не дойде? Но му се бе сторило, че и тя иска

да се срещнат. От някои момичета не можеш да се изненадаш, ако не дойдат на срещата. Но тя не му изглеждаше такава. Стомахът му се сви. Приходи му се до тоалетната — също както в деня, когато Алън се записваше във военното наборно бюро.

Запита се докога може да я чака, без да подрони достойнството си, и изведнъж видя Карен да идва към него откъм другия край на шадравана.

— Здравей. — Мик рипна толкова бързо, че за малко да падне назад във водата. Карен му се усмихна и попридърпа дръжката на чантичката си по-високо на рамото. — Помислих си, че няма да дойдеш.

Мик не разбра намека, но учтиво се усмихна.

— Какво искаш да кажеш?

— Дойдох тук преди теб. Но се поразходих наоколо. Не е приятно да стоиш и да чакаш; разни мъже те оглеждат, като минават покрай теб.

— Автобусът ми закъсня. Тичал съм от автогарата дотук.

Тръгнаха заедно и бавно пресякоха площада, без да говорят. Щом се качиха на тротоара, Мик я попита:

— Къде искаш да отидем?

— Не знам. А ти?

Мик хвърли поглед към млечния бар „Уимпи“ и залата за електронни игри отсреща. Но в тях не можеше да се прекара цяла вечер, още по-малко първата вечер.

— Искаш ли да се поразходим?

— Да се поразходим ли! — В устата ѝ това прозвуча, като че ли я канеше на курс по алпинизъм или делтапланеризъм. — Къде?

— Можем да отидем в парка.

Погледът ѝ говореше: „Нима?“

— Сигурно вече са затворили вратите. А и без това там е доста неприятно, особено след като се стъмни. И е опасно.

Мик извади ръце от джобовете си и поизпъчи гърди.

— Щом си с мен, няма страшно.

— Миналата седмица изнасилили там едно момиче. — Карен прескочи една пропукана плочка в тротоара, за да не се заклеци токът на обувката ѝ. — И то в десет часа сутринта.

— Ами тогава къде да отидем?

— Не искаш ли да отидем на кино?

Сега дойде ред на Мик да прояви колебание. Но поради прозаични причини.

— Щом ти искаш.

— Не обичаш ли да ходиш на кино?

— Зависи. Какво дават?

— В „Одеон“ дават хубав филм. За една буря.

— Какво, да не е оная пиеса от Шекспир?

— Не е. Бил за някаква ядрена експлозия, която предизвиква атмосферни смущения или нещо такова, и изведнъж започва да вали безспирно. Става потоп и всички се борят да се доберат до някой кораб и да се спасят. Някои от колежките ми са го гледали. Много бил страшен. Казаха ми, че е голяма работа.

Но дори този увлекателен преразказ не го въодушеви.

— По-скоро ми напомня на Ноевия ковчег.

— Ще отидем ли?

— Не е ли започнал вече?

— Не знам. Но нищо не ни струва да проверим, нали? В тона ѝ се почувствува раздражение, така че на Мик не му оставаше нищо друго, освен да закима усърдно, без да прави опит да възразява, сякаш цяла година бе чакал да пуснат точно този филм.

Преди да пресекат улицата, покрай тях профуча линейка с мигаща синя лампичка; на отсрещния тротоар едно куче приседна, отметна глава назад и зави като вълк, докато сирената заглъхна.

Щом стигнаха до кино „Одеон“, Мик неспокойно прегледа афиша с програмата, за да види в колко часа започва главният филм. Не му провървя.

— Чудесно, виж, почва в осем и двадесет — зарадва се Карен. — Имаме много време.

А може би нямаше билети? Мик с надежда зачете афиша. Най-отдолу пишеше: „ИМА СВОБОДНИ МЕСТА.“ Карен тръгна напред по стълбите, двамата влязоха въз фоайето и докато тя ровеше из чантичката си, Мик погледна ценоразписа на билетите, окачен над касата. Карен намери портмонето си и извади една банкнота от пет лири.

— Къде искаш да седнем? На балкона или в партера?

Мик се обърна на другата страна, срам го беше да я погледне. След дълго мълчание и неоправдан интерес към рекламния плакат за следващия филм той отвърна:

— И тук, и там е все едно. Аз никъде не мога да седна.

Карен забеляза пламналите му бузи. Дори вратът му бе почервенял.

— Какво искаш да кажеш?

Без да извърща поглед от плаката, Мик обясня:

— Нямам пари. Не ми стигат за билет. — Банкнотата в ръцете на Карен правеше положението му непоносимо и тя тактично я сви в шепа, както илюзионист скрива копринено шалче. Мик се обърна към нея. По челото му бе избила пот. — Изхарчил съм почти всичките си пари за седмицата. Щях да взема назаем от наште, но и двамата бяха на работа, когато излизах.

Изглеждаше толкова смутен, че на Карен ѝ се допря да го прегърне и успокои.

— Няма значение. Аз ще платя.

На лицето му се изписа още по-мъчителна гримаса при мисълта за това поредно унижение.

— Така не може.

— Защо?

Мик се опита да измъдри някаква причина. „Мъжка гордост“ му се стори тъпо и той само сви рамене с надеждата тя да го разбере.

— Тогава ето какво ще направим — следващия път ти ще купиш билетите.

Той си даде вид, че обмисля предложението — може и да беше бедняк, но пак трябваше да покаже достойнство, макар и да бе готов с отговора си още щом тя изрече „следващия път“. Сигурно наистина го харесваше, щом вече говореше за бъдещи срещи, още повече че току-що се бе изложил пред нея.

— Така може.

— Къде искаш да вземем билетите? Дано не си късоглед, защото напред мен ме заболява главата.

Мик разгледа скицата над касата. Карен не искаше да седнат напред. Той пък не можеше да предложи най-скъпите места по средата. Оставаше още един сектор.

— Ами тогава да вземем някъде по-назад. Карен му подаде смачканата банкнота.

— Ти ги вземи. Аз отивам до тоалетната.

Мик купи билетите и остана да я чака до бюфета, помисли си, че тя ще поиска да купят шоколад с останалите пари.

Но тя прибра рестото в портмонето си и двамата мълчаливо се отправиха по мекия килим към разпоредителката, която скъса билетите им и ги въведе в киносалона.

Кадърът на екрана представляваше толкова слънчев пейзаж, че те успяха да намерят местата си и без фенерчето на разпоредителната. Докато се настанят по средата на реда, във филма настъпи нощ и мястото на действието се прехвърли на някакъв плаж, където фолклорна група от музиканти и танцьори забавляваха туристи в крещящо облекло, разположени около голям огън, на който се въртеше месо на шиш. Всички сякаш не можеха да се нарадват на най-щастливия миг от живота си. Изглеждаха безумно щастливи. Туристите дъвчеха пържолите си с разтегната в усмивка уста. Музикантите думкаха и друсаха инструментите си с усмивка и дори танцьорите на лимбо^[2] се огъваха назад и се промушваха под ниските пръчки с усмивка. Навеждаха се толкова близко до земята, сякаш се упражняваха как да се вмъкват под вратите на обществените тоалетни, без да пускат монета.

На два реда пред Мик и Карен седеше някаква двойка, мъжът и жената се интересуваха повече един от друг, отколкото от филма. Той се бе навел над нея и я целуваше и дори в полумрака на киносалона си личеше, че доста са се увлекли. Мяк бутна Карен с лакът и ѝ ги показа.

— Виж ги тия двамата.

Жената бе прегърнала мъжа през врата. Държеше го за косата и го притискаше към себе си, за да не се отдръпне. Ако Мик бе дошъл тук с приятели, щеше да подхвърли нещо по така или да стане от мястото си, за да провери какво правят със свободните си ръце.

На екрана отново настъпи ден: ослепителносиньо небе и море. Изпълнителите на лимбо се бяха превърнали в рибари и сега отблъскваха лодката си от брега, а усмивката не слизаше от устата им.

Макар и да бяха затворили очи, мъжът и жената отпред усетиха, че става по-светло; отделиха се и жената побърза да застане прилично

на стола. В един миг се обърна да каже нещо на мъжа и профилът и ясно се очерта, а Карен ахна и стисна Мик за ръката.

— Какво има?

Карен гледаше как жената шепне нещо в ухото на мъжа.

— Това е майка ми. Мик се понадигна и заоглежда салона.

— Къде?

— Ей там, оная пред нас. Мик видя как майката на Карен обляга глава на рамото на мъжа и се намества удобно на стола си.

— Майка ти ли!

Някой зад тях им изшътка да млъкнат. Мик не му обърна внимание.

— С баща ти ли е?

— Ами, баща ми. Сигурно е приятелят ѝ.

Рибарите на екрана весело пееха, докато теглеха мрежите си. Дори рибите сякаш с усмивка отваряха уста и тупваха върху дъските. Карен стана и тръгна да излиза от реда, а седалката ѝ шумно се удари в гърба на стола.

— Къде отиваш?

— Ще седна другаде. Мик я последва.

— Защо?

— Как защо? Да не мислиш, че ще стоя тук да ги гледам? Отвратително. На тяхната възраст.

Карен намери места в края на един ред, колкото е възможно подалеко от тях. Но макар и вече да не се виждаха, закрити от хората между тях, тя не можеше да ги забрави и през целия филм се обръщаше и поглеждаше към средата на партера.

Когато излязоха от киното, Карен нямаше настроение.

По пътя Мик се опита да я разведри и взе да приказва за филма. Карен обаче само го слушаше, кимаше или отговаряше едносрично, но не спореше с него и не изразяваше собствено мнение. Той дори направи опит да я предизвика, като започна да превъзнася прелестите на героинята; особено в сцената, когато и помагаха да се качи на сала, мократа ѝ рокля беше разкъсана отпред и прилепнала по тялото, така че всичко ѝ прозираше. Но от това възторжено описание Карен още повече се затвори в себе си и изобщо престана да му отговаря.

Когато минаваха покрай „Царството на Нептун“, специализираната закусвалня за пържена риба, Мик я попита дали не

иска да хапне нещо. Тя се поколеба, кимна разсеяно и влязоха. Застанаха на опашката и Мик внимателно разучи менюто, окачено над големите съдове, в които се пържеше рибата, за да сметне какво може да купи. Парите щяха да му стигнат за две порции треска с картофи в пластмасови чинийки (които струваха два пенса), но не и за допълнителна гарнитура — грах, боб или сос от къри.

В дъното на закусвалнята имаше зала с маси, където клиентите можеха да вечерят седнали. Тъй като това бе първата им среща, Мик реши, че ще е по-възпитано и ще направи по-добро впечатление на Карен, ако и предложи да седнат, а не да тръгнат по улицата с чинийките в ръце. Карен нямаше нищо против, влязоха и седнаха един срещу друг на една маса до стената.

На стената над тях, както и по останалите стени на заведението, бяха направени специални нишички, пред които се виждаха кепенци, така че поставените вътре цветни фотоси от чуждестранни курорти създаваха впечатление за истинска гледка през прозореца. Интериорът подхождате на ярките цветове от снимките и на клиентите им се струваше, че вечерят на брега на Средиземно море и че рибата в чиниите им е уловена на две крачки от тях.

Мик поля обилно рибата си с оцет, за да се напои добре. Щеше му се да залее и картофите си с доматиен сос, но си спомни как в една телевизионна пиеса младежът се стараеше да направи добро впечатление на момичето, което бе поканил за пръв път в скъп ресторант, но щом им сервираха вечерята и той си поиска кетчуп, всички го зяпнаха като втрещени. Мик така и не разбра какво толкова неприлично е направил, но съдейки по реакцията на сервитьора и момичето, това очевидно бе непростимо просташка постъпка.

Карен дори не посоли вечерята си. Ядеше разсеяно и толкова време предъвкваше всяко картофче, сякаш забравяше как се гълта. Мик набождаше по няколко картофчета наведнъж и поднасяше към устата си пластмасовата виличка едва когато се скрият целите ѝ зъбци.

— Направо умирам от глад. — Човекът от съседната маса го изгледа с любопитство и след като го наблюдава известно време, реши, че макар и да преувеличава, добре играе ролята на човек, който умира от глад. — Не успях да хапна, преди да изляза. — Той замълча, колкото да преглътне. — Бях неспокоен. Мислех си, че може и да не дойдеш.

Откак бяха излезли от киното, за пръв път Карен се усмихна и прояви интерес към това, което той казва.

— Защо? Нали бях обещала?

Мик само вдигна рамене и съсредоточено продължи да се храни. Карен гледаше колко бързо изчезва всичко от чинията му.

— Ако искаш, вземи и моите картофи. Той така се зарадва, ще речеш, че му бе предложила работа.

— Защо, не ти ли харесват?

— Не съм гладна. — Тя пресипа почти всичките си картофи в чинията му. Едно картофче падна на масата, но той прояви добро възпитание и изчака да го вземе когато Карен не гледа. — Опитвам се да пазя диета.

Мик лапаше, сякаш до този момент бе стоял гладен целия ден.

— Защо? Ти не си пълна.

— Да, но може да напълнея. На младини майка ми е била като мен. Виждала съм снимките ѝ отпреди да се ожени. Не можеш да я познаеш.

— На мен не ми се стори пълна. Карен не очакваше такъв отговор.

— Защото не успя да я видиш добре. Разправя, че имала едър кокал.

— Но не прави впечатление на много стара. Човек може да ви вземе за сестри, а не за майка и дъщеря. Карен заклати глава в знак на несъгласие.

— Изобщо не си приличаме. Аз приличам на татко. Всички казват така. Имам неговите очи.

Мик се вгледа в очите ѝ, но нямаше как да прецени, защото не познаваше нито баща ѝ, нито майка ѝ.

— Виждате ли се с него?

— Понякога. Като идва тук по работа. Той е шофьор на камион за междуградски превози...

Беше много разстроена, направо не можеше да продължи, извади розова хартиена кърпичка от чантата си и я притисна до носа си. Мик задъвка по-бавно от уважение към чувствата ѝ.

— Какво ти е?

Карен не можа да отговори веднага. Само поклати глава, поуспокои се, после издуха носа си и изхвърли мократа кърпичка.

— Това излизане. То ми припомни нещо. Като малка татко ме водеше на кино през ваканциите... — Пак наведе глава и извади чиста кърпичка. Мик виждаше само косата ѝ, направи му впечатление как блести в неоновото осветление.

— Сигурно ти е много тежко. На моменти имам чувството, че баща ми мога да го удуша, но ако го нямаше, щеше да е много лошо.

— Свиква се... По-точно мислиш си, че си свикнал. Струва ти се, че отдавна си забравил всичко, а изведнъж се случва нещо, както тази вечер например...

Карен отново се унесе в спомени и съвсем забрави Мик, филма и вечерята си на масата.

Мик лакомо загледа рибата, която изстиваше в чинията и.

— Слушай.

Тя вдигна поглед.

— Какво?

— Ще ядеш ли рибата? Карен равнодушно я бодна с вилицата си.

— Защо, искаш ли я?

— Жалко е да се хвърли на вятъра.

Тя побутна пластмасовата чинийка по гладката гетинаксова повърхност на масата и Мик пресипа рибата в своята чинийка. Преди да се нахвърли върху нея, Карен го попита:

— Колко е часът?

— Не знам. Забравил съм си часовника. Той потърси стенен часовник, после попита човека от съседната маса, който се бе зачел във вечерния брой на местния вестник. Най-едрото заглавие гласеше „ПРОЕКТИТЕ ЗА СЪЗДАВАНЕ НА НОВИ РАБОТНИ МЕСТА — АНУЛИРАНИ ОТ ПРАВИТЕЛСТВОТО.“

Човекът повдигна маншета си.

— Единайсет без двамайсет и пет.

— Без двамайсет и пет! — Карен скочи и едва не събори стола си. — Последният ми автобус тръгва в без петнайсет! Оттук за десет минути не мога да стигна до спирката!

Мик разтревожено погледна втората си порция риба. Не можеше да я лапне на един път, нито пък да я вземе и да си я изяде, докато тича по улицата.

Остави неохотно виличката си и стана.

— Поне да опитаме.

Със съжаление откъсна поглед от чинията с риба, излезе от закусвалнята след Карен и двамата се втурнаха към автогарата.

— Хайде, ще го изпуснеш!

Карен се бе облегнала със затворени очи на един осветителен стълб и дишаше тежко. Почина си и едва след това успя да проговори.

— Не мога повече. Ще припадна, ако тичам още. По-добре да закъснея, отколкото да ме закарат у дома в ковчег.

Мик се върна назад при нея и пред една къща забеляза подпрян на стената велосипед. Отвори тихо вратата към градинката и тръгна по пътеката. Завесите на всекидневната не бяха спуснати и вътре мъж и жена на средна възраст седяха на канапето и гледаха телевизия. Мик надникна, за да види коя програма гледат, после бавно подкара велосипеда по пътеката и го изкара на тротоара. Карен огледа улицата от страх да не би някой да го види.

— Какво правиш?

Той повдигна задното колело от тротоара и леко го свали на земята, за да не вдигне шум, сетне прекрачи напречната рамка.

— Качвай се. Оттук е само нанадолнище. Ако имаш късмет, ще го хванеш.

Карен се колебаеше — погледна първо Мик, прекрачил колелото, после къщата в дъното на градинката, където жената отиде до другия край на стаята и изключи телевизора.

— Не можеш да го вземеш ей така. Ще загазиш.

— Ще го върна. Нямаме друг избор, нали? Освен ако искаш да вървиш пеша...

Вътре в къщата жената взе часовника от полицата над камината и започна да го навава. Мъжът се протегна и се прозя. Мик хвана здраво колелото, а Карен позапретна полата си и несръчно се качи на седалката. Седна, но сега пък не знаеше къде да сложи ръцете си. Първо ги постави на раменете му, но тъй като това и се стори твърде интимно, прихвана го леко през кръста.

— Готова ли си?

Мик обърна глава назад, тя стисна сакото му малко по-силно и кимна.

— Мама се вбесява, когато закъснявам.

— Дръж се тогава. Може и да успеем.

И той подкара велосипеда, като бързо въртеше предното колело ту наляво, ту надясно, за да запази равновесие. Карен се скова и разпери крака настрани от страх да не паднат; но по стръмния склон бързо набраха скорост, нямаше опасност да залитнат и Мик само трябваше да седи на напречната рамка и да крепи кормилото.

Спускаха се бързо по тихите странични улички и Карен изостави съдържаността си — облегна се на гърба му и затваряше очи при всеки завой, който Мик вземаше майсторски. Ту се въодушевяваше, ту се плашеше и викаше на Мик да внимава. Мик съсредоточено гледаше пред себе си и ръцете му бяха готови да натиснат спирачките. Пътят се оказа доста неравен, велосипедът нямаше фарове, а и повечето от уличните лампи бяха изгасени отрано — това също беше част от програмата за намаляване на разходите за обществени нужди.

Преди да излязат на главното шосе, Мик натисна спирачките — не искаше да рискува да ги забележи някой полицейски патрул, — слязоха от колелото и затичаха с него надолу по хълма. Завиха зад ъгъла и Карен неспокойно погледна към автобусната спирка на около сто метра пред тях.

— Виж, там е! Но докато го каже, осветлението вътре в автобуса изгасна и той потегли тъй бързо, че те не успяха нито да извикат, нито дори да направят знак.

Автобусът изчезна зад ъгъла, където се намиреше бюрото за фотокопирни услуги, и Карен каза:

— Лошо ми се пише, като се прибера.

— Какво ще правиш?

Карен метна дръжката на чантичката си през рамо.

— Ще трябва да вървя пеш. Няма да ми стигнат парите за такси.

Мик започна да си играе със звънеца на колелото, натискаше лоста почти до края, но така, че езичето да не докосва камбанката.

— В такъв случай ще те изпратя. Но първо да се отърва от това чудо, за да не ни видят ченгетата.

— Няма нужда. Ще се оправя сама.

— Ще дойда за всеки случай. По това време можеш да срещнеш какви ли не типове.

— Но така и ти ще закъснееш много.

— За мен няма значение. Аз не трябва да ставам рано сутринта.

Той вкара колелото в някакъв заден двор и го облегна на перваза на прозореца. Една котка на прага гледаше бравата и мяучеше да я пуснат вътре. Мик откряна тихичко вратата и котката се шмугна през пролуката, която надали беше по-широка от дебела книга.

Той излезе от двора и видя Карен в края на улицата да наднича през витрината на един магазин, който явно вече не работеше. По прага на стъклата имаше надраскани имена и най-различни лозунги, а дебелият слой мръсотия почти бе заличил рекламата за някакъв шоколад в горната ѝ част.

Карен избърса едно местенце и надникна вътре, а Мик стоеше и я гледаше.

— Прибрах колелото на сигурно място. Сутринта някой ще го намери и ще се обади в полицията.

Карен не го слушаше. Забила нос в стъклото, тя се взираше в изпочупените витрини, където са били изложени стоките, и в редиците празни буркани за бонбони със завинтващи се капачки по рафтовете зад щанда. Без да откъсва поглед от витрината, тя каза:

— Като малка често идвах тук. Докато чакахме автобуса, мама и татко ми купуваха бонбони.

Щом излязоха на затревената площ пред блоковете, Карен се събу.

— Слава богу, още малко остана. За следващия път, когато ще излизам с теб, ще си купя туристически обувки.

— Само да си оправя мотоциклета. Тогава няма да проблеми.

Отдалечиха се един от друг, за да заобиколят едно захвърлено обгоряло кресло. После Мик посегна да хване Карен за ръката и тя прехвърли обувките си, за да не им пречат. Повървяха мълчаливо из едно залесено място, Карен му показва откъде да мине, за да избегне калта пред вратата на футболно игрище, ограничена от два дънера, излязоха на открито и Мик посочи с глава трите блока пред тях.

— В кой от тях живееш?

— В първия. „Чатсуърт Райз“.

Спряха пред гаражите под блока и Карен се обу.

— Дано майка ми да си е легнала.

— Искаш ли да дойда с теб?

— Не. Вече ще се оправя сама.

Мик я прегърна и я притисна към вратата на един от гаражите. Тя го остави да я целуне, но възпря напористото му коляно, а щом усети, че започва да разкопчава палтото ѝ, отвори очи и го отблъсна.

— Слушай, престани, и без това съм закъсняла. Мик влезе с нея във входа и тя натисна бутона за асансьора.

— Дано работи. Направо ще припадна, ако трябва да се кача по стълбите тази вечер.

Карен натискаше бутона често-често, а Мик гледаше лампичките и се заслушваше. Щом чу, че асансьорът слиза надолу, я попита:

— Ще се видим ли пак?

Карен извади от чантата си огледалце и докато дойде асансьорът, бързо се огледа.

— Ако имаш желание.

— Кога?

Тя пооправи косата си и провери дали червилото и гримът ѝ са в ред.

— Майка ми се превръща в същински Шерлок Холмс, когато се връщам отнякъде.

— Утре, а?

Карен се усмихна, поизви огледалцето, тъй че да улови Мик в него.

— Виж го ти какъв бил пъргав.

— Ще се отбия да те видя в магазина.

— Добре.

Асансьорът спря с глух тътен и вратата му се отвори с трясък. Карен не успя да влезе, защото Мик я притегли към себе си и отново я целуна; но този път тя не притвори очи, а хвана вратата, за да я задържи.

Както се целуваха, Карен започна да отстъпва и Мик щеше да влезе в асансьора с нея, но тя го отблъсна и той остана от другата страна на металния праг.

— Наистина трябва да вървя. — Дано да нямаш разпавии.

Карен умислено прокара пръст по копчето в асансьора.

— Мога само да стискам палци и да се надявам, че си е легнала.

Тя натисна копчето, усмихна се и вратата се плъзна между тях. Мик изчака асансьора да тръгне и излезе навън. Застана на асфалта,

обърна се и вдигна глава към прозорците, които още светеха, макар и да не знаеше къде точно живее Карен.

Заподскача по тревата, а след малко се спусна да бяга, разгорещен от преживяното тази вечер и възбуден от надеждата да я види отново толкова скоро. Беше му тъй леко, че можеше да тича чак до вкъщи, но на главното шосе закрачи по-бавно, за да не го спре някой полицейски патрул и да се заинтересува накъде е хукнал.

[1] Става дума за актьора, изпълнител на роли в уестърни и известен с реакционните си възгледи, а не за писателя със същото име — Б.пр. ↑

[2] Танц от страните в Карибския басейн с елементи на акробатика. Танцьорите минават под въже или пръчка, която се сваля все по-ниско към земята. — Б.пр. ↑

Карен се наведе, за да вижда по-добре, и пъхна ключа. Бавно го превъртя в ключалката, отвори полака вратата и влезе много тихо. Откога ли пантите на вратата стояха ръждясали? При всяко движение ли палтото и виеше като хала? И защо дишаше тъй, сякаш бе тичала през целия път до вкъщи? В дъното на коридора изпод вратата на всекидневната се процеждаше светлина и от телевизора вътре се носеше музика с постепенно нарастващо напрежение. Карен изчака кулминацията в драматичното действие да заглуши прещракването на ключа и тръгна на пръсти в обратна посока.

Защо скърцаха обувките ѝ? Никога не бяха скърцали, дори докато бяха нови! И никога вече нямаше да си слага гривната с висулки! Дрънчеше на китката ѝ като хлопатар.

— Карен!

Застина, както беше вдигнала крак, и лицето ѝ се изкриви. Тя се обърна към вратата на всекидневната и от стенното огледало я пресрещна приведена неясна фигура.

— Карен? Ти ли си?

Среднощната скитница се изправи, хваната на местопрестъплението.

Да не мислиш, че е дошъл Йоркширският изкормвач^[1]?

— Ела тук, трябваш ми.

Пред вратата на стаята си Карен нерешително повъртя ключа в ръце, докато реши как да постъпи. Но все пак влезе във всекидневната.

Майка ѝ седеше на края на канапето в скована поза, опасно съдържана. Скръстила обвинително ръце, тя демонстративно не обърна никакво внимание на Карен.

Държеше се с авторитета на строг съдия, но цветята по пеньоара ѝ и яркият лак по ноктите на краката ѝ сериозно снижаваха търсения ефект.

— Знаеш ли колко е часът? — попита тя и едва тогава погледна Карен.

— Защо, да не би да е късно, а? При тази престорена наивност майка ѝ изостави всякаква съдържаност и избухна.

— Да не би да е късно ли! Само минава дванайсет. Тя подкрепи думите си с жест към стенния часовник с кукувичка, поставен в малка ниша до камината.

Карен не си направи труд да погледне. Само сви рамене и опита да изрази безразличие, като че ли всяка вечер се прибираше по това време.

— Изпуснах автобуса. Дойдох си пеша.

— Пеша! Как, самичка ли? С нарастваща тревога тя огледа Карен за някакви издайнически следи. На пръв поглед видът ѝ беше приличен. Косата ѝ не бе разрошена, палтото ѝ не бе измачкано. Не се забелязваха и бримки по чорапогащите ѝ, нито кал по обувките. Но защо стоеше с наведена глава? Може би червилото ѝ беше размазано, или очите ѝ бяха лъснали от алкохол.

Можеше да провери палтото ѝ отзад, като се обърне да излиза.

— Карен, попитах те нещо. Карен май търсеше отговор в секретния си ключ.

Обръщаше го ту на една, ту на друга страна, като че ли фирмата или серийният му номер можеха да ѝ подсказат нещо.

— Какво те засяга с кого съм си дошла? — Засяга ме, и то много. Излизала си с момче, нали? Карен стисна ключа в юмрук и предизвикателно погледна майка си в очите.

— Е, и?

— Знаех си аз.

— Защо да не изляза?

Мисис Лодж посегна към пакета цигари върху малката масичка пред канапето.

— Ще си докараш беля на главата, затова. Да се прибираш по това време... Знае ли човек какво може да направите.

— Какво ти става, не ми ли вярваш?

— Не.

В пакета нямаше цигари. Тя го хвърли в стъкления пепелник, угарките и кибритените клечки се разлетяха и под тях се откри изображение на кулата в Блэкпул. Мисис Лодж отиде до полицата над камината и си взе нов пакет. Погледна се в огледалото и намали газта с една степен.

— Не бях на себе си от притеснение, докато те чаках.

— Да си беше легнала. Не съм те молила да стоиш будна.

— Аха, за да ми се връщаш, когато ти се прииска, по нощите? Тая няма да я бъде.

Тя смачка целофанената обвивка от пакета и я пусна в кошчето за смет, украсено с рисунки на рицари с доспехи, които препускаха от външната му страна. В другия край на камината имаше комплект излъскани до блясък ръжени и маши, които служеха само за украса, тъй като стаята се отопляваше с газ.

Смачканият целофан зашумоля и се разгъна в кошчето, докато мисис Лодж запали цигара и дръпна за пръв път.

— Още не си ми казала кой те е изпратил. Тя размаха клечката кибрит, за да я изгаси и от нея се проточи струйка дим, подобна на знамената, които рицарите от кошчето за смет носеха. Карен стоеше и я гледаше. Зад нея вратата към коридора все още зееше отворена.

— Не съм длъжна да ти казвам всичко. И без това до гуша ми е дошло непрекъснат да ми се бъркаш. Да не река да изляза някъде.

— Правя го единствено защото се тревожа за теб.

Голяма отговорност е сам човек да отгледа дъщеря.

— Няма защо да се занимаваш с мен. Мога и сама да се грижа за себе си.

— Това вече съм го слушала. Карен, разбери, трябва да внимаваш.

— Да не мислиш, че не знам? Но това не се отнася само за мен.

Начинът по който и отвърна, накара мисис Лодж да изтръска нервно цигарата си в пепелника. Но пепел още нямаше и от нея се отрониха само няколко пращинки.

— Какво имаш предвид?

— Теб! Нали ти беше тази вечер в киното с оня тип!

Мисис Лодж дръпна дълбоко от цигарата и растящото стълбче пепел можеше да послужи като мярка за това колко е била потресена. Кога ли ги бе видяла Карен? Дано да е било в края на прожекцията, когато в салона светнаха; или на излизане от киното. С престорено безразличие тя запита:

— Защо, и ти ли беше на кино?

— На кино! Бяхме седнали два реда зад вас. Почувствувах се като истинска глупачка.

Мисис Лодж започна да се изчервява и цветът на шията и почти се изравни с наситения отънък на пенъора. Сякаш изведнъж върху нея се приковаха погледите на всички. И на Карен, и на момченцето с насълзенни очи от картината на стената, и на плюшеното лъвче от

канапето, дори на вълнистото папагалче от клетката до прозореца. От него поне можеше да се избави! Стана и покри клетката му. Пооправи кърпата, подпъхна краищата ѝ, за да спечели време и се овладее.

Обърна се и каза:

— Добре де, в това няма нищо лошо. С Джордж се познаваме вече от няколко месеца.

— Но на мен нищо не си ми казвала за него.

— Не знаех как ще реагираш, затова. Нали те познавам.

Исках първо да разбера как ще върви и тогава да ти кажа.

— Моля? Кое как ще върви?

Карен отново започна да прехвърля ключа в ръце. Мисис Лодж взе цигарата си от пепелника, седна на канапетото и подви крака.

— Е, добре. Сега вече бих могла да поканя Джордж вкъщи и да те запозная с него.

— Не искам да се запознавам с него.

— Защо? Аз съм му разказвала за теб. Сигурна съм, че ще го харесаш.

— Не искам да ми се мярка пред очите! Мразя го! Мисис Лодж се поизплаши от този яростен отпор, за момент дори и се стори, че Карен може да се нахвърли върху нея.

— Карен! Не говори така. Не е честно.

Карен се обърна и избяга от стаята. Така силно затръшна вратата след себе си, че всички врати в апартамента се разтърсиха, а вратата на всекидневната отново се отвори. Мисис Лодж се изправи, понечи да я извика, но се отказа, безмълвно се отпусна на канапетото и се облегна на възглавницата.

Втора си се в телевизора с невиждащ поглед, после запали от догарящата цигара друга, присегна се към масичката и изключи телевизора от дистанционното управление. В настъпилата тишина ясно се долавяше как часовникът тиктака, как папагалчето шава в съня си и как отвън от време на време минават коли. Но мисис Лодж не ги забелязваше — вперила поглед в огъня, тя чуваше само как Карен плаче в стаята си.

[1] Прозвище на неизвестен престъпник, извършил редица убийства в Лондон в края на XIX век. — Б.пр. ↑

Мик сваляше предното колело на мотоциклета си, за да провери спирачките. Бе отделил кабелите от спидометъра и тъкмо отвиваше осовата гайка, когато в гаража влезе баща му. Мик не го чу — беше с гръб към вратата и транзисторът бе пуснат високо. Мистър Уолш отиде до тезгяха и намали транзистора, Мик стреснато се обърна да види какво става.

— Защо трябваше да го правиш?

Мистър Уолш не отговори на въпроса, а му подаде свития на руло вечерен брой на местния вестник.

— Ето ти го. Току-що дойде.

Както беше коленичил пред мотора, Мик не оставяше гаечния ключ.

— Ще го прегледам, като се прибера да хапна. Първо искам да свърша.

— Ще го прегледаш веднага. А с тая работа можеш да си играеш и друг път.

Мик пусна гаечния ключ и му показа ръцете си.

— Виж, целите са в масло. Ще го изпоцапам... Мистър Уолш продължи да настоява, сякаш вестникът беше щафета и трябваше да се предаде.

— Няма значение. По-важно е да си намериш работа. Мик изтри ръце в една стара фланелка, с която бе играл футбол, изправи се и взе вестника от баща си. Отвори го на страницата с обявленията за вакантни места и зашари с поглед по редовете, а в това време от другата страна мистър Уолш прехвърли заглавията от първата и последната страница. Уводната статия беше за очакваните съкращения на работни места в стоманолеярните заводи.

Мистър Уолш се наведе и опита да прочете какво пише, по под този ъгъл и на тази височина очите му с мъка следяха редовете. Мик обърна на другата страница. Но там изобщо нямаше обявления за вакантни места.

— По дяволите. От ден на ден намаляват все повече. Изчете внимателно всяко обявление с надеждата до края на страницата все да намери нещо.

— „Притежавате ли сила, енергия и интелигентност?“ Тия пък нищо не искат, нали? — Но след малко заговори с тон, който накара

мистър Уолш да се изправи и да го изгледа иззад вестника. — Ето тук има нещо, виж.

Мик разчисти място и разстла вестника на тезгяха. Мистър Уолш се наведе и зачете на глас.

— „Търси се стажант-монтъор...“ — Прочете останалото наум и стигна до името на фирмата: — „Ътли и Парсънс“, Ист Банк Роуд.

— Къде се намира, а, татко?

— Това е машиностроителното предприятие горе на Стокс Хил. Нали се сецаш, зад пистата за състезания с хрътки.

— Има ли смисъл да опитам?

— Разбира се, че има смисъл. Обади им се по телефона.

— По това време ли?

— А, не, обади се другата седмица, как може да си толкова заспал? Не ти ли е ясно, че време за губене няма. Да не си мислиш, че само ти си видял обявлението.

Мик облегна лакти на тезгяха и внимателно разучи обявлението. Сега вече лесно го намери, защото бе оградено от мазните отпечатъци на пръстите му.

Мистър Уолш го почака да предприеме нещо, но загуби търпение и го смушка здравата с лакът.

— Хайде де, побързай. Нямах време за разтакаване.

Мик тръгна към вратата, като разтриваше бързо-бързо ръката си и правеше физиономии. Тъкмо преди да излезе, потупа джобовете на джинсите си и се обърна. — Нямам пари.

Мистър Уолш му даде всичките си дребни монети и Мик хукна по пътеката към пътната врата. Отвори я, но в същия момент баща му изтича след него, размахвайки вестника.

— Мик!

Той спря и се обърна.

— А това няма ли да ти потрябва?

— За какво ми е?

— За телефонния номер, глупчо такъв.

Мик се върна да го пресрещне. Баща му му даде моли в и той го пхна в задния си джоб, както бягаше. Този път не тръгна към вратата, а прекоси затревената площ пред къщата и прескочи оградата. Стъпи отгоре с единия крак и скочи от другата страна, сякаш беше на състезание по бягане с препятствия.

Мистър Уолш тръгна бавно след него, но по пътеката, застана до вратата и го загледа как тича надолу по улицата. Остана там и след като Мик се скри от погледа му, подир малко се обърна и разтривайки голите си ръце, се запъти към къщи. Не се прибра веднага, а се поспря, за да огледа розите в лехата до пътеката.

Почти бяха процъфтели и малкото останали цветове бяха попарени от ранните слани. С поглед към улицата в очакване Мик да се върне, той започна да къса увяхналите рози, макар да знаеше, че по това време вече няма да цъфнат нови.

Мик спринтираше към телефонната кабина. Май никой от минувачите не се бе запътил натам, но за всеки случай той продължи да тича — на някого можеше да му хрумне да се обади точно сега. Онази възрастна жена например можеше да се върне и да реши да позвъни на дъщеря си в Австралия. Или пък човекът отсреща да се втурне и да се обади за точно време или да провери кое е стихотворението на седмицата, ей така, напук.

Мик стигна пръв, дръпна вратата и влезе в кабината. Подпря вестника на поставката, извади молива и приготви купчина монети. Но слушалката я нямаше! Мик прокара ръка по телефонната кутия отстрани. И там нищо! Вдигна жицата и втренчено загледа голия ѝ край. Приличаше на въдица без кукичка.

Изруга грубо и зарита стените на кабината. Ако минеше някой, положително щеше да си помисли, че това е безочлива проява на вандащина, и то посред бял ден. Мик грабна нещата си от поставката, отвори вратата със силен ритник и изскочи като бесен от кабината — ако автоматът за плавно затваряне не работеше, всички стъкла щяха да се изпочупят. Той се спря на тротоара и се опита да се сети къде наблизо има друг телефон, скрита кабината за последен път и отново се понесе.

В края на улицата се промуши през една дупка в оградата на училището и мина за по-пряко през спортната площадка. Играеше един от училищните футболни отбори и затова някои от момчетата, които гледаха мача, познаха Мик и започнаха да му викат, докато тичаше покрай игрището. Едно от тях го попита дали не иска да му обслужи с колелото си. Друго му обеща да не кажат на ченгетата, че са го видели. Мик само им се ухили и продължи да тича. Прескочи оградата от другата страна на игрището и пресече улицата.

Неочаквано някакво куче, скрито в един вход, изскочи и яростно го залая. Мик ловко го удари с пета в муцуната, после тичешком прекоси запустялото място, което по плановете на Съвета трябваше да се превърне в градинка, но поради общото намаляване на разходите за обществени нужди нищо не бе направено. Шмугна се между два варела от нафта, прескочи една дупка, дълбока около половин метър, първоначално изровена с конкретна цел, но после изоставена, и префуча покрай някаква къща, където една жена спореше на входа с инкасатора на някаква фирма за неизплатени стоки, поръчани по пощата.

Мик зави зад ъгъла. В телефонната кабина нямаше никой, наоколо също. Той спря да тича и доближи с известно недоверие, като се мъчеше да погледне вътре.

Слушалката си беше на вилката. Но той вече беше подозрителен след скорошното си преживяване, пък и имаше представа на какви номера са способни някои шегаджии от квартала, затова влезе в кабината с ясно съзнание, че не бива да разчита на нищо. Внимателно взе слушалката. Тя си остана прикрепена към кабела. Май всичко бе в ред и той вдигна слушалката до ухото си. Даваше сигнал! Работеше! Мик отново извади и нареди на поставката молива, монетите и вестника и набра номера. Стиснал монета от десет пенса пред процепа, зачака сигнала за връзка.

Заето. „По дяволите!“ Остави слушалката, после отново позвъни. Пак заето. До кабината приближи една жена и веднага зае недвусмислена поза — застана до вратата и се втренчи в него. Мик бе принуден да набере номера още веднъж, за да докаже, че не стои вътре ей така. Още бе заето. От една страна, чувствуваше безмълвния натиск на жената отвън, от друга си представи тревожната картина на претоварената централа на „Ътли и Парсънс“, търсена от всички телефони в града, и се изпотн. Изнервено започна да побутва с крак хвърлените на пода отпадъци. Жената го наблюдаваше как изтиква в единия ъгъл цигарени кутии, опаковки от пържени картофи и обвивки от бонбони и все повече се дразнеше. Но когато той се опита да вмъкне една угарка в кибритена кутийка с върха на обувката си, тя не можа да се въздържи. Зачука силно по вратата точно до главата му, от което Мик първо се сепна, после се ядоса и рязко блъсна вратата; добре че

жената предвиди реакцията му и отстъпи, иначе сигурно щеше да я удари лошо.

— Няма какво да ми чукате! Или си чакайте реда, или си намерете друг телефон!

Но предизвикателното според нея разтакаване на Мик така я бе нервирало, че тя изобщо не можеше да се стресне нито от избухване, нито от обиди.

— Да чакам ли? Та вие не разговаряте!

— Защото е заето, ако искате да знаете.

— И докога ще продължи това? Не мога да чакам цял ден.

— Откъде да знам? Но докато не си свърша работата, оттук няма да изляза.

И той затвори вратата под носа и.

— Нахален хлапак, като повикам мъжа си, ще излезеш, и още как.

Мик бързо се наведе и отвърна през счупеното стъкло на вратата:

— Слушай, лельо. Ако ще и Кинг Конг да докараш, докато не се обадя, оттук не мърдам. Имам важна работа.

По твърдия му категоричен тон на нея ѝ стана ясно, че той няма да отстъпи. Нито тя, нито съпругът ѝ щяха да го изкарат, докато не проведе разговора си.

— Сигурно е много важно. Убийство ли е станало, що ли?

— По скоро самоубийство, ако не ме свържат незабавно.

Мик се обърна и отново набра номера. Жената поклати глава. Тоя явно не беше в ред. Я по-добре да си тръгва, докато е още здрава и читава. А и скоро щеше да се стъмни. Номерът бе все още зает. Мик трясна телефона. И как ругаеше само! Тя побърза да се отдалечи, да не би да му хрумне да си го излее на нея.

Пресече бързо улицата и се извърна да го види. Още се мъчеше да се свърже. Какво ли пък можеше да е чак толкова важно? И тя в недоумение се отправи към друга телефонна кабина.

Мистър Уолш все още чакаше Мик в двора. Плевеше лехата до оградата, за да гледа на улицата, щом изправи гръб.

Остана прав с шепа радика в ръка, щом Мик се зададе, а като наближи, мина през тревника и го посрещна на вратата.

— Защо се забави толкова? Помислих, че си отишъл направо до завода.

— Наложил се да ходя чак до Коулридж Стрийт. Телефонът на Шели Стрийт беше повреден.

— Свърза ли се?

— Накрая успях. Но с часове даваше заето. Мислех, че ще остана там цяла нощ.

— Знаех си аз.

Удари в стената корените на оскубаната радика, за да падне пръстта. Листата вече бяха омекнали, въпреки че току-що ги бе оплевил.

— И какво ти казаха?

Мик затвори вратата след себе си толкова внимателно, че прещракването на езичето почти не се чу.

— Кажете-речи, нищо. Утре сутринта трябва да отида, за да попълня молба и да занеса дипломата си.

Не пролича тази новина да ги е зарадвала особено, макар че не беше отказ. Не бързаха да се радват. От досегашния си опит бяха научили, че незабавният отказ е за предпочитане и че колкото повече време минава, толкова разочарованието е по-голямо.

— Е, все пак е нещо. Във всеки случай по-добре е от това да те биха разкарали.

Но май не беше така, ако се съдеше по умисления им вид, докато крачеха един до друг по пътеката.

Слънцето вече се бе скрило зад къщите и светлината бързо започваше да се губи. Вятърът задуха от северозапад, а ясното небе предвещаваше слана. Мистър Уолш заразтрива изстиналите си от влажната пръст ръце и опита да ги посгрее с дъха си. Отвори задната врата откъм кухнята, извърна се и хубаво изгледа Мик.

— У теб ли е вестникът? Мик ахна и се плесна с ръка по устата.

— Забравих го. Сигурно съм го оставил в телефонната кабина.

Мистър Уолш извърна поглед и с пресилено възмущение зацъка с език. Бе твърде обезпокоен за бъдещето на Мик, че да се разтревожи

сериозно за някакъв изгубен вестник, но все пак изпълни обичайния си репертоар, за да покаже, че Мик го е ядосал — перна го няколко пъти през раменете и тила. Както обикновено, Мик роптаеше и пресилено викаше уж от болка, докато накрая и двамата се развеселиха и се сборичкаха на вратата кой пръв да влезе в кухнята.

— Добре, сега превърни 4 фута и 7 инча в метри и сантиметри — каза Карен.

Мик написа задачата и започнаха да я решават.

Седяха на канапето във всекидневната у Мик. Той пишеше на лист, който бе откъснал от една тетрадка на Джули, а Карен — на бележника си. С мъничко моливче, което се прикрепяше в гънката между двете корици, тя редеше толкова дребни цифри, че Мик не можеше да ги разчете, макар и да седяха един до друг.

— 1 метър и 40 сантиметра! — обяви той.

След секунда Карен кимна и подчерта отговора си.

— И аз получих толкова. Сега следващата. Колко сантиметра има в 3 фута и 9 инча?

Тя записа кратко: 3' 9", колкото да се подсеща за условието. А Мик записа: 3 фт 9" = ? см.

Заеха се със задачата, без изобщо да чуват високо пуснатата музика, която се носеше от стаята на Мик. Той нарочно бе оставил вратата към коридора открената, но сега дотолкова се бяха увлекли в изчисленията, че престанаха да я слушат. Не вдигнаха поглед и когато от огъня в камината рояк искри от паднало разжарено парче се разлетя нагоре към комина.

Този път Карен свърши първа, но мълчаливо изчака Мик да съобщи отговора си.

— Точно така. — И тя отбеляза отговора с чертича отстрани, сякаш играеше на учителка и една от куклите и бе решила задачата върно. — Знаеш ли колко кандидати ще се явят утре?

— Не. Когато отидох да си подам молбата, казаха, че не всички ще бъдат допуснати до този предварителен изпит, а после от издържалите ще подберат само няколко.

— Едва ли не като на конкурс за „Мис Свят“, нали?

— Тя отгърна бележника си на нова страница и го притисна от двете страни, за да не се затваря. — Сега да се заемем с дробите. Непременно ще дадат прости и десетични дроби, щом ще кандидатствуваш за монтьор.

Мик се премести по-близо до нея, тъй че краката им да се докосват, и я прегърна с една ръка.

— Знаеш ли с какво ми се ще да се заема сега?

Карен не махна ръката му и не се отдръпна от него, но и не му позволи да я притисне назад към възглавниците.

— Слушай, престани. Това е сериозна работа. Ако утре не се справиш добре, няма да те допуснат до последното събеседване.

Седеше скована и чакаше той да вземе решение, но и не му даде голяма възможност за избор, тъй като го гледаше с широко отворени очи, докато той я целуваше. Мик неохотно махна ръката си, отдели се от нея и погледът му отново дойде на фокус.

— Май си права. Защо не се явиш вместо мен? Царица си на математиката.

— В училище не ми провървя заради английския. Искан да стана възпитателка в детска градина, но успехът ми от дипломата не беше достатъчно добър.

— Е, по-различно е от работата в магазина за обувки.

— В крайна сметка няха друг избор. Но честно казано, тая работа вече ми писна. Искан да я зарежа.

И тя подчерта няколко пъти една дата в бележника си сякаш това бе денят, в който ще промени живота си. Но тази дата бе отминала. Мик я гледаше как подчертава все по-дебело. Още малко и щеше да скъса страницата.

— Какво искаш да работиш?

Карен замълча и взе да рисува фигурки около друга дата.

— Не знам. Каквото и да е. Изобщо искам да се махна от този град и да опитам другаде.

— Имаш пълно право.

— Искан да отида да живея при татко в Бристол. Би било чудесно. Там е много по-интересно. Не мислиш ли, че тук животът е като в морга?

Фигурката около датата бе станала звезда. Мик ѝ кимна с разбиране и също започна да рисува.

— Така е. Пък ако не беше баща ми, сега щях да съм в армията с моя приятел Алън.

А щом си спомни за забраната и за всички разочарования след това, той загуби интерес към рисуването и остави молива и листа върху облегалката на канапето.

— С Алън бяхме неразделни. Миналия сезон гледахме почти всички мачове на „Юнайтед“, не само на наш, но и на чужд терен.

— Ще ме вземеш ли със себе си някой път, когато играе „Юнайтед“?

Той като че не я чу. Седеше с поглед, прикован пред себе си, и тя повтори въпроса си.

— Не знам. Винаги ходя с приятели, цяла група сме. Карен се облегна на рамото му и го хвана под ръка.

— Моля те. Никога не съм ходила на футболен мач. Като бях малка, татко не ме водеше, защото било много опасно. Сега съм вече голяма, но него го няма.

— Не мога. С теб няма да е същото. Няма да можем да правим щуротии.

Тя го тупна по рамото и се отдръпна, за да седне нормално.

— Отвратително е да си момиче. Всички удоволствия са само за момчетата.

Мик я прегърна.

— Не всички. Карен се помъчи да се освободи и полата ѝ се вдигна над коленете. Тя не я придърпа, но щом Мик докосна бедрото ѝ, спря го с ръка.

— Недей.

Без да ѝ противоречи, Мик хвана ръката и и я постави на слабините си. Тя ахна, но не я отдръпна. Мик я целуна и започна да гали коленете ѝ, но тъкмо когато щеше да отстъпи, изведнъж изправи гръб и го отблъсна от себе си.

— Мисля, че е време да се заемем с дробите, Мик.

— Дроби ли!

Той я гледаше как приглажда с ръка по тялото си насъбралия се пуловер.

— Добре де. Ще започнем с прости дроби.

Мик започна да разкопчава колана си, но Карен вече обръщаше бележника на нова страница.

— Освен това майка ти и баща ти скоро ще се приберат.

Като претекст това бе по-приемливо. Мистър Уолш работеше дневна смяна. Трябваше да става от пет часа сутринта, затова нямаше да закъснее. Мик подпъхна ризата в джинсите си и взе молива и листа.

— Добре тогава, каква ти е гръдната обиколка?

Карен го цапна по рамото.

— Ставаш ужасен.

— Какво лошо съм казал?

— Ама ти си бил много нахален.

Мик наклони глава наляво и надясно, за да прецени на око, сякаш опитваше да отгатне колко бонбона има в някой буркан.

— Трийсет и три, а?

Карен изпъна рамене, за да му докаже, че е сбъркал.

— Глупости. Трийсет и пет. Но за какво ти е това? Без да ѝ отговори, Мик записа обиколката и бързо пресметна.

— Значи деветдесет сантиметра. Карен се засмя и провери изчисленията му.

— Много бързо я сметна.

— Е, да, задачката беше интересна, нали?

Той плъзна ръка под пуловера ѝ и този път Карен сякаш не се разтревожи, че родителите му ще се върнат скоро.

На следващата сутрин на Мик му трябваше цял час и половина, за да отиде до „Ътли и Парсънс“. Първо взе автобус до центъра, после друг автобус до стадион „Грейдхаус“ и оттам продължи пеша. Петнайсет минути с единия автобус, още толкова с другия, после пеша и почти час — чакане по спирките. Въпреки че се опитваше да не мисли за това (за да не предизвиква съдбата), докато висеше по спирките, Мик не можа да се сдържи и взе да пресмята за колко време щеше да стигне с мотора си. Разработи маршрута в няколко варианта; пресметна в колко часа ще трябва да тръгва за работа...

В двора на „Ътли и Парсънс“ опашката се проточваше по цялата дължина на Учебния център. Някои от младежите бяха дошли с приятели, но повечето чакаха мълчаливо; непознати момчета от целия град, завършили различни училища.

Докато Мик вървеше покрай опашката, младежите се обръщаха да го изгледат. Но никой не му се усмихна, не го заговори, дори не му кимна. Моментът не беше подходящ за сприятеляване; Мик беше още един конкурент. Заедно с него на края на опашката застана и един младеж, който бе влязъл в двора откъм другия край.

— Тук ли ще се провежда изпитът за стажант-монтъор? — запита го той.

— Сигурно. В писмото пишеше „пред Учебния център“.

Младежът излезе от редицата и я огледа отстрани.

— Боже господи, не очаквах, че ще сме толкова много. Мога преспокойно да си вървя вкъщи. Нямам никакви изгледи да успея.

Но остана; щеше му се, докато чака, да си поприказва с някого, но никой нямаше желание да му отговаря, така че скоро и той като другите потъна в неспокойно мълчание.

Забравиха за малко тревогата си покрай една разправия в двора. Шофьорът на някакъв мотокар спореше с един майстор в сиво-кафяв работен комбинезон къде да разтовари касетките, които кара. Шофьорът твърдеше, че са му наредили да ги остави именно тук, а майсторът го уверяваше, че не е за неговите хора. Шофьорът заяви, че самият Слейтър ги поръчал по телефона, а майсторът отвърна, че хич не му пука кой за какво му се е обаждал и че тук няма да разтоварва.

Момчетата така и не успяха да разберат по-нататъшната съдба на касетките, защото точно в този момент началникът на учебния център отвори вратата и им каза да влизат.

Поведе ги по един коридор с работилници от двете страни. През отворените врати, до струговете и про-бивните машини се виждаше как се обучават младежи в работни комбинезони, а в една класна стая инструктор в бяла престилка обясняваше някаква схема на черната дъска.

Влязоха в голяма зала в края на коридора, очевидно бившата столова на завода, преди сградата да стане учебен център. Нямаше завеси и маси, но в единия край още стояха шуберите и на стената до тях висеше дъската, на която всеки ден с тебешир бяха записвали менюто.

С пълното съзнание за важността на събитието и готовност да направят добро впечатление на началника момчетата учтиво задържаха двукрилните летящи врати, за да не блъснат следващия; номер, който с удоволствие биха направили в по-подходящ момент.

Струваше им се, че са отново в училище. В залата имаше две редици чинове на разстояние един от друг. Началникът им каза да си намерят места и до седнат.

Никой не се втурна да избира и всички чинове се заеха спокойно отпред назад. Мик седна до стената близо до един радиатор. Погледна през прозореца, преди да се настани. Пред заваръчния цех мотокарът все още не бе разтоварен, но шофьорът и майсторът не се виждаха.

Притиснали пред гърдите си куп листове за изпита, две младички секретарки отвориха с рамо летящите врати. Появяването им бе удобен случай за младежите да се отърсят от напрежението и те започнаха да си намигат, да се подхилват и да си подмятат неприлични изрази. Момчетата се почувствуваха неловко, но същевременно им беше приятно, докато раздаваха листовете по чиновете, разнасяйки наоколо миризмата на парфюм. Споглеждаха се и се мъчеха да не прихнат, но щом свършиха и излязоха от залата, престанаха да се сдържат и коридорът се огласи от смеха им. Имаше за какво да си побъбрят, докато си пият кафето в канцеларията.

Началникът закопча горното копче на сакото си, взе от масата зад себе си един екземпляр от тестовете и се изкашля, за да привлече вниманието на младежите.

— Е, момчета, да започваме. За този изпит имате един час. Не забравяйте, отговорите се записват в определените празни места, а ако ви потрябват още листове за чернова, има предостатъчно. — Той се

извърна да потупа с ръка купчината големи листове на масата и в този момент металът на химикалките, които се подаваха от горното му джобче, проблясна на неоновото осветление, сякаш от заваръчната горелка, изобразена върху фирмената значка на ревера му, наистина излизаше пламък. — И да не забравите да напишете имената си отгоре. Току-виж, открием гений сред вас, пък да не знаем кой е той.

Той замълча, изчакайки реакцията им, но никой не се засмя. Повечето от младежите дори не го слушаха; трескаво преглеждаха задачите, за да разберат дали са трудни. Началникът свери ръчния си часовник с часовника, окачен над шубера.

— Е, момчета. Започвайте.

Разкопча сакото си и седна на ръба на масата. Младежите извадиха химикалки, някои поставиха и часовниците си върху чиновете. Мик се загледа в издрасканата облегалка на чина пред себе си, но не за дълго; имаше само прякори, инициали и неубедителни твърдения за превъзходството на футболни отбори и рок-групи.

Написа името си отгоре на листа и погледна първата задача.

„Превърнете 33 инча в сантиметри.“ Ухили се и се залови за работа.

Мик стоеше пред автомагазина „Неръждаеми покрития“ и гледаше как покрай него профучава група привърженици на „Юнайтед“. Пресякоха, без да се съобразяват с уличното движение, и ако шофьорите спираха пред тях в последния момент или натискаха клаксона, удряха с юмруци по колите им.

Мик подпъхна краищата на шалчето си и оправи възела.

Усещаше как го влече натам. Искаше му се да се втурне заедно с тях. Вече съжаляваше, че се съгласи да доведе Карен. А и къде ли се бавеше тя? Качи се на стъпалото пред входа на магазина и се огледа над главите на прииждащата навалица. На тротоара нямаше място. Ами ако затворят вратите, преди да влязат? И ако Фил, Шон и другите го видят да стои тук? Какво щеше да им каже? Нарочно бе избрал да се срещнат с Карен тъкмо на тази улица, защото обикновено те идваха на стадиона от другата страна. Но ако този път минат оттук? И какво ли щеше да стане, ако го видят с Карен, след като бе казал, че отива да про-вери за една работа...? По-добре да не мисли за това. Повдигна се на пръсти и се помъчи да види по-далеко. Ако не дойде след минута, ще тръгне самичък. Знаеше къде да намери приятелите си.

Изведнъж Карен се появи до него. Дошла бе от другата страна, срещу движението на потока от хора. Хвана го яд на нея. Нямаше никаква причина да я очаква именно от посоката, в която гледаше, но това появяване му се стори някак неестествено и го ядоса. Карен бе тичала и го хвана за ръка, докато си поемаше дъх. Мик се престори, че търси нещо в джобовете си и я накара да го пусне. Не беше в настроение да демонстрира обич.

— Закъсня.

— Знам. Извинявай. Трябваше да купя шалче на майка ми. Омръзна ми все да си слага моето.

— Трябва да побързаме. Днес ще има страшно много хора.

Тръгнаха към стадиона и Карен се хвана за ръкава му, за да не изостава. Той все излизаше с крачка напред и отстрани изглеждаше, че не я води със себе си, а бяга от нея.

— Можем ли да изпием някъде по чаша чай, Мик? Не успях да обядвам.

— Няма време. Ще си купиш нещо от стадиона.

Той нито се спря, нито се извърна към нея и няколко души дори си помислиха, че отговорът му се отнася до тях и го изгледаха, докато

ги изпреварваше.

Всички магазини около стадиона бяха затворени и витрините им бяха защитени с дъски, така че Карен си купи едно хлебче с кренвирш от „Кафе на колела“ — приспособен фургон за закуски и кафе, спрян на празния терен пред едно бунище. Докато я чакаше, Мик си купи програма, отвори я и изруга наум, ядосан от промените в отбора на „Юнайтед“. Но щом завиха зад ъгъла и видяха наплива от хора пред турникетите на вратите, изруга вече на глас. Тълпите пред всички входи се сливаха в една огромна опашка.

— Ама че народ. Дано успеем за първата топка — каза Мик.

Карен погледна хлебчето си:

— Сложила съм много кетчуп, не е за ядене.

Един полицай яздеше на кон нагоре-надолу до бордюра и задържаше опашката на тротоара. Пришпорваше го непрекъснато с токове и разцепваше тълпата като снегорин. Някакъв младеж, зачервен и оглупял от пиене, повдигна опашката на коня и се накани да му пъхне отзад кутия от бира. Конят дръпна глава, опъна юздите и полицаят рязко се обърна, усетил по реакцията на коня и смеха на тълпата около него, че нещо става. Но късно; младежа вече го нямаше и той видя само как конят маха с опашка. Не можа да разбере на какво се смее тълпата, но като наближи следващата група, препречила пътя, заби токове в хълбоците на коня малко по-силно и се спусна към нея в тръс.

Мик и Карен се добраха до турникета и точно тогава се надигна приветствен вик за отбора на домакините. От нетърпение Мик бутна вратичката, преди контрольорът да я е освободил, и се удари в горната преграда на решетката. Отново започна да ругае и разтривайки с една ръка натъртеното място, с другата повлече Карен нагоре по дългото стълбище. Карен здраво стискаше чантичката си и гледаше в краката си, за да не падне. Мик вземаше по две стъпала наведнъж, но Карен носеше тясна пола и беше принудена да ситни. Докато се изкачат догоре, на подметките на обувките ѝ можеше да се запали клечка кибрит, само като я допреш.

Влачейки я все още за ръка, Мик започна да си пробива път надолу между хората, заели вече трибуната. „Може ли, може ли“ — повтаряше той непрекъснато и въпреки че го пускаха да мине, много от тях се отдръпваха неохотно и му хвърляха враждебни погледи, готови

да се заядат с него. Беше неприятно, досадно, напредваха бавно, Мик скоро изгуби търпение и стана избухлив. Престана да се извинява и когато един човек го попита къде му е възпитанието, Мик му отвърна грубо, сякаш него бяха сръгали с лакти в ребрата.

— Вие пък какво искате?

— Не можеш ли да кажеш едно „Извинявайте“, щом искаш да ти направят път?

— Писна ми да го повтарям. Човекът го пусна да мине. Проклет хулиган. Късмет имаше, че е с момиче, иначе щеше да му даде да се разбере.

Мик спря в долната част на трибуната, точно зад едната врата. Карен се сгуши до него и го хвана за ръката. Погледа няколко минути как двата отбора загряват и го попита:

— А защо вратарят не е облечен като другите, Мик?

Момчетата зад тях се изсмяха и добре че Мик и Карен носеха шалчета с цвета на „Юнайтед“, иначе щяха да си изпатят. Наблизо нямаше привърженици на отбора на „Челси“. Бяха ги събрали по-нагоре, в отделен сектор, заобиколен от полиция.

Мик погледна към другия край на терена, където загряваха футболистите на „Юнайтед“. Зад тях привържениците им пееха и високо развяваха шалчета и знамена, които се сливаха в трептящ шарен килим. Мик затърси с поглед приятелите си, но от такова разстояние не можеше да различи отделни лица. Фил ли беше онзи младеж, когото някакъв полицай повлече и отведе с ръка на гърба? Невъзможно, за Фил трябваша двама полицаи.

Според жребия капитанът на „Юнайтед“ трябваше да избира врата и той реши да напада към вратата, зад която стояха Мик и Карен. „Юнайтед“ винаги започваха така, когато имаха избор, за да атакуват противника през второто полувреме, подкрепяни откъм гърба от най-фанатичните си привърженици.

Както обикновено, началото бе стремително — футболистите често губеха топката, но после се впускаха с груби опити да си я възвърнат. Играта моментално завладя Мик. Качеството ѝ не го интересуваше, искаше само победа за „Юнайтед“. Насърчаваше ги, даваше им съвети, обиждаше противниците и съдията и непрекъснато обсъждаше с другите около себе си спорните моменти на терена.

Карен не беше така увлечена. От необуздания рев наоколо я заболя главата, непрекъснатото бутане и натискане ѝ беше неприятно, пък и не можеше да си обясни защо е всичко това. „Юнайтед“ за малко да вкара гол и тълпата внезапно се люшна напред тъй силно, че Карен, напълно неподготвена за такова нещо, щеше да падне, ако имаше къде. Мик я издърпа нагоре по стъпалата, а на терена вратарят вкара топката в игра.

Почти същото ставаше при всяко критично положение и въпреки че Мик я предупреди да се държи здраво, колкото и да се стараше да даде отпор, тя не успяваше да направи нищо и двамата безпомощно се свличаха няколко стъпала по-долу. Сега те започваха да напират назад и с мъка се изкачваха отново; но така и не успяха да стигнат стъпалото, на което бяха отначало, затова Карен беше уверена, че накрая непременно ще ги притиснат долу в оградата.

Започна да изпитва ужас, когато отборът на „Юнайтед“ преминаваше централната линия на терена и в желанието си топката да се задържи в другата половина, тайничко застана на страната на „Челси“. Тълпата в другия край на стадиона също се люшкаше напред на вълни, като гонещи се по хълм сенки. От това развълнувано море на Карен и стана още по-зле, особено когато вдигнаха някакъв човек и го прехвърлиха над главите на навалицата към дежурните лекари от „Бърза помощ“ пред трибуните.

— Мик?

Вратарят на „Юнайтед“ подаде топката на един от крайните защитници, който в момента беше до наказателната линия.

— Мик!

— Какво?

— Лошо ми е.

Защитникът подаде на един от полузащитниците, който се бе промъкнал към крилото.

— Какво каза?

— Казах, че ми е лошо. Не съм добре. Полузащитникът поведе топката покрай страничната линия.

— Ще се оправяш.

— Повръща ми се. Сигурно е от закуската.

— Ще ти мине.

Полузащитникът измина с топката двайсетина метра, преди да срещне съпротива.

— Чувствувам се ужасно. Горещо ми е и ми се вие свят.

Играчът от „Юнайтед“ се опита да излъже противника си, но в крайна сметка топката излезе извън очертанятията на игрището. Докато момчето, което стоеше отстрани, я върне, Мик използва момента да погледне бързо Карен. Дори под фон дьо тена ѝ личеше, че е преbledняла, а над горната ѝ устна бяха избили капчици пот.

— Да не припаднеш, а?

— Не знам какво ми става. Но ми е много зле.

Топката бе отскочила от крака на противниковия играч, така че „Юнайтед“ възобнови атаката.

— Само това липсваше — ти припадаш, а аз вървя до носилката покрай терена. Няма да го преживея. Момчетата ще ме разпънат на кръст.

Карен докосна челото си и погледна дали пръстите ѝ са влажни.

— За момчетата ли ще мислиш сега? Аз какво да правя?

— Какво искаш да правиш?

— Трябва да изляза.

Мик се обърна и я изгледа, въпреки че топката бе още в игра.

— Какво? Невъзможно!

— Няма как, Мик. Страшно ми е зле.

Тя се отпусна върху него и облегна глава на рамото му. „Челси“ отне топката близо до централната линия и тръгна в атака. Карен затвори очи. Натезаваше на рамото му. Той я бутна да се изправи и се обърна към нея.

— Хайде тогава. Но веднага се връщам, да знаеш. Хвана я за ръка и започна да си пробива път нагоре.

Промушваха се между хората, но сега те нито ги виждаха, нито ги усещаха, дотолкова бяха погълнати от играта. Но пък мъжът, който на идване се бе усъмнил в доброто възпитание на Мик, ги забеляза. И ако тогава Мик му се стори ядосан, сега беше като побеснял. Затова човекът не направи никакъв коментар, само извика „Давай!“ на „Юнайтед“.

Изкачиха се догоре и заслизаха по безлюдното стълбище от другата страна. Карен се държеше с една ръка за перилата, а Мик я прикрепяше за другата. От високото се виждаха колите по главното

шосе покрай стадиона и застъпващите се покриви на къщите, проточили се в редици чак до стоманолеярния завод в далечината.

Мик скрита надолу по стъпалата една празна консервена кутия от портокалов сок, после я претърколи още веднъж, щом я настигна.

— За последен път те водя, тъй да знаеш.

— Така се случи. Не го правя нарочно.

Когато слязоха додолу, Карен седна на едно стъпало и закри лице в шепите си. Мик застана до нея и ту нетърпеливо я поглеждаше, ту вдигаше очи към гърбовете на зрителите, открояващи се горе на входа.

Жестовете им съответствуваха на събитията на терена, така че след един особено буен вик и преждевременно разперване на ръце, както при отбелязване на гол, възбудата обзе Мик още по-силно.

— Добре ли си вече?

Карен поклати глава, без да маха ръцете си.

— Какво искаш да правиш тогава?

— Искам да си отида вкъщи.

— Вкъщи ли! Та мачът едва започва. Щом си решила, върви си, но аз няма да дойда с теб.

Погледът му отново се спря на кутията от портокалов сок и той я запрати с ритник в стената на тоалетната.

Тя падна и остана на място. Толкова беше смачкана, че не можеше вече да се търкаля.

— Престани да ми викаш. Така ми става още по-зле.

Карен се разплака и Мик поомекна, но тъкмо щеше да седне до нея и да я прегърне, от трибуните се понесоха нови викове, които можеха да означават само едно.

Мик рязко се обърна и вдигна поглед. Горе на площадката хората подскачаха, развяваха шалчета и се прегръщаха. От долния край на стълбите не можеше да се види какво предзвиква подобно поведение и те изглеждаха като полудели.

— Вкарали са гол!

Мик се втурна нагоре, проби си път малко по-напред, за да види какво става на терена и веднага се сля с ликуващата тълпа. След малко отново се появи и се спусна също така бързо по стълбите. Едва си поемаше дъх, когато стигна додолу. Карен все още седеше на стъпалата, с лице към външната стена, върху която на бледото следобедно слънце проблясваха парчета от счупени бутилки. След

един слаб мач на „Юнайтед“ никакъв запаянко отбеляза, че са поставили там парчета стъкло не за да попречат на хората да влизат, а за да ги задържат на стадиона.

— Хайде, решавай. Какво смяташ да правиш? Карен се изправи. Още плачеше. Мократа хартиена кърпичка от розова бе станала червена в ръката ѝ.

— Отивам си вкъщи.

— В такъв случай побързай. Вече пропуснах един гол. А нашите има да вкарват гол след гол срещу тия некадърници.

Отправиха се към един от изходите и касиерът, който броеше парите от билетите, пусна Мик и Карен през турникета. Изгледа ги с любопитство, докато минаваха през раздрънканата решетка. „Юнайтед“ току-що бе вкарал гол; той носеше червено шалче; тя плачеше... Мик сякаш четеше мислите му; направи знак с глава към Карен, сетне обърна очи към небето, по този начин се опита да му обясни странността на поведението им.

— Моля ви се, не заключвайте. Връщам се.

За по-сигурно спря на тротоара досами пред турникета.

— Нали знаеш къде е автобусната спирка?

Карен поклати глава. Не го погледна.

— На края на улицата, само трябва да пресечеш. Ще я видиш. Трябва да вземеш автобус номер 84.

Тя тръгна веднага. Явно бе твърдо решена да не му проговори, но като стигна до един афиш на стената с датата на следващия мач в града, се обърна.

— Мик Уолш, между нас всичко е свършено. Ти си отвратителен! Не искам да те видя повече!

Мик остана като гръмнат! Отвратителен! Как е възможно? Заряза приятелите си, за да я доведе. Рискуваше да му се подиграват, ако го видят. Заведе я да си купи закуска. Проби и път додолу, за да може да вижда. Изведе я навън. Изпусна един гол! Показа ѝ спирката. Какво още трябваше да направи? Кой друг щеше да направи повече, изобщо възможно ли беше да се направи повече?

Той се огледа наоколо за съчувствие. Но наблизо беше единствено касиерът, зает да разпределя парите в платнени торбички, и не му обърна внимание.

— Значи аз съм ти крив! На теб ти стана лошо, а мен изкара виновен!

— О, я млъквай! Притрябвал си ми и ти, и твоят тъп футбол!

Мик я гледаше как се отдалечава. По походката и личеше, че няма вече да се обърне и той се върна на стадиона.

На улицата останаха само Карен и някакво куче. Кучето се опитваше да измъкне пържените картофи от една кесийка в канавката. Но щом си пхнеше носа, кесийката му се изплъзваше. Накрая я затисна с лапа и я разкъса със зъби.

След блъсканицата на стадиона безлюдната улица със защитени от дъски витрини и редици паркирани коли изглеждаше неестествено пуста и изоставена, сякаш бе започнала атомна война и всички се бяха изпокрили по домовете си.

Карен бе стигнала едва до служебния вход, когато Мик отново се появи на изхода. Догони я, но тя се държеше, сякаш него го няма. След малко, без да го поглежда, запита:

— Какво искаш?

— Ще те изпратя до спирката.

— Няма защо да си правиш труд. И самичка ще си я намеря.

Вече не плачеше, стискаше здраво чантичката си и потракваше с токчета по плочките на тротоара с непоколебима твърдост.

— Не искаш ли да се върнеш на стадиона, щом се чувствуващ по-добре?

— Не искам да имам нищо общо с теб.

На края на улицата пресякоха и застанаха на автобусната спирка. Зачакаха на опашката като непознати. Стадионът бе наблизко, виковете на тълпата се чуваха и всеки бурен отзвук им напомняше какво се бе случило и разбиваше всяка надежда за одобряване.

Мик неспокойно се взираше във всеки автобус, който се задаваше, и се мъчеше да види номера му отдалеко. Искаше му се да и каже нещо, преди да дойде номер 84, но неумолимата ѝ поза го спираше. Стоеше с гръб към него, втренчила поглед пред себе си, и ако никой от опашката пред нея не чакаше същия номер, автобусът щеше да отmine, преди тя да вдигне ръка. Видът и изразяват твърдост, сякаш по-скоро би изпуснала десет автобуса, отколкото да се обърне към Мик.

Зададе се номер 84 и Мик се запита дали да го спре. Ако нямаше никой за качване или слизане, щеше да ги отмине и да му остане повече време да се сдобрят. Но тя пък щеше да види номера на задното стъкло и да го обвини в подлост.

— Автобусът ти идва.

Нито му отговори, нито провери дали е така.

— Искаш ли да те изпратя до вас?

Тя бавно се обърна и му отправи такъв изпепеляващ поглед, че Мик се почувствува като в училище.

— Защо? Той не може да отговори. Смущаваше го втрещеният и поглед. Започна да се изчервява.

— Ами ако случайно вземеш да припаднеш.

— Не се безпокои, няма да припадна.

По вида ѝ сега никой на автобусната спирка не би предположил, че допреди малко ѝ е било зле. Изглеждаше издръжлива като камила.

— Все пак ще дойда с теб, ако искаш.

— Само че не искам. Особено след всички тия ужасни неща, които ми наговори.

Автобусът спря и пътниците заслизаха.

— Карен, съжалявам...

— Много късно. Съвсем сериозно ти казвам. Между нас всичко с свършено.

Мик тръгна с нея до вратата, като трескаво се мъчеше да измисли нещо, преди тя да се е качила. Не успя. Карен бързо плати билета си — дори бе приготвила точни пари — и се качи на втория етаж. Ако автобусът беше на десет етажа, сигурно щеше да се качи чак на десетия. Да отиде ли да я изпрати все пак?

Настъчивостта може и да помогне в крайна сметка...

Шофьорът на автобуса разреши проблема — затвори вратите и потегли. Мик затърси с поглед Карен зад прозорците на горния етаж, но те не бяха мити от месеци и през наслоения по тях прах нищо не се виждаше. Нали Управлението на градския транспорт бе освободило половината персонал по поддържане на чистотата след последното намаляване на разходите за обществени нужди. Но дори и стъклата да бяха безупречно чисти, той пак нямаше да я види, защото бе седнала на последната седалка от другата страна, колкото може по-далеко от него.

Мик изпрати с очи автобуса и се върна да догледа мача. Влезе през турникета и успя да се добере до трибуната, като заобиколи зад козирката, прехвърли през никакви огради с шипове и през една висока стена с опъната над нея бодлива тел. Премина през тези препятствия, без да бърза и без да се оглежда дали някой ще го види, и точно защото му беше безразлично, нито полицията го залови, нито се удари.

Равнодушието му го защитаваше. „Юнайтед“ загуби мача. Мик и приятелите му застанаха до една бариера зад мрежата на вратата да погледат как отборите напускат терена. Бяха намалили светлината на прожекторите, по високоговорителите се носеше музика, за да се умиротворят привържениците на отбора-домакин. След като футболистите и служебните лица се скриха в тунела, Мик не се сдържа:

— Само това ми липсваше. Шон накъса програмата си на парченца и ги хвърли нагоре.

— А как ги бяха притиснали в първото полувреме. И какъв красив гол им вкараха в началото.

Мик се обърна с гръб към терена и загледа тълпата която бавно се изкачваше по стълбите към изходите.

— А аз дори не го видях.

Облегнаха се на бариерата да изчакат навалищата да оредее и да решат какво да правят. Вкъщи ли да си вървят или да подгонят сбирщината запаянковци от „Челси“? А какво да правят вечерта? Да излязат. Къде? Да пийнат нещо. А пари откъде? Загубата ги потискаше. Отне им един повод за празнично настроение и откри пустотата в живота им. До следващия мач на отбора на свой терен имаше две седмици. Цели две седмици в очакване на нещо вълнуващо. А дотогава ще се мотаят по улиците, ще се излежават до късно сутрин, ще зяпат конните състезания по телевизията, ще се разправят с родителите си, ще хвърлят стрелички по мишените в пивниците и ще висят над чаша бира...

Фил започна да рита подпорката на бариерата отначало леко, после с нарастващо озлобление — кухата тръба задрънча тревожно и хората се заобръщаха да видят какво става.

Пред стадиона Мик се спря, за да си купи хлебче с кренвирш и каза на другите, че ще ги настигне.

Разколеба се, като видя, че е същият павилион, от който Карен си бе купила закуската. Струваше му се неприлично след това, което се случи. Можеше да му донесе лош късмет. Но като поразмисли, реши, че едва ли е възможно да го сполетят по-големи неприятности от тези: Карен бе скъсала с него, „Юнайтед“ бе загубил мача, а той беше безработен. По дяволите всичко, гладен беше и нямаше откъде другаде да си вземе нещо за хапване освен от центъра на града. Все пак не посмяда предизвика съдбата докрай и вместо кетчуп, поиска горчица.

Не беше успял да отхапе, когато покрай него профуча орда младежи. Бягаха устремно, с всички сили и когато Мик забеляза цвета на шалчетата им, се обърна с гръб към тях, за да не видят неговото. Преминаха като хала с безразсъдни, озверели погледи, разблъскваха хората в паническото си бягство пред по-многобройната банда запалянковци на „Юнайтед“, която ги преследваше.

Дотърчаха „Червените“ и Мик се обърна тъй, че да се вижда шалчето му. Сега беше в безопасност. Преследвачите от „Юнайтед“, които бяха начело, настигнаха изостаналите от „Челси“ и на няколко места влязоха в схватка с тях в движение. Започнаха да ги блъскат и противниците им отвърщаха със същото.

Схватката остана без резултат, малко от ударите и ритниците попадаха на място, нападнатите се откъснаха напред — преследването продължаваше, докато някой падне. Паднеше ли, ритниците наистина щяха да заваят и тежко му и горко. Щяха да го ритат навсякъде, а за довиждане можеше и да стъпчат свитото на кълбо тяло. Трябваше да се изправи. Останеше ли по-дълго на земята, щяха да го пребият. На всяка цена трябваше да стане, да се отбранява и да си пробие път до своите, иначе щеше да свърши в болница или още по-лошо — в полицията. Обикновено окървавеният младеж ставаше, ругаеше и размахваше ръце и крака. Обезумял, смазан от бой млад човек дереше гърло в смрачаваща се уличка в покрайнините на чужд град, на двеста мили от дома си.

След час всичко щеше да свърши. Младежът щеше да се качи на влака обратно за Лондон, да разказва гордо за сражението и да се перчи с раните си; а запалянковците от „Юнайтед“, наежени, опасни, щяха да бродят из центъра на града, за да спипат някой нещастник, случайно изпуснал влака.

Мик чу тропот на копита едва когато конят бе до него, обърна се, усети пръхтено в лицето си, тласък от силен хълбок и успя да се задържи прав само защото се подпря на някакъв фургон.

— Да ти...

Полицаят продължи в галоп — външен човек, чужд и за двете страни. Мик опипа рамото си. Ездачът го бе ударил с ботуша си, болеше го, той започна здраво да разтрива мястото. Побесня. Отначало имаше намерение да се прибере вкъщи, но сега вече искаше да се включи в събитията. Тъкмо тръгна по шосето, когато четирима младежи без никакъв знак, който да подсказже на кой отбор са привърженици, се нахвърлиха върху едно по-малко от тях момче, което вървеше само. Събориха го и вече щяха да си плюят на ръцете, но се зададе полицай с куче и те избягаха. Кучето беше немска овчарка, изръмжа, разлая се и щеше да се спусне към момчето, но полицаят го задържа с каишката, дръпна момчето и го изправи на крака.

— Хайде, тръгвай с мен.

Изви ръката му зад гърба, така че то трябваше да се повдигне на пръсти. Дърпайки се от кучето, момчето се опита да го погледне.

— Ама аз нищо не съм направил! Вървах си по улицата, а те налетяха върху мен. Нищо не съм направил! Честна дума!

— Тая песен я знам!

И двамата крещяха, за да надвикат лая на кучето.

— Но аз наистина нищо не съм направил! Не знам защо тъкмо мен са нарочили! Изобщо не ги познавам!

— Това ще се разбере по-късно! Хайде, тръгвай! Полицаят започна да блъска момчето по улицата, използвайки извитата зад гърба му ръка като кормило.

Мик изтича след тях. Заради кучето нарочно мина от другата страна на полицая, но щом приближи, то опъна каишката и се изправи на задните си крака, толкова напираше да го стигне.

— Той казва истината. Нищо не е направил. Само се защитаваше. Аз видях всичко.

Ако полицаят имаше трета ръка, Мик щеше да се намери в положението на момчето.

— Върви си по пътя.

— Но той нищо не е направил! Те се нахвърлиха върху него! Как трябваше да постъпи!

Полицаят спря и се обърна. И кучето, и задържаното момче трябваше да се обърнат заедно с него.

— Изчезвай, че и теб ще те прибера.

Появи се още един полицай и Мик се озърна, готов да побегне.

— Имаш ли нужда от помощ, Кен?

Кен изви ръката на момчето още по-нагоре.

— И един ни стига от тия копелета. Вторият полицай кимна към Мик.

— Ами тоя?

— Ако не се пръждоса, негов ред е.

Полицаят протегна ръка напред и кучето стигна на педя от Мик. Видяха се почернелите му кътни зъби, а от устата му вонеше като от клетка на лъв. Мик отскочи назад и хукна да бяга. От време на време се обръщаше да види дали не са решили да тръгнат след него и чак на половин миля от стадиона реши, че опасността е преминала и тръгна спокойно.

Вдигна ръка да избърше потта от челото си и забеляза закуската си. Съвсем я беше забравил. Невероятно! Може би най-последно късметът му е проработил. Тогава забеляза, че кренвиршът е изчезнал! Разчупи хлебчето да види дали от стискането не е потънал по-дълбоко, но единственото, което напомняше за кренвирша, беше продълговатата вдлъбната форма в овлажненото тесто. Мик погледна надолу. Ако току-що е паднал, все още става за ядене. Нямахше го; той надrobi хлебчето, хвърли трохите на гълъбите, които прочистваха двора на завода за отоплителни и вентилационни уреди, и продължи. Значи наистина бе предизвикал съдбата. Трябваше да намери друг павилион за закуски. Може би все пак имаше бог.

Следващия вторник сутринта мисис Уолш чу, че капакът на пощенската кутия изтрака и остави чашата си. Но Мик я изпревари — изтича долу и веднага влезе в кухнята с две писма. Беше още по гащи, рошав, току-що станал от сън. Джули се изчерви, като го видя, и се наведе над чинията си с овесени ядки.

— Това да не ти е нудистки плаж.

Мик не ѝ обърна внимание и остави първото писмо на масата.

— Това май е от Алън. — Започна да отваря другия плик. — „Ътли и Парсънс“. Най-последно.

Седнали една срещу друга, мисис Уолш и Джули прекъснаха закуската си и не откъсваха поглед от него, докато четеше писмото.

По изражението му пролича, че новините са добри.

— Чудесно! — Какво пишат?

— В понеделник трябва да отида на събеседване. Прочете отново писмото и го подаде на майка си.

Толкова се развълнува от успеха си, че трябваше някак бурно да изрази чувствата си. Сграбчи Джули откъм гърба и я наведе заедно със стола ѝ, уж да я събори. Тя разпери ръце, за да не падне, избухна в смях и се развика да я остави. Зарадвана от новината, тя не можеше да му се разсърди, но пък той се държеше с нея като с малко момиченце, а тя вече се смущаваше от докосването на голото му тяло. Мик нищо не забелязваше. Но мисис Уолш вдигна поглед от писмото, разбра какво става и веднага му каза да не я закача. Джули закуси, стана и облече униформата си. Мик веднага седна на стола и и приятна топлина се разля по голия гръб и краката му.

— Тръгвам, мамо, довиждане.

— Довиждане, мила. До довечера. Джули взе ученическата си чанта, мина покрай Мик, тупна го по гърба и изтича навън, преди той да успее да стане. Чуха стъпките ѝ по пътеката и пътната врата се затръшна. Мисис Уолш отново взе писмото.

— Значи си се справил чудесно. Колко ли души са издържали изпита?

— Не знам. Началникът каза, че до събеседването ще бъдат допуснати пет-шест момчета.

— Баща ти ще се зарадва. Може би късметът ти е проработил най-последно.

Мик взе писмото от нея, пак го прочете и не можа да сдържи усмивката си. Приличаше на дете, получило отдавна мечтана играчка, след като изобщо не се е надявало, че такова нещо може да се случи. Майка му побутна другото писмо към него.

— Да не го забравиш. Мик повъртя писмото на Алън, без да бърза толкова, прочете адреса още веднъж, разгледа печата и внимателно разлепи плика отзад. Мисис Уолш си наля още една чаша чай и остана да го гледа как се подхилва.

— Е, как е той?

— Добре. Ще си дойде в отпуск в края на седмицата — отговори той, без да вдига поглед.

— Чудесно. Ще можете пак да излезете заедно. Тя покри отново чайника с плетеното калъфче; подръпна го, оправи го, сякаш обличаше бебе.

— Още ли е в Шрусбъри?

— Да, пише, че са на учение. Било страшно студено.

Той остави писмото на масата и стана.

— Нима ли да закусиш? Искам да разчистя масата.

— След малко. Само да се облека.

Той излезе от кухнята и изтича горе, като си подсвиркваше. Мисис Уолш му сервира и опъна покривката. Прибра писмото от „Ътли и Парсънс“ в плика, посегна и взе писмото от Алън. Нямаше намерение да го чете, но като сгъваше листовите, някаква дума привлече погледа ѝ. Не се сдържа и го изчете с любопитство от начало до край, ту прехапваше устни, ту ахкаше, развеселена от по-солени изрази.

Мик се отправи към задния вход. Отвори му мисис Райт. Зарадва му се и го покани. В кухнята беше тъмно, но от отворената врата към всекидневната идваше достъчно светлина, за да се ориентират. Мик можеше да намери пътя и със затворени очи — познаваше тази къща почти като собствения си дом.

Седнал на канапето, Алън гледаше телевизия. Братчето му Дарън и сестричката му Трейси бяха коленичили на килима пред телевизора, а баща му спеше по работен комбинезон в креслото в ъгъла на стаята.

Алън погледна към вратата през рамо. Като видя Мик, се изправи и двамата се ухилиха стеснително от двете страни на канапето.

— Добре дошъл, как си?

— Страхотно, Мик. Страхотно.

Той носеше джинси и униформен пуловер с кръпки на раменете и лактите за подсилване. Мисис Райт заобиколи канапето и застана до сина си.

— Добре изглежда, нали, Мик?

Не бе изпитвала такава гордост от деня на раждането му. Мик приближи и попипа пуловера му.

— А къде са ти медалите? Алън погледна гърлите си и се разсмя.

— Оставих ги в казармата. Много ми тежат.

Мисис Рант поприглади насъбрания от Мик пуловер.

— На мен ми се струва, че е отслабнал. Ти как мислиш, Мик?

Съдейки по чинията със сладкиши на масата, тя усърдно му помагаше да навакса загубените килограми.

Мик потупа Алън по корема. Беше плосък, твърд и мускулите ясно се очертаваха.

— Защо, не ви ли хранят добре?

— Какво приказваш? Кльопачката е чудесна.

— По-хубава от училищния стол?

Точно в този момент Дарън превключи телевизора на друг канал. Трейси веднага се протегна да го върне на предишния, но по погрешка улучи копчето за звука и стаята гръмна от бурен смях. Той дойде като пресилено весела реакция на шегата на Мик.

Трейси намали звука, но много късно; мистър Райт се размърда и отвори очи.

— Какво, по дяволите, става тук? Мисис Райт плесна децата и им се скара да пазят тишина. Мистър Райт щеше да помърмори малко и пак да заспи, но като видя Мик, направи усилие да се събуди. Протегна се, прозя се, но толкова шумно, че децата оставиха телевизора и се обърнаха да видят какво му става.

— Е, Мик, как си?

— Долу-горе.

— Намери ли си вече работа?

— Още не. Но реших да стана началник. Страшно ме бива да слагам подписи на осигуровките за безработен.

— Лоша работа, а?

Той поклати глава и се присегна през облегалката на креслото да вземе вестника, който лежеше отворен на килима като съборена палатка. За мисис Райт разговорът на тема работа беше едно досадно прекъсване на започнатата възхвала на сина ѝ. Тя махна една трохичка от пуловера му. Ако в стаята имаше постаменент, щеше да вдигне сина си върху него и да го изчетка отгоре надолу.

— Не е ли пораснал според теб, Мик? На мен ми се струва, че се е издължил.

Мик се забавляваше от притеснението на Алън при нейната суетня.

— Стига де, майко, лазиш ми по нервите.

Мистър Райт вдигна поглед от вестника.

— Влизането му в армията беше най-разумното решение. Не ще и дума.

Като потвърждение им показва заглавието на една статия във вестника. Машиностроително предприятие съкращаваше половината си работници. За Мик това не беше нищо ново. Досещаше се и за причините. Напоследък му оставаше много време за вестниците, а и баща му го бе научил да чете между редовете.

Сигурно пак хвърляха вината за бъдещите уволнения върху профсъюзите. Това беше нещо обикновено. Според вестниците за всички стопански несполуки в страната бяха виновни профсъюзите. Пишеха, че били прекалено лакоми (разбирай, че се мъчат да компенсират поскъпването), прекалено твърди (разбирай — организирани), че непрекъснато стачкуват (разбирай — нямат друг избор) и че ги подстрекават комунистите (разбирай, че не се съгласяват с политиката на директорските съвети). Обвиняваха ги, че заради тях се назначават повече работници, отколкото трябва (разбирай, че следят да не се закриват работните места), че не изпълняват плановете (разбирай, че техниката в заводите е допотопна), че злоупотребяват с трудовото законодателство (разбирай, не искат да работят повече от осем часа на ден) и че претендират за допълнителни възнаграждения (разбирай, основните им заплати са ниски). Всичко това намалявало печалбите, поради което не се насърчавали капиталовложенията и това водело до уволнения. За всичко бяха виновни профсъюзите...

— Докога си в отпуск, Алън?

— Трябва да се явя за развода в понеделник сутринта.

Това беше подходящ момент мисис Райт да се вмъкне разговора, тя вдигна куфара на Алън върху канапето и поднови възхвалата си.

— Откакто се е върнал, не можем да го познаем, толкова подреден е станал. Като че ли е друг човек.

Алън не издържа, хвърли един поглед на Мик и тръгна към вратата.

— Само да се преоблека и излизаме.

Тъкмо отвори вратата към антрето, когато Мик му подхвърли:

— Май на бръснаря не му остава много свободно време.

Алън поглади с ръка остриганата си глава.

— Не ме закачай на тази тема.

Той излезе, а мисис Райт веднага се зае да рови из куфара и да хвърля мръсни дрехи на канапето.

— Да взема да ги изпера, че да изсъхнат, докато стане време да тръгва.

Мик погледна чорапите, гащите и смачканите ризи и си представи как Алън се пере самичък. Все още майка му переше неговите дрехи. Той дори не знаеше как се пуска пералнята. Това беше поредното доказателство колко се различаваше сега животът им. Мисис Райт извади от куфара чекова книжка и му я показа.

— Виж, Мик, има си вече и банкова сметка. Всяка седмица спестявал по двайсет лири.

Тя отвори книжката и с благоговение запрелиства празните чекове. Разглеждаше ги един по един дълго, сякаш бяха снимки в албум.

— Да, нашият Алън наистина тръгна нагоре.

Затвора книжката и внимателно я прибра в куфара, като че ли можеше да я счупи.

— А като си помисля само, че го оставихме да учи още, когато не можа да си намери работа. Разсъди сам, досега да е вече ефрейтор.

Тя поклати глава от съжаление за пропиляното време, събра мръсните дрехи и ги отнесе в кухнята.

Алън слезе, облечен със същото сако и панталона които носеше при последната им вечер в „Адам и Ева“. Мик го беше виждал много пъти с този костюм, пък и не бе отсъствувал толкова дълго, че да се е променла модата, но сега тези дрехи не му отиваха. Дали заради късата

му коса? Или наистина беше отслабнал? Каква го и да бе причината, дрехите му стояха като чужди. Само за няколко минути го бе видял с униформения пуловер, но реши, че му подхожда повече от сегашното облекло.

— Първите няколко седмици беше нещо страшно — начална подготовка. Мислех, че ще ме уморят.

Започвах вечерта в „Конят и жокеят“. Единствената кръчма в техния жилищен комплекс. Едно заведение. Една уличка с магазини. И толкова.

— В началото така се бях схванал, че сутрин не можех да ставам от леглото. Щях да пукна. Не беше останало местенце по мене да не ме боли, колко пъти ми идеше да си събера багажа, но добре че не го направих. После е чудесно да знаеш, че си се справил.

Той вдигна чашата и отпи голяма глътка бира, сякаш само от спомените се изморява и ожаднява. На Мик вече му бе трудно да пие наравно с него. Нямахме тренинг. Нямахме достатъчно пари, за да поддържа форма.

— Трябваше и аз да се запиша в армията. Писна ми да се мотая.

— Щеше да е чудесно. Можеше да получиш същото назначение. В полка има доста момчета от нашия град.

— Звучи страхотно.

В тона му се усещаше съжаление.

— Добре си прекарваме. Там се намират страхотни мацки. Ходех с една, която има кола. Излизахме да пийнем нещо, после отивахме някъде... Беше истинска нимфоманка — ненаситна.

С всяка минута Мик униваше все повече. Отпи от бирата си и се опита да се утеши. Но и не смееше да възлага твърде големи надежди на събеседването с „Ътли и Парсънс“ в понеделник. Да не предизвика съдбата.

— Тук няма много такива, мен питай.

Алън стана и пушна още една монета в музикалния автомат. Само той пускаше монети. Кръчмата оставаше полупразна, въпреки че беше петък вечер и по чистите пепелници и поставки за чаши по незаетите маси си личеше, че не е имало клиенти. Алън изобщо не седна, изчакваше Мик да си допие бирата. Върна се от бюфета с две пълни халби, кесийка фъстъци и пържени картопки.

— Я ми кажи кое е тогава това маце, с което ходиш?

— Какво маце?

Беше по-убедителен и от женомразец.

— Майка ми каза, че те е виждала с някакво момиче.

От престорено напрежение да си спомни коя ли може да е била лицето му заприлича на маска.

— А, оная ли? Отдавна я зарязах.

— Коя беше? Познавам ли я?

— Не. Срецнахме се само няколко пъти. Оттогава съм ходил с куп други мацки.

Алън кимна одобрително и отпи от бирата си.

— Точно така. Това е и моята тактика — чукаш и забравяш. — Той запали цигара и започна да потропва по масата с една картонена поставка за чаши в такт с музиката. — Но в Ирландия ще бъде по-друго. Заминаваме за опасен район, в Белфаст, и ще ни пускат в града само по време на дежурство. Тъй че сега, докато имам възможност, ще гледам да си поживея.

— Значи няма да можете да излизате вечер?

— Какво ти излизане! Там е католически район — опасно е. Казват, че и там имало фантастични мацки. Само че човек не може да разбере симпатизират ли на ИРА или не, в това е бедата. Не може да им се вярва. Лягаш с някоя и после те намират с нож в гърба.

Но дори потискащата възможност за такъв нелеп край не успя да притъпи възторга на Мик от живота в армията.

— А по-добре ли е да умреш от скука? Може дори медал да получиш — загинал в сражение.

— Да, по все пак има едно малко неудобство, нали? Ще те намерят в леглото със смъкнати панталони.

Засмяха се и отпиха от бирата си. Алън привърши своята. Мик доста се стараеше, за да го настигне.

— Ами майка ти и баща ти? Те какво казват за заминаването ти в Ирландия?

Алън смукна дълбоко от цигарата си.

— Още не съм им казал. Не можех да им го сервирам веднага, нали? Страх ме е от този момент. Майка ще припадне.

— А ти много ли си изплаши, като разбра, че ще те пратят там?

— Ами! Чакам да тръгнем час по-скоро. Нали затова човек отива в армията — да се сражава.

Но мрачната съсредоточеност, с която започна да къса поставката за чашата си, го издаваше, че се перчи. От съседната маса една възрастна жена го изгледа неодобрително. Искаше и се да му направи

забележка, че пръска боклуци по масата, но нещо в държането му я възпря. Усети у него прикрита необузданост, от която я достраша. Приличаше на тия опасни типове, които създаваха безредици — чупеха чаши и преобръщаха маси.

Свърши и последната плоча, избрана от Алън; никой не пусна друга. Той обра хартийките с длан и огледа заведението.

— Малко хора има за петък вечер, а?

— Да, но много хора живеят само от помощите за безработни. Не всеки може да си го позволи. Идват или един час преди да затворят, или изобщо не идват.

Алън загаси цигарата си в пепелника.

— Прилича ми на някаква морга. Хайде да се махаме.

Допиха бирите си и излязоха. Младата двойка, която досега бе стояла пред бюфета, зае местата им.

Възрастната жена от съседната маса ги разгледа хубавичко. Девойката носеше годежен пръстен, младежът бе облечен с костюм. Тя им се усмихна и се отпусна. В съседство с тях щеше да прекара вечерта си много по-приятно.

Алън се опита да отвори една кола, както минаваха през паркинга пред кръчмата. Мик помисли, че го прави просто така, но когато провери вратата на следващата, а после и на трета, го попита:

— Какво правиш?

— А ти какво мислиш?

Мик не беше сигурен, но си замълча с надеждата, че Алън ще му обясни и няма да бъде принуден да пита, за да не разкрие още веднъж колко е неопитен.

— Да не искаш да отидем до града с автобус, а? Ще има да чакаме цяла вечер.

В устата му кражбата на кола прозвуча като толкова естествена постъпка, че изглеждаше глупаво да му възразява.

Мик пое ролята на пазач, а Алън започна да търси някоя незаклучена кола. Прекъсна ги една триколка, но ако у шофьора ѝ бяха възникнали някакви подозрения, те ги отклониха, като му посочиха удобно за паркиране място до самия вход. Той и без това не би трябвало да се тревожи. За нищо на света нямаше да вземат неговата кола.

Оставаше само още една камионетка, която разнасяше хляб, и най-после Алън намери незаключена кола. Той седна зад волана и извади от джоба на сакото си връзка ключове. Пробваше ги един по един и с опитваше да запали, а Мик стоеше до вратата и пазеше.

Всеки път, когато някой ключ не ставате, Алън изругаваше. Мик слушаше с нарастващо възхищение как нито веднъж не повтори една и съща ругатня, докато ровеше из голямата връзка — значи в армията можеш да се научиш дори да ругаеш както трябва. Алън се присегна да запали осветлението в колата. Не работеше, затова той отвори вратата и протегна навън ръката си с ключовете. Щеше да вижда добре, ако всички улични лампи светеха, но те бяха изключени през една и лампата в края на паркинга не беше запалена. Той разпери ключовете като ветрило и се взря в тях. Взирайки се заедно с него, като че ли знаеше какво търси, Мик го попита:

— Откъде ги имаш?

— Оттук-оттам. Много от нашите момчета си събират колекции. Практично е да ти се намира връзка с ключове; не знаеш кога ще ти потрябват.

Откри ключа, който търсеше, и го отдели.

— Този може да свърши работа. Веднъж стана и на една „Кортина“.

Оказа се, че стана и на тази кола. Наведен напред, Алън запали мотора внимателно и се послуша, сякаш се страхуваше, че собственикът ще чуе и ще изскочи от кръчмата. Мик бързо заобиколи от предната страна, метна се на другата седалка и те безшумно излязоха от паркинга на главното шосе.

Кръчмата и жилищният комплекс останаха зад тях, а пред тях се откри двупосочният магистрален път, Алън включи радиото и увеличи скоростта, за да отпразнуват успеха си. Мик погледна спидометъра, но не се осмели да си сложи колана. Изпревариха неправилно един ягуар и Алън високо попита къде иска да отидат.

Мик изкрещя в отговор, че му е все едно, само да стигнат донякъде. Алън се засмя и даде газ. При естакадата в края на града намали на седемдесет мили и поуспокоен, Мик погледна към старите къщи покрай шосето. Колата се движеше ка височината на спалните по вторите етажи и през прозореца на една от тях Мик зърна как някакъв мъж слага едно бебе в леглото.

— Нещастници! — провикна се Алън.

— Да, убийствено е да се живее тук. Хващам се на бас, че преди лягане трябва да си слагат запушалки на ушите.

Алън го изгледа, за да разбере какво иска да каже, въпреки че точно в този момент изпреварваха една автоцистерна, а отсреща идваше голям фургон.

— Кои?

Мик посочи къщите:

— Тия, дето живеят тук.

— Не тия бе, ливадо! Говоря за тия двамата! Чукна по предното стъкло, за да му покаже имената на хората, които обикновено заемаха предната седалка — на дълга лента в горната част на стъклото се четеше: ГРЕЙСИ КРИС.

— Ще има да се чудят какво ли е станало, като излязат от кръчмата!

Тази мисъл го развесели, той натисна клаксона и изпревари една възрастна двойка, която внимателно караше в своето платно.

- Страхотни са, нали?
- Какво?
- Казвам, страхотни са!

Мик предварително трепна в очакване Алън да изкрещи в ухото му, но музиката така гърмеше, че пак не можа да го чуе. Кимна и му се усмихна, уж че го е разбрал, после отново обърнаха погледи към музикантите. Двамата стояха в дъното на залата, сред тълпата.

Всички маси бяха заети и малкият дансинг пред естрадата бе претъпкан с хора, които подскачаха в такт с музиката. Лампите на тавана бяха изгасени и единственото осветление идваше от естрадата и бюфета в страни от нея. Беше доста тъмно и когато някой палеше цигара, огънчето от кибрита проблясваше ярко. Алън изчака края на изпълнението, подкани Мик да допие бирата си и отиде да вземе още. Пред бюфета имаше опашка и Мик се надяваше Алън да се забави, за да може да си почине малко от пиенето.

Оркестърът отново гръмна — започваше ново парче. Вокалистът издърпа микрофона от стойката и хукна по по сцената. Доближаваше се до другите трима музиканти и ги обсипваше с думи. След това излезе на авансцената и започна да обсипва и публиката. Някакво момиче посегна да го хване за крака. Той отстъпи и се престори, че опитва да го срита. Барабанистът и китаристът блъскаха инструментите си, сякаш ги мразеха. Ритъмът беше неистов, текстът — предизвикателен. Това беше агресивна музика. Изпълняваха я връстници на публиката; всички носеха едни и същи прически, едно и също характерно облекло. Четири момчета, които всеки ден можеш да срещнеш на улицата.

Мик тъкмо се чудеше дали да отиде до тоалетната, или първо да изчака Алън, когато в залата влезе Карен. Беше с още една девойка и двама младежи. Единият и каза нещо, тя се засмя и заклати глава, тъй като не го чуваше от шума на оркестъра. Мик се опита да се скрие в тълпата. Не искаше Карен да го види. Защо Алън не побърза с тая бира, помисли си той.

Въпреки че прояви огромно старание да съсредоточи вниманието си върху музиката и дори решително подхвана за малко едно солово изпълнение в ритъма на танца, непрекъснато търсете с поглед Карен. Тя бе облякла бяла рокля, която той виждаше за пръв път, беше подстригана, с нова прическа. Единият от кавалерите им бе отишъл до

бюфета, а другият я придържаше за ръката. Той се отличаваше от момчетата в залата, носеше по-традиционно облекло — костюм и вратовръзка. Карен сякаш не го насърчаваше, но и не се дърпаше от него. Когато оркестърът свърши, тя заръкопляска и младежът пусна ръката и.

Алън се върна от бюфета с блеснали от възбуда очи. Пийна, за да се успокои.

— Слушай! Знаеш ли кого видях ей-сега?

Мик прикри смущението си с една продължителна глътка, гласеше се да изрази необходимото безразличие. Но как пък Алън все още помнеше Карен? Онази вечер я бе видял съвсем за малко.

— Кого?

— Ония двамата хлапаци, с които се сбихме в „Адам и Ева“ точно преди да замина.

Мик бе толкова неподготвен за такъв отговор, че не знаеше как да реагира. Алън си помисли, че е забравил за случая.

— Не се ли сецаш, когато ни изгониха.

Мик кимна. Другият младеж от компанията на Карен се бе върнал с табличка с напитки. Карен пиеше кола. Алън силно смушка Мик с лакът, за да привлече вниманието му.

— Виж ги, там са, до оная колона. Хайде, ще им дадем да разберат. Тоя път ще ги съсипем.

Алън разпалено дръпна Мик за ръкава и му ги посочи, но Мик дори не погледна нагам.

— Току-що видях едно маце. Харесал съм си го, ще взема да го сваля.

— Зарежи го! После ще го сваляш. Първо да оправим тия.

Вокалистът подхвърли микрофона във въздуха, после се просна на сцената и запя легнал. Карен и приятелят ѝ се приближиха до естрадата, тълпата ги тласкаше един към друг и двамата се смееха. Мик остави чашата си на една маса.

— Добре, да вървим.

Алън първо допи бирата си. Това не го забави. Изпи почти цялата халба на един дъх, сетне тръгна през тълпата покрай стените на залата. Заеха позиция зад двамата младежи, които стояха прави и гледаха оркестъра.

Онзи, който бе започнал спора в „Адам и Ева“, се друсаше в такт с музиката и макар халбата в ръката му да бе почти празна, така застрашително я мятеше насам-натам, че всеки миг можеше да разлее последната глътка бира.

Щом младежът вдигна халбата към устните си, Алън мина зад него и нарочно го блъсна в гърба. Зъбите му изтракаха по стъклото и вместо да се стече в гърлото, бирата се разля върху ризата му. Той рязко се обърна към Алън, стиснал празната халба като оръжие.

— Ей ти, смотан левак! Виж какво стана заради теб!

Дъхът му секна от студа на гърдите му, той се опита едновременно да остави халбата, да намери носната си кърпа и да изтръска капките от уголемяващото се петно. Алън стоеше наперен, Мик се приближи и застана до рамото му.

— Я внимавай кого наричаш левак.

Предизвикателният тон без следа от желание за извинение накара младежа да го погледне. Щеше да му отвърне нещо, но го позна. Премести поглед от Алън към Мик.

— Я, пак ли сте вие двамата? Значи оня път не ви стигна.

— Какво? Тогава ние едва започвахме да загряваме, нали, Мик?

Другият допи бирата си, но задържа халбата в ръка. Бяха застанали, както при предишното сбиване в дискотеката: всеки знаеше с кого ще се заеме. Противникът на Мик започна да върти празната халба между дланите си.

— Хайде, Кев, фрасни го тоя. Без да изпуска от погледа си халбата, Мик отвърна.

— Затваряй си човката, че аз да не ти забия един.

— Ти ли! Хайде де!

— Тъй ли? Добре, ела навън.

Прибирайки мократа си кърпичка, Кев каза:

— Добре, ще се срещнем навън, след като затворят.

Алън се приближи още повече към него.

— Не след като затворят. Веднага!

Той почука с пръст по масата, за да им внуши колко е настоятелно изискването му. Кев и приятелят му се попритесниха от тяхната готовност да се бият. Миналия път те бяха нападателно настроени и сега мислеха, че пак те ще диктуват положението. Но у противниците им вече се забелязваше промяна — първо, изглеждаха

по-големи, по-зрели, Имаше и нещо друго: може би погледът им беше озверял от бирата, но и двамата като че ли не бяха съвсем с всичкия си. Каквато и да бе тази промяна, тя не им се понрави и те опитаха да си спестят неприятностите, като мятат враждебни погледи и свиват юмруци. Номерът им не мина. Мик подметна:

— Какво става, да не би да ви е страх?

Това реши въпроса. Кев и приятелят му вече нямаха друг избор. Без дума повече, четиримата се отправиха към изхода. Преди да излезе, Мик се обърна. Искаше да види Карен. Спря и я потърси с поглед из тълпата до естрадата.

Сигурно беше сред навалищата, но не можеше да я види. Алън и другите двама тръгнаха по стълбуре. Но той искаше да я види. Да не би да се бе преместила в другия кран? Огледа цялата зала, но не я видя. Не видя и младежа, с когото бе дошла. Може да си бяха тръгнали! Може той да ѝ бе предложил да отидат другаде. В някой нощен бар. В колата му! Може да и бе предложил да я изпрати с новата си кола. Или да отидат в квартирата му. Може да се бе съгласила да изпие едно кафе и да послуша плочите му. Може би щеше да позвъни на майка си, за да ѝ каже, че е изпуснала автобуса и ще пренощува у приятелка... Мик се обърна и затрополи подир другите по стъпалата.

Кев и приятелят му нямаха никакви изгледи за успех. Всичко стана без предварителна нагласа, без пристъпване дебнешком, без опити за подлъгване, без размяна на закъснели помирителни реплики, които биха дали възможност и на двете страни да излязат от положението с чест. Щом се намериха в задния двор на заведението, Алън и Мик веднага се нахвърлиха върху тях с юмруци и ритници. Мик бе освирепял не по-малко от Алън и още с първите им удари другите двама се принудиха да минат в защита. Биеха се дивашки, без правила; ту се риташа от разстояние и се стараеха да отбягват чуждите удари и да не паднат, ту се блъскаха отблизо с юмруци и пестници или вдигаха коляно към слабините на другия. Мъчеха се да надвият със сила, дърпаха се и гледаха да засегнат другия по лицето. Кев и приятелят му имаха опит от сбиванията и още първия път в „Адам и Ева“ Кев щеше да набие Алън. Но сега Алън беше в групата на професионалистите, а Кев си оставаше ентузиазирани любител.

Непрекъснато си разменяха ругатни, въпреки че скоро започнаха да се задъхват. „Аз тебе ще те...“ — повтаряха те непрекъснато и се

хвърляха един към друг. „Мръсно копеле“ означаваше, че някой е бил улучен.

Мик успя да удари противника си по носа. Изхрущя кост. Счупи се леко, като шийни прешлени на заек. Момчето инстинктивно вдигна ръце към нараненото място, между пръстите му потече кръв и се стече по ръкавите. Мик го удари отстрани по главата, после го ритна силно в пиццала и то падна. Сви се на кълбо на земята, скри лице и се разплака. На Мик му се дощя да удари още веднъж заради тази проява на малодушие, но се почувствува на края на силите си, седна върху една кофа за боклук и остави момчето да закуцука и да се отдалечи. Алън бе съборил Кев сред някакви кашони в другия край на двора. Мик не виждаше какво става, но Кев викаше и го молеше да спре! Стига! Алън спря едва когато Кев притихна, после дойде при Мик и седна на другата кофа.

— За урок ще им е.

Седяха, навели глави, дишаха тежко и от умора на можеха да говорят. Още си почиваха, когато Кев изведнъж се изправи на крака и изтича покрай тях с учудваща бързина за човек, който допреди малко е изглеждал близо до смъртта. Мик и Алън се изсмяха, въпреки че от това почувствуваха болки навсякъде по телата си. Мик прегърна Алън през раменете и се облегна на него.

— Господи, труп съм.

Алън извади една жълто-кафява носна кърпичка и започна да бърше лицето си.

— А сега какво ще правим?

Мик изправи гръб и го изгледа, за да разбере дали говори сериозно. Това не беше много лесно — лицето му бе изпоцапано с кръв и мръсотия, които успешно скриваха изражението му. Като че нарочно се бе маскирал за нощно учение на полигона в Солсбъри Плейн.

— Моля? Не ти ли е достатъчно за тази вечер?

— Достатъчно! Това беше само загревка.

Мик стана и облегна длан на стената, за да се задържи на крака.

— Ти прави каквото щеш, но аз съм решил за себе си. Отивам вкъщи и си лягам.

— Ами оная мацка, която си беше харесал? Нали уж щеше да я сваляш?

Мик се погледна. Ризата му бе изцапана с кръв отпред, почти без копчета. Панталоните му бяха скъсани на коленете и бе изгубил едната си обувка. Дори чорапът му се бе изхлузил при сбиването. И само като вдигна очи към Алън, ясно си представи как изглежда и неговото лице.

— Сигурно ще й бъде много приятно да и се покажа сега. Щом ме види на входа, веднага ще се прехласне по мен.

Мисълта да се върнат в заведението и да свалят момичета в този си вид ги развесели. Мик обу чорапа и обувката си и двамата бавно излязоха от двора прегърнати. Преструваха се, че умората ги кара да се облягат един на друг. Но това не бе всичко, така се потвърждаваше приятелството им, имаха физическа възможност да споделят победата си.

Мик седеше на табуретка пред камината с хавлиена кърпа на раменете и огледалце в ръката и неспокойно следеше как майка му го подстригва. Раните от сбиването още не бяха заздравели по лицето му, а натъртеното място под окото му бе станало наситено синьо-зелено.

Колкото повече се скъсяваше косата му, толкова по-зле изглеждаше насиненото му лице, видът му ставаше все по-свиреп, като на типовете от полицейските снимки. Той спусна клепахи заради косата, която падаше в скута му. Все едно че седеше зад водопад.

— Ей, по-внимателно! Няма да ставам монах.

— По-скоро приличаш на кандидат за отбора по бокс. Чудя се как ли ще реагираш, като те видят на какво приличаш в лицето.

Тя ядно кълцаше зад ушите му. Мик не помръдна и не проговори, преди ножиците да се преместят на по-безопасно място. С рани и насинено око можеше да се яви пред комисията, но едно превързано ухо щеше да изглежда съвсем нелепо.

— Ще им обясня, че е станало, като сме играли футбол. Аз съм се навел ниско, за да поема топката с глава и някой ме е ударил в лицето с крак.

— Да се надяваме, че това няма да ти навреди.

— Откъде накъде? Ей, по-кротко де!

Той забеляза в огледалото как в косата му се появи дупка. Май кожата се виждаше отдолу. Опита се да я прикрие с по-дълги кичури коса, но майка му го дръпна за ръката и грубо изви главата му напред.

— Ще стоиш ли мирно?

— А нищо чудно и да ми помогне.

Той започна да върти огледалото и да обръща лице, за да разгледа най-лошите си рани.

— Може пък да помислят, че съм смел. Че съм с характер. В училище непрекъснато ни пееха, че трябва да имаме характер.

— По-скоро ще те вземат за хулиган.

— А ако продължаваш да режеш, ще помислят, че съм избягал от затвора.

— Я слушай, престани да хленчиш. Нали трябва да имаш приличен вид. Няма да отидеш на събеседването с коса до раменете.

— Глупаво е. Като че способностите на човек зависят от дължината на косата му.

— Може и да е глупаво. Но трябва да направиш всичко, което е по силите ти, нали? Няма смисъл да проиграваш шанса си още в началото.

Вратата към кухнята се отвори и мистър Уолш влезе във всекидневната с кофа въглища. Мисис Уолш прекъсна работата си, направи му път да отиде до камината и Мик използва тази възможност за бягство — изправи се и свали кърпата от раменете си.

— Какво правиш? Още не съм свършила.

— Така ти се струва. Ако искаш да продължиш, ще трябва да вземеш ножчето за бръснене на татко.

Мистър Уолш посръчка огъня и погледна косата на Мик.

— Сякаш изобщо не е подстригван.

— Какво! Тя ми свали толкова коса, че с нея може да се натъпче цял дюшек.

Мик обра космите от врата си с кърпата и изтича горе да се измие и преоблече. Мисис Уолш събра падналата върху мокета коса. На пода изглеждаше по-тъмна, отколкото върху главата на Мик. Отдели един по-дълъг кичур и нежно го поглади с пръсти, после го изхвърли в огъня заедно с останалите.

Огънят в камината се разгоря, докато Мик слезе — пламъците се виеха нагоре към комина като лентова стомана. Облякъл си бе нови панталони и най-хубавото сако, което майка му бе почистила и изгладила след сбиването. Но въпреки че си бе измил косата и облякъл едноцветна риза и вратовръзка, мисис Уолш не остана доволна от вида му.

— Погледни си сакото, Мик.

Той се подчини. Погледна дори под мишниците, опита да види и гърба, за да разбере какво има предвид.

— Какво му има?

— Не е подходящо за такова събеседване.

Той го огледа още веднъж. Но и този път не успя да разбере какво не му е наред.

— Какво искаш да кажеш?

— Много е ярко. С тия карета. Приличаш на герой от „Бийно“^[1].

— Много си старомодна, там ти е грешката.

Мистър Уолш го изгледа иззад списанието по градинарство, което четеше в креслото.

— Там, където отиваш, ще бъдат все старомодни.

Той стана и тръгна към антрето. Чуха го да се качва по стълбите, после явно влезе в спалнята, защото таванът над тях пзскърца. Върна се с тъмносив костюм на закачалка.

— Ето, премери го.

Мик се ухили. Шегата на баща му си я биваше, като се има предвид, че напоследък бе доста потиснат. Приятно беше да го видиш малко по-весел. Може и да бе чул добри новини в завода. Може би в края на краищата нямаше да преминат на намален работен ден.

Но той все още държеше костюма. Шегата му отиваше твърде далеч. Едва тогава Мик усети, че в изражението му няма и помен от шегата. Възможно ли беше да говори сериозно? Почака малко. Никаква промяна. Значи наистина говореше сериозно!

— Моля!

— Ако ти става, няма нищо по-подходящо.

— Да, подходящо, но за свещеник.

— Като нов е. Май не съм го обличал от сватбата на Линда.

Той свали сакото от закачалката и го подаде на Мик, а той се отдръпна, сякаш му предлагаше нещо противно.

— По-скоро гол ще тръгна.

— Е, премери го де. Няма да те ухапе.

Мик погледна към майка си за съдействие, но нямаше изгледи тя да му помогне. Разбра, че няма да излезе на глава с тях, свали неохотно своето сако и облече сакото на баща си. Погледна се. Ръкавите почти скриваха ръцете му. (Показваха се само върховете на пръстите му и сега изпъкнаха грозните му изгризани нокти.) Раменете му висяха, толкова му беше широко, че всъщност можеха да се поберат двама души. Дори майка му изглеждаше разколебана.

— Така не мога да преценя. Пробвай го с панталоните, Мик.

— Не можела да прецени! Какво ви става и на двамата, слепи ли сте? Направо съм смешен.

Мистър Уолш свали панталоните от закачалката и му ги подаде. На крачолите се бе очертала гънка от стоенето.

— Хайде, обувай ги. За колко ще стане.

Мик ги грабна от ръцете му и отиде да се преоблече зад канапето — още по-абсурдна сцена, тъй като облегалката го прикриваше до коленете. Щом ги обу, стана очевидно, че са му твърде големи, но едва

след като излезе пред канапето, пролича, че са направо огромни. Отзад спокойно можеше да се пъхне чувал с картофи, пък ако опънеш насъбраните крачоли, щяха да стигнат до пода. Можеше да го вземеш за шампион на страната по отслабване, облякъл миналогодишния си костюм.

Мик разпери ръце и се заглежда, неспособен да преодолее ужаса си.

— Боже господи. И на пънк не приличам дори.

Мисис Уолш явно не можеше да вземе решение.

— Трябва само да свикнеш. Дали пък да не повдигнеш малко панталоните и да сложиш пуловер отвътре...

Мистър Уолш прие реакцията на Мик като лична обида.

— Във всеки случай по-подходящи са от твоите дрехи.

— Да, но за цирка. Представяш ли си какво ще кажат момчетата, ако ме видят в града с тези...? — Беше ужасно само да си го помисли. — Ще трябва да се преселя. Няма да мога да ги погледна в очите.

[1] Седмично издание на комикси, предимно за момчета. — Б.пр.

↑

Мик изкачи стълбището на административната сграда на „Ътли и Парсънс“, облечен в собствения си костюм. Тъкмо се чудеше няма ли дръжки на тия врати, когато стъклените крила се плъзнаха автоматично и той влезе, надявайки се, че никой не е забелязал изненадата му. Фоайето бе застлано с мокет на ивици, по цялата им дължина се повтаряше името на компанията. Ако речеш да проследиш с поглед една ивица от край до край, все едно че пътуваш с влак, такова беше усещането. Мик се огледа. Във фоайето имаше малка масичка с четири фотьойла около нея, декоративни цветарници и някаква абстрактна скулптура от метал до стълбището.

Мик приближи до прозорчето на Информацията и натисна звънеца. След малко му се стори, че зад матовото стъкло изгрива слънце. Прозорчето се отвори и слънцето се оказа оранжевата рокля на млада секретарка.

— Да, моля?

— Аз съм за събеседването за стажант-монтъорското място.

— Името ви?

— Майкъл Уолш.

Тя намери името му в някакъв списък и го отбеляза.

Мик се надвеси напред и се опита да види колко имена има на листа, но от другата страна на прозорчето первазът го закриваше. Зад секретарката работеше машинописка. Встрани от машината ѝ лежеше отворено списание, а до него — нагрязана ябълка. Вътрешността на ябълката беше в същия цвят като блузата на машинописката.

Секретарката протегна ръка през прозорчето и посочи:

— По коридора, третата врата отдясно. Чакайте там. — Преди Мик да тръгне, добави: — Къде сте се подредили така?

Другото момиче, което не можеше да види лицето му, веднага спря да пише и се надигна да погледне. Мик мислеше само за събеседването и не се сети веднага за какво става дума. После си спомни и инстинктивно вдигна ръка към лицето си. На толкова места имаше белези, че пръстите му не знаеха къде по-напред да спрат.

— А, това ли? Играх футбол.

— Да не би някой да е взел по погрешка главата ви за футболна топка?

Тя затвори прозорчето и двете се закискаха, без да ги с грижа, че Мик чува.

— Глупави патки — измърмори той, като зави по коридора и едва не се блъсна в един мъж, който идваше отсреща. Човекът щеше да изпусне документите, които носеше, и отвори уста да му каже нещо. Но като забеляза на какво прилича лицето му, само се извини и побърза да се отдалечи.

На третата врата вдясно нямаше нито табелка, нито номер. Мик се дръпна назад към средата на коридора и преброи вратите. Да, тази беше. Почука два пъти. Отговор не последва. Огледа коридора, но нямаше никой и той отвори леко вратата и надзърна вътре. Срећна погледа на някакъв младеж, седнал в един фотьойл.

— Тук ли приемат за събеседването за стажант-монтъорското място? — попита Мик.

— Така мисля. От осем и половина съм тук — отвърна младежът.

Мик влезе и седна срещу него. Четирите фотьойла и ниската масичка бяха същите, каквито имаше във фоайето. Върху масичката бяха поставили подбрани специализирани списания, включително и няколко брой от собственото издание на „Ътли и Парсънс“. Мик опита да прочете една статия, но бе толкова възбуден, че едва възприемаше надписите под снимките, да не говорим за дребния шрифт. Остави списанието и погледна към младежа.

— Колко души са минали?

— Не знам. Сега вътре има един. Но други не съм виждал.

Облечен бе в тъмносив костюм като този на баща му. Но поне му беше по мярка. Той направи знак с глава към един шлифер, праметнат грижливо през облегалната на един фотьойл.

— Този, който влезе преди малко, има страшно висока диплома.

— По дяволите! Да не би мястото да е за неврохирург?

Двамата замълчаха и се замислиха за собствените си дипломи и за шансовете си за успех. Неоновите лампи на тавана жужаха и ярката им светлина се отразяваше в новите обувки на младежа. Вглеждайки се в Мик, той полюбопитствува:

— Да не сте се били с някого?

Мик отново докосна лицето си.

— Не, играх футбол. Крайният защитник ме ритна в лицето.

— В кой отбор играете?

Мик не успя да измисли отбора, защото при тях в чакалнята излезе третият кандидат. На зачервеното му лице бе застинала нервна

усмивка. Прекоси стаята и започна да си облича шлифера, сякаш без да ги забелязва. Мик и другият младеж го гледаха напрегнато.

Той закопча колана си и тогава Мик се обади:

— Как мина?

— Не знам, може ли човек да прецени?

— Какви въпроси задаваха?

— Различни... — Стоеше с наведена глава и май не му се говореше. Но щом вдигна поглед и видя прикованите в него очи, все пак продължи. — ... Ами защо съм искал да работя тук. Кой са били любимите ми предмети в училище. Имал ли съм неприятности...

Този път Мик вдигна и двете си ръце към лицето, сякаш се опитваше да го скрие, а не да докосне раните.

— По дяволите! Оставаше да ни подложат и на проверка с детектор за лъжа.

— Детектор за лъжа ли?

Другите го зяпнаха. Да не би пък да знаеше нещо, за което те дори не са чували? Младежът, който чакаше да влезе, изглежда, не се развълнува особено, но този, който току-що бе излязъл, стана още по-неспокоен — чудеше се дали не е отпаднал, преди да е стигнал до този кръг.

В стаята влезе една секретарка. Младежът с шлифера и се усмихна. Откакто бе дошъл в „Ътли и Парсънс“, се усмихваше на всички служители. Усмихна се дори на пощенския раздавач, който донесе някаква допълнителна пратка. Секретарката не му обърна внимание и погледна в бележника си.

— Майкъл Уолш?

Мик изправи гръб, макар че седеше. Приличаше на ученик, когото са повикали за нещо по време на час.

— Да.

— Елате с мен, моля.

Мик тръгна, а тя заоглежда лицето му с възбуден интерес и той подготви отговора си. Но щом дойде до нея, тя се обърна безмълвно, излезе от чакалнята, а той трябваше да я последва.

По коридора вървяха един до друг, секретарката притискаше бележника до гърдите си. Мик кривеше очи за да види колко имена има в списъка. Горните две копчета на блузата ѝ бяха разкопчани, тя проследи погледа му и си помисли, че той наднича за друго.

— Достатъчно ли видя?

Тя притисна бележника си още по-силно, а Мик реши че е отгатнала намеренията му и се изчерви. Но защо пък любопитството му да предизвиква чак такава секретност и такъв жлъчен поглед.

— Исках само да видя колко са.

Тя се поколеба дали да го удари с бележника, или да се изсмее. Ако винаги разговаря така с хората, нищо чудно, че лицето му е в такава състояние.

— Нахалник. Колко мислиш, че са?

— Не знам. Сигурно пет или шест.

Отговорът му беше толкова глупав, че тя дори не се обиди. Тоя явно не беше с всичкия си. На всичкото отгоре приказваше съвсем сериозно. По-добре да не му говори, така в мълчание стигнаха до кабинета на началника на Учебния център. Значи беше вярно това което пишеха за все по-ниските изисквания в училищата. Ако този тук беше сред най-добрите от кандидатите, какви ли бяха другите?

Тя почука на вратата и го въведе в кабинета. Усмивката, с която го представи на комисията от трима души, трябваше да ги предупреди с какъв чудак ще си имат работа. Все още усмихната, тя безшумно затвори вратата след себе си.

— Влез и седни, Майкъл.

Мик го позна. Това беше мистър Кросланд — началникът на Учебния център, който проведе писмения изпит. Другите двама не бе виждал. Кросланд ги представи. Единият, облечен в сако и кариран панталони, бе мистър Харви — началникът на отдел „Кадри“; другият, в тъмносин костюм, бе мистър Уилсън — главният инструктор в Учебния център. Те се понадигнаха, но не станаха, и се ръкуваха с Мик над ниската масичка. Кабинетът бе обзаведен, както фоайето и чакалнята. Мик седна на свободния фотьойл, имаше чувството, че са се събрали да играят карти.

Преди да започнат, телефонът върху бюрото в другия край на кабинета иззвъня и Кросланд отиде да се обади. В това време другите запреглеждаха документите, представени от Мик: дипломата от последната година, бележките от изпитите, характеристиката му от директора и оценките от сегашния конкурсен изпит. Но така, както непрекъснато поглеждаха към лицето му, беше ясно какво всъщност ги интересува.

Кросланд се върна на мястото си и предложи на Мик цигара от една метална кутия, изработена от стажант в Учебния център. Мик поклати глава.

— Благодаря. Не пуша.

— Нямах лоши навици, а, Майкъл?

— Не е заради това. Просто не мога да си го позволя.

Уилсън и Харви не отказаха, Кросланд също си взе и остави кутията на масата. Поднесе им огънче със запалката си, след което тримата се отпуснаха на столовете си, готови да започнат. Мик седеше с изправен гръб.

— Сякаш си бил на война — подхвана Уилсън.

Мик беше подготвен. Не помръдна ръце от скута си, а им се усмихна. Другите отвърнаха на усмивката му, но преди да успее да им отговори, Харви подметна:

— Но те не са видели другия, нали, Майкъл?

Той смигна на Мик и ако беше до него, май щеше да го смушка с лакът. Всички се разсмяха като равни, по мъжки, сега вече Мик се облегна назад и кръстоса крака.

— Не знам, не съм го виждал. Сигурно още не е излязъл от болницата.

Ухили се, но този път на тях, изглежда, не им стана забавно. Началникът на Учебния център рязко изтръска пепелта от цигарата си в пепелника, а Мик забеляза как си разменят погледи, бързо изправи гръб и прибра прилично крака.

Мик се занимаваше с мотоциклета си в гаража. Отвинтваше контрагайките от главата на цилиндъра, за да го свали и почисти. Транзисторът му свиреше, но по-тихо от обикновено, защото Мик се заслушваше за раздавача. Наближаваше дванайсет часът, а него още го нямаше. Ако е нямало нищо за тях, той ги беше отминал. Но сортировачите имаха протестна акция и не работеха извънредно, затова пощата беше толкова нередовна, че все още можеше да се надява. Един ден им донесоха писмо чак привечер, преди мисис Уолш да тръгне за работа. Тя чу, че капакът на пощенската кутия изтрака и си помисли, че раздавачът е донесъл вечерния вестник. Вместо него намери писмо от дъщеря си Линда в Бърмингам. Зарадва се и го взе със себе си на работа, за да го прочете през почивката. През първата половина на смяната с нетърпение очакваше да научи новините, а през втората си мислеше за всичко, което Линда ѝ бе писала за бебето. Хубаво беше да си мисли за нещо приятно, докато стои до конвейерната лента и отделя кривите бонбони — така времето минаваше по-бързо.

Мик изстъргваше нагара от главата на цилиндъра с една счупена ножовка, когато чу, че се отваря пътната врата. Той остави главата и ножовката върху седалката на мотоциклета и бързо излезе да види кой е дошъл. Раздавачът вървеше по пътеката и ровеше из купчина писма. Мик изтича да го пресрещне и раздавачът му подаде най-горното писмо. По големината и цвета на плика личеше откъде е изпратено. Раздавачът го гледате как чете адреса, обръща плика и се кани да го отвори.

— Нямаш търпение, а? От някоя приятелка ли е? Или ти изпращат фиш от футболния тотализатор?

— Защо не?

Мик се обърна и вървейки към къщи, скъса плика, а раздавачът натисна надолу мрежата, която служеше за ограда, прекрачи я и влезе в съседния двор. Мик отвори писмото и спря, за да го прочете точно когато майка му излизаше от къщи. Беше облякла шлифера си, празна пазарска чанта беше праметната през ръката ѝ. Мик не я забеляза.

— Раздавачът ли беше? Той дори не я чу.

— За работата ли е?

Тя напрегнато се взираше в изражението на лицето му и бавно закопчаваше шлифера си. Тялото и бе застинало тъй неподвижно, че пръстите и сякаш нямаха нищо общо с него.

— По дяволите!

Мик продължаваше да гледа втренчено писмото, сякаш с усилие на волята си можеше да промени съдържанието му.

— Какво пишат?

Той не ѝ отвърна. Дотолкова бе изтръпнал от разочарованието, че когато мисис Уолш взе писмото, ръката му остана пред гърдите в същото положение. Ето какво пишеха:

Драги мистър Уолш,

По повод молбата Ви и наскоро проведеното събеседване във връзка с назначаването Ви на работа в нашата компания като стажант при съответното обучение, след задълбочено обсъждане Ви съобщавам, че не можем да приемем кандидатурата Ви.

Съжалявам, че трябва да Ви разочаровам, но все пак искам да използвам възможността и да Ви благодаря за проявения интерес към компанията ни и за положените усилия, като Ви пожелавам много успехи в бъдещата Ви работа.

Искрено Ваш,

Ф. Г. К. Кросланд

Началник на Учебния център

— Жалко. — Тя отново го прочете. — Е, поне са ти изпратили любезен отговор. Някои фирми и това не правят.

Мик стоеше като закован. Изобщо не бе забелязал, че майка му е излязла от къщи.

— Не се отчайвай толкова, помисли още колко други не са успели. И на тях не им е по-леко.

— Ама че утеха.

— Не се тревожи, мойто момче. Все ще се появи нещо друго, ще намериш нещо.

— Да, но кога?

Тя не можеше да му отговори. Нито знаеше какво да му каже. Само му върна писмото.

— Отивам да пазарувам. Какво искаш за вечеря?

— Нищо. Не съм гладен.

Мик се обърна, отиде в гаража и безшумно затвори вратата след себе си. Мисис Уолш го гледаше и се чудеше дали да отиде при него, едва сега чу, че вътре транзисторът свири. Но какво можеше да направи? Обърна се и тръгна по пътечката. Щом излезе от заслона на къщата, я посрещна остър вятър, който я накара да извърне глава и да вдигне яката на шлифера си. Но той беше добре дошъл. Сега поне имаше извинение, ако някой я попита защо има сълзи в очите ѝ.

Мик застана в средата на гаража, вторачен в мотоциклета си. Човек би казал, че се чуди какво още да направи, но той всъщност гледаше, без да го вижда, мотоциклетът беше просто една точка, върху която спря погледа си, докато мислеше за съвсем друго. Вдигна ръка да избърше бузата си и писмото се изпречи пред очите му, смачка го и с все сила го запрати към прозореца. Стъклото бе вече попукало и ако писмото беше малко по-дебело, направо щеше да го дочупи. То падна на пейката, после на пода и още преди да спре да се търкаля, Мик се спусна и го ритна.

С това започна. Взе да ритна всичко, което се изпречни пред погледа му: инструментите, частите от мотора, кухненския стол и гумените ботуши до вратата. Разхвърля ги, после опря крак в резервоара на мотора и го преобърна с ожесточение. Трясъкът и видът на бавно въртящите се колела окончателно го вбесиха и той се втурна към тезгяха — със замах помете всичко на земята: чукове, длета, кутии с гвоздеи и гайки; дори транзистора, който замлъкна, щом падна на пода, но след малко изпраця и отново просвири, макар и по-тихо и някак фалшиво. Дойде редът на лавицата над тезгяха.

Събори кутиите с боя, четките, кутиите с терпентин и масла. Събори някаква стара тенджера и няколко саксии, сложени една в друга, които паднаха сред инструментите, частите от мотора и течашите кутии и се счупиха. Запъхтян, с обезумял поглед, потърси какво още може да чупи, но нямаше нищо — тезгяхът и лавицата бяха празни.

Обърна се и огледа хаоса на пода, оплескания с боя мотоциклет и изпоцапаните части. Нервите му не издържаха, повече не можеше да ги ритна, а се разплака пред поразията, които бе направил. Срам го беше да ги гледа, обърна се и с наведена глава започна да блъска с

юмруци по тезгяха, а сълзите му капеха върху пропития с масло дървен плот.

Транзисторът издаваше прекъсващи пронизителни звуци изпод един катурнат в ъгъла шезлонг. Воят му напомняше за отчаяно куче, което се е подслонило на тъмно и сигурно място.

Мик вървеше по главната улица към центъра на града, когато една полицейска кола мина покрай него и спря до група младежи, застанали пред студиото за звукозаписи. От нея излязоха двама полицаи и им казаха нещо и макар Мик да бе твърде далеко и да не чу точно какво им говорят, от жестовете им беше ясно, че ги карат да се разотиват. Момчетата се опъваха и не искаха да си тръгват, но много скоро полицаите сграбчиха един младеж и го набутаха в колата.

Мик пресече, преди да стигне до мястото на безредието.

Макар и да беше невинен минувач, знаеше, че това не изключва възможността да го арестуват, а си имаше достатъчно проблеми, за да добавя към тях и явяване в съда за нарушаване на обществения ред.

Спря и се огледа във витрината на магазина за домашни хлебни изделия. На какво беше заприличал! Косата му беше мръсна. Дясната му гуменка се бе разцепена отпред на пръстите, а джинсите му бяха така оплескани с боя, сякаш нарочно ги бе нацапал, за да изглежда по-екстравагантен. Може би трябваше първо да се измие и преоблече, а не да хуква така навън. Все едно, вече бе твърде късно — почти бе пристигнал.

Още преди да доближи магазина, усети, че нещо не е в ред. Нямахте ги стелажите с обувки, които обикновено стояха отвън на тротоара. Може да бяха помислили, че ще вали и да ги бяха внесли вътре. Закрачи по-бързо и опита да се сети какъв ден е; за безработните е все едно дали е делник или празник. В магазина беше тъмно. Мик надникна през стъклото на вратата и въпреки че бе затворено, натисна дръжката. Беше сряда, работеха до обяд.

Писмото така го разстрои, че съвсем бе забравил. Ритна вратата, после се обърна и се огледа — чудеше се какво да прави.

Паважът се изпъстри с едри мокри петна. Мик вдигна поглед към небето. Точно над него беше светлосиво, но в далечината над стоманолеярния завод се събираха облаци, тъмни като най-хубавия костюм на баща му. Преброи парите си. Щяха да му стигнат или за чаша чай, или за автобуса до вкъщи. Но още бе твърде рано да се прибира. Мразеше следобедите у дома; мразеше да седи и да зяпа конните състезания по телевизията и да дреме на канапето.

Но, изглежда, наистина щеше да вали. Капките по тротоара се сливаха в тъмни безформени петна — ако тръгнеш пеша, щеше да се

измокри до кости, затова вдигна яката си, сви глава и затича към спирката.

Слезе от автобуса и забърза към редицата къщи, давани под наем от градския съвет, в другия край на запустялото място. Мина по мотопистата (след инцидента с полицията не бе идвал изобщо тук) и тръгна през изровената земя, покрай купчините строителни отпадъци, дълбоките локви, изхвърлената стара пружина от легло и бебешката количка без колела. От оградата, която трябваше да разделя задните дворове от запустялото място, бяха останали само бетонните колове, тъй че Мик пресече затревената площ зад къщата и влезе у Фил през задната врата.

Щом прекрачи прага на кухнята, от всекидневната изскочи една немска овчарка и залая срещу него. Фил се развика, заплаши я и тя отстъпи неохотно, все още с ръмжене, но все пак пусна Мик да мине през кухнята и той влезе в другата стая. Фил, Шон и Анди играеха карти на масата, а на канапето Стийв разглеждаше купчина секссписания.

Кучето мина покрай тях и Фил протегна крак да го ритне, но то лесно избегна удара без никакъв страх и се върна на мястото си пред камината. Стереограмофонът бе пуснат тъй силно, че дори ако съседите започнеха да чукат по стената, за да се оплачат, нямаше да ги чуят. Мик се протегна над кучето, за да си стопли ръцете, но надвесената му фигура го подразни, то вдигна глава от килимчето и отново заръмжа. Мик веднага отиде да седне на канапето и Стийв му подаде едно списание.

— Я гледай тук, Шон ги донесе. Намерил ги над гардероба в спалнята на баща си.

Мик погледна корицата и прочете заглавието.

— „Над 40“! Тая не ми изглежда толкова стара.

Стийв посочи гърдите на модела.

— Абе, зелена тикво, за друго става въпрос, не за възрастта й.

Мик се ухили и запрелиства списанието.

— Аз пък помислих, че е някакво ново списание с голи пенсионерки.

Стийв непрекъснато връщаше страниците, за да ги доразгледа.

— Господи, виж я тая! Ама че гърди. Трябва да ги вози в количка.

Фил разбърка картите.

— Мик, ще играеш ли?

— Не знам, нямам почти никакви пари.

— И ние нямаме.

Шон преброи дребните монети пред себе си. Това не му отне много време.

— Губя цяло състояние. Ако не ми потръгне, тая вечер няма да има с какво да изляза и да пийна нещо.

Анди нареди своите монети една върху друга на купчинка. Нямаше особена опасност да паднат.

— Състояние! Обзалагам се, че парите на всички ни няма да стигнат и за една бира.

Огледаха кой колко пари има пред себе си, бързо пресметнаха и никой не оспори твърдението му. Мик върна списанието на Стийв и се изправи. Тръгна към масата и Фил се обади:

— Тъй и тъй си станал, хвърли малко въглища в огъня.

Кофата с въглища беше до камината, до главата на спящото куче. Мик заобиколи масата и седна от другата страна.

— Следващия път. По-добре да ми е студено на задника, отколкото кучето да ми го нахапе.

— Какво ти става? Никого не е изяло досега.

— И аз няма да му дам възможност.

— Тогава сечи, мързел такъв.

Той сложи картите на масата пред Мик. Бяха толкова стари и лепкави, че когато опита да ги раздели, вдигна цялата колода. Разделиха се сами на педя над масата и запърхаха една подир друга като разтваряща се хармоника.

Пренебрегвайки тънкостите на играта, Фил взе картите и ги раздаде, докато Мик претърсваше джобовете си за пари. Всички го наблюдаваха с любопитство, дори Фил, който раздаваше картите. Но не за дълго. Монетите на Мик бяха дребни като техните. Всичките бяха жълти.

Играеха на „браг“, разновидност на покера. Докато изучаваха картите в ръцете си, Шон се протегна към цигарите на Фил.

— Дай един фас.

Фил го плясна по ръката, като че ли ще убива муха, но напразно.

— Ама че си лакома гадина! Вече две ми изпафка.

— Е, та? Да не би случайно ти да си ги купил?

Шон запали и започнаха играта. Анди видя картите си и веднага се отказа. Мик наддаваше на два пъти, но тъй неуверено и вяло, че никой не се учуди, когато и той се отказа. Фил и Шон продължиха с надеждата да спечелят. Небрежно побутваха монети в средата на масата, със самонадеян жест оставяха картите си, без да ги поглеждат, и създаваха впечатление, че са готови да наддават още дълго. Но безпаричието ограничаваше амбициите им и след като увеличиха залога с няколко монети от половин пени, Фил поиска да открият картите. Той имаше чифт десетки; Шон — три поредни. Шон притегли парите към себе си. Печалбата му бе толкова нищожна, че успя да преброи монетите още докато ги плъзгаше към себе си.

— По дяволите, шест пенса и половина за такава ръка.

Стийв им показа едно списание от канапето.

— Гледайте, страшна работа, с две мацки наведнъж.

Анди събра картите.

— Чуйте го, ще му се да е супермен.

Той така безжизнено разбъркваше картите, сякаш не му бе останала капка сила дори да си помисли за такова нещо.

— Оправи ли си таратайката, Мик?

— Няма начин. Преди всичко ѝ трябва разстъргване и нови бутала.

Шон погледна първата си карта. Бе толкова омазнена, че ъгълчето ѝ бе подвито като клепнало ухо.

— Боб Кели продава мотора си. Купува си кола. Ще пробута всичките му части. Защо не отидеш у тях? Може да ти даде нещо поевтино.

— Какво да ходя. Пари нямам.

— Аз знам откъде можем да вземем пари.

Всички погледи се обърнаха към Фил; дори Стийв, който изглеждаше твърде задълбочен в еротични видения, за да се впечатли от една такава прозаична тема, изостави за миг списанието.

— Откъде?

— Ще получи наследство от баща си някой ден. — Анди изпревари отговора на Фил.

Шон изтръска цигарата си в поставката за яйце, която използваше вместо пепелник.

— По-вероятно е да му остави дългове. Старецът му така е задлъжнял, че вече трябва да се маскира всеки път, когато излиза.

— Смейте се вий, аз ще ви покажа.

— Добре де, откъде?

— От клуб „Лангли“. Ще се вмъкнем...

— А, оттам ли! — прекъсна го Шон с такова презрение, от което стана ясно, че този план му е известен.

— Ти си затваряй човката! Не всички са такива бълзловци като теб!

Фил пребледня и тъй силно удари по масата, че една от картите му се обърна. Беше двойка пика. Това го вбеси още повече, Шон пък бутна стола си назад, готов да скочи и да се защитава. Мик побърза да запита:

— Защо от „Лангли“?

Въпросът му подеждва — Фил впи предупреждаващ поглед в Шон, сетне вдигна другите си две карти. Усмивката му озадачи останалите. Очакваха да си поиска поне една карта заради двойката пика, но той бе решил да я задържи, следователно имаше добра ръка. Или блъфираше.

— Оная вечер отидохме със Стийв да пийнем нещо и открихме, че вратата на аварийния изход не се затваря добре. Боричкахме се и Стийв се блъсна в нея.

Като чу, че споменават името му, Стийв вдигна поглед. Тъкмо се бе отнесъл...

— Какво?

— Разказвах на Мик как ходихме в клуб „Лангли“ и оная врата се отвори изведнъж.

— За малко да си счупя врата, а той стои и се разчеква от смях.

— Стийв отново се върна към списанието, към по-приятна компания.

— Може да се отвори отвън и да влезеш направо. Проста работа.

— Господи, това пък вече... — подсвирна тихичко Стийв с многозначителен жест.

Кризисният момент бе преминал и Шон отново придърпа стола си към масата.

— Слушай го тоя. Станал е същински сексманиак.

Вторачен над поредната си слаба ръка, Анди отбеляза:

— Сигурно това е по-интересно, отколкото да праскаме карти по цял ден.

Плочата свърши и внезапната тишина накара кучето да вдигне глава от килимчето. Фил хвърли едно пени, за да влезе в играта.

— Анди, обърни плочата.

— Пак ли? Писна ми вече да я слушам.

— Защо не донесеш някоя от твоите?

— Защото нищо не ми остана. Майка ми ме накара да ги продам всичките, нали знаеш?

— Тогава да мълчиш.

Заиграха нацупени. В крайна сметка Фил спечели три пенса с чифт двойки. Мик прибра останалите си монети и стана.

— Тръгвам си.

Предчувствайки, че ей-сега късметът му ще проработи, Фил с безкрайно учудване гледаше как изчезват от масата парите пред Мик.

— Защо? Имаш още пари.

— Трябва да си вървя вкъщи да видя татко. Каза, че в неговия завод може да изскочи някоя работа.

— Надявай се, сигурно да събаряш сградите на цеховете, които се закриват.

От жестокия коментар на Фил Мик изпадна в още по мрачно настроение, той се спря и през масата вторачи невидящ поглед в кучето, свито на кълбо пред камината. Огънят бе почти загаснал и в стаята бе студено, но Мик бе твърде разтревожен, за да забелязва такива неща. Какво щеше да прави сега? Какво можеше да направи...?

Мик излезе, а Шон взе картите от масата и ги събра накуп.

Тук сме си също като в Лас Вегас, нали?

На другия ден Мик отиде в града и пак се отби в центъра за работа. Както обикновено, всички столове в чакалнята бяха заети и той трябваше да стои прав в дъното, в навалищата.

След половин час отиде до масите с рекламни материали да види дали има нещо ново. Едно момче четеше стар брой „Нови възможности за младежта“, друго разглеждаше брошурите, с които представяха различни професии (и за които никога нямаше вакантни места). След като се увери, че никой от служителите не го гледа, момчето взе брошурата със заглавие АКО СТАНА ВОДОПРОВОДЧИК, задраска името на професията и написа под него ЛАЙНО. Приятелят му го увери, че вече е станал и те дружески се сборичкаха, но блъснаха една девойка и приятелят ѝ им каза да се махат.

Мик не се зачете нито във вестника, нито в брошурите, нито в таблата по стените, илюстриращи йерархията в професионалното израстване. Изчел ги бе всичките, при това не веднъж. Дори знаеше някои наизуст. Мик чакаше, а опашката не намаляваше. Част от служителите бяха съкратени, след като намалиха средствата за обществени нужди, а останалите просто не смогваха да се справят с непрекъснатото увеличаващия се брой безработни. Когато най-последно мисис Рийд го извика в канцеларията си, чакалнята бе тъй претъпкана, че на регистратурата престанаха да приемат повече и на всички новодошли раздадоха часове за следващия ден.

— Седни, Майкъл.

Мик се тръшна, скръсти ръце и протегна крака напред.

— Значи още не си се уредил?

— Ако се бях уредил, нямаше да съм тук, нали?

Тя му прости грубостта, защото го разбираше. Знаеше как се променят хората след месеци безплодно търсене на работа. Всеки ден наблюдаваше тази промяна: първоначалният оптимизъм преминаваше в разочарование, после в песимизъм и накрая се превръщаше в апатия.

— Трябва да продължиш да търсиш. Не бива да се предаваш.

Когато възприемаше този сърдечен тон, тя винаги го придружаваше с окуражителна усмивка (поне така я определяше самата тя). Този път усмивката не подействува. След известно време всичките номера от репертоара и преставаха да действуват.

— Лесно ви е на вас да приказвате, ама не сте на моето място. Човек не може да продължава така вечно.

„Разбирам. Разбирам!“ — й се приска да му изкрещи.

Но се овладя и заразглежда регистрационната му карта на бюрото си.

— Страхувам се, че отдавна не е имало нищо като за теб. Истината е... — тя запъна, сякаш не смееше да му каже, — ... че не получаваме почти никакви съобщения за нови вакантни места.

Взе купчинката картони, на които бяха регистрирани свободните места в града. На дебелина изглеждаше като малка част от пълна колода карти за игра.

— Тук има едно място за мияч на коли в „Коли под наем“.

Без да чака отговор, тя бързо премина на следващия картон, сякаш се страхуваше, че предложеното може да го обиди.

— Колко?

Тя отново измъкна картоната.

— Трийсет и пет лири на седмица. От осем до пет. Шестдневна работна седмица.

— Това да си го бачкат те. Робски труд.

— Можеш да започнеш, докато намериш нещо по добро. Поне няма да си безработен.

Тя му отправи закачлива усмивка, зад която прикриваше факта, че предлага последната възможност. И това не подействува.

— Това го знам. Ами ако се появи нещо свястно междувремеино? Няма и да ме погледнат, ако стана прост работник.

Тя не направи опит да спори с него, защото знаеше че е прав. Остави картоните. Нямахше какво друго да му предложи, нямахше и какво друго да каже. Мик се втренчи в обувките си и бавно поклати глава.

— Не мога да го разбера.

— Какво не можеш да разбереш?

— Цялата тая история с безработицата.

— Просто в момента положението е по-сложно, това е. Той я изгледа раздразнено и изправи гръб.

— Аз това го знам, но защо? Защо няма работни места?

Той не откъсваше очи от нея в очакване на отговор.

— Ами икономическото положение...

Мик изпъшка и затвори очи с чувство на безсилие. Само това не! Всички говореха едно и също: по теле-визията, във вестниците, по радиото... Винаги сипеха думи или за икономическото положение, или за световната криза, но никога не обясняваха какво точно означава това.

— Глупости! — отсече той така разпалено, че мисис Рийд го изгледа разтревожена с надеждата да не започне да си го изкарва на нея. И това се случваше. — Има толкова работа, която трябва да се свърши.

Вземете нашия квартал. Близко до нас има едно запустяло място, събориха няколко стари къщи и така си остана. Татко казва, че нямало пари за строеж на нови сгради, защото отпусkali по-малко средства. Идиотщина! А всички пари, които изплащат като помощ на безработните? А програмите за професионално обучение? Защо не ги дават за заплати, за истинска работа?

Като си помисля от колко работници ще има нужда, ако най-после започнат строежа само на нашата улица. Нелогично е, нали? От една страна, километрична опашка от хора без работа, от друга — километричен списък от чакащи за жилища.

Лицето му бе пламнало от възмущение и той стрелкаше с гневен поглед мисис Рийд, сякаш тя бе виновна.

— Слушай, Майкъл, ние правим всичко, което е по силите ни, повярвай ми. Мик се облегна и извърна поглед — вече бе излял енергията си.

— Знам. Само че трудно се издържа.

Седеше, гледаше право пред себе си и мълчеше. И въпреки че чакалнята бе пълна и мисис Рийд трябваше да говори с още много хора, тя го остави да поседи и да помълчи, докато сам реши да си тръгне.

Фил стоеше във входа на пералнята на самообслужване и чакаше Мик. На улицата нямаше жива душа и повечето къщи отсреща бяха тъмни. Той вдигна поглед към небето. Нямаше луна, не се виждаха и никакви звезди. Почувствува капчици дъжд по лицето си, от студения вятър го побиха тръпки и той закопча горното копче на ризата си. Да, нощта бе напълно подходяща.

Зададе се кола и Фил отстъпи към сянката, да не би да е полицейска. Показа се, че наистина е полиция; но не го видяха, надяваше се да не видят и Мик, иначе можеха да го нарочат само защото не си стои вкъщи по това време.

Той вдигна ципа на анорака си догоре и заподскача, за да се сгрее. Къде, по дяволите, се бавеше Мик? Вдигна ръка над очите си и надникна през стъклената врата на пералнята. Всички автомати бяха изключени и събрани по средата на помещението в очакване да ги изнесат. Тъмните им квадратни следи по стената приличаха на редица надгробни камъни на фона на ясно небе.

Фил се обърна и видя Мик да пресича улицата. Излезе от сянката на входа и прекоси тротоара.

— По дяволите, защо закъсня толкова? Вече си мислех, че няма да дойдеш.

— Отбих се да пийна нещо. Къде е Стийв?

— Уплаши се.

— Знаех си аз. Фукльо с фукльо.

— Карай, зарежи го. Да тръгваме. Те тръгнаха покрай редицата магазини. Бакалницата до пералнята също бе закрыта, а в края на улицата магазинът за електроуреди бе обявил последна разпродажба.

— Взел ли си всичко? — обърна се към него Мик и забеляза, че отражението му във витрината също се обръща. Фил сякаш вървеше между двама близнаци. Той потупа джобовете на анорака си.

— Да.

Докато вървяха из квартала, почти не разговаряха. Пътят до клуб „Лангли“ беше повече от три километра и те крачеха бързо, замислени за това, което ще правят. Наближаваше полунощ, наоколо почти нямаше хора, а и коли не минаваха. Видеха ли, че се задава някой, двамата пресичаха на другия тротоар, преди да ги е наближил, въпреки че при оскъдното улично осветление едва ли щеше да ги познае. Минаха покрай някаква кола, спряла на затревената ивица пред една

къща, в която две сенки се боричкаха на предната седалка. Не се виждаше точно какво става, понеже стъклата бяха запотени, но те се досетиха, ухилиха се и от-минаха незабелязани.

Клуб „Лангли“ се намираше в тиха уличка между две редици залепени една до друга къщи. Заобикаляше го висока ограда, отзад покрай едната ѝ страна минаваше алея за камионите, които доставяха бира. Мик и Фил се запътиха към входа на алеята. Не се виждаха никакви хора и прозорците на къщите бяха тъмни. Но дори някой да бе още буден, нямаше да ги чуе, защото и двамата си бяха обули гуменки. Подминаха фасадата на клуба, без да забавят крачка, бързо се огледаха и изтичаха по алеята в задния двор. Застанаха с гръб към стената, заслушваха се и се мъчеха да съдържат дъха си. Не се чуваше нищо, само вятърът и далечен кучешки лай.

Фил измъкна нещо меко от джоба си и го подаде на Мик.

— Дръж, сложи ги.

Мик си помисли, че Фил му подава ръкавици, но в тъмнината не се виждаше добре и едва когато ги разгърна, разбра, че държи чифт чорапи.

— Какво ми даваш? Нямах ли ръкавици?

Напъха ръката си в единия чорап и го вдигна към носа си.

— По дяволите, поне да ги беше изпрал.

— Я ги слагай и недей да мърмориш. По-добре с тях, отколкото с нищо.

Фил разтвори ципа на анорака си и от един дълбок вътрешен джоб, пришит към подплатата, извади голяма отвертка. Докато Фил вмъкваше отвертката между двете крила на вратата и се опитваше да ги раздалечи като с лост, Мик сви пръсти, за да избегне поне малко докосването до чорапите.

— Дано не са я поправили.

Вратата изскърца и поддаде, но резето от вътрешната страна пречеше.

— Мик, опитай се да пхнеш вътре ръката си и да дърпаш.

Мик провря крайчеца на пръстите си в процепа, натисна едното крило навън, другото навътре, а в това време Фил напъваше с отвертката. При всяко отместване на отвертката, когато Фил опитваше на друго място, вратите се събираха и притискаха пръстите на Мик. От напрежение започнаха да сумтят, съсредоточиха всички сили върху

средата на вратата, където резето крепеше крилата, и пак натиснаха. По нищо не личеше, че този път опитът им ще успее, но изведнъж вратата се отвори с трясък и двамата се хвърлиха назад в една купчина касетки. Вдигна се страхотен шум, те хукнаха през двора, спуснаха се по алеята и се спряха едва на улицата, за да се послушат.

Нямаше алармен сигнал. В къщите отсреща не светна нито един прозорец и никой не изскочи пред входа на дома си. Те се облегнаха на стената и постояха така още няколко минути за по-сигурно, после се върнаха в двора. Вратата зееше широко отворена и от вятъра двете ѝ крила се блъскаха от време на време в стената. Без да продумат, те надникнаха в тъмния коридор, сетне Фил извади фенерче от вътрешния си джоб и тръгна напред.

— Дръпни вратата.

Мик я затвори внимателно, сякаш влизаше в църква и бе закъснял за службата. Фил включи фенерчето и зашари по стените. Намираха се в къс коридор с летяща врата в дъното и тоалетни от двете страни. Фил насочи лъча на фенерчето към знака на вратата за мъжката тоалетна.

— Сега вече знаеш къде да дойдеш, ако напълниш гащите.

Мик не се засмя. И без това вече му се ходеше в тоалетната, а още не бяха влезли вътре.

Тръгнаха по коридора и Фил отвори едното крило на вратата, от която се влизаше в концертната зала. Задържа го, докато влезе Мик, после той го пое, за да не се блъсне и го изчака да се изравни с другото. Всички завеси бяха спуснати и тъй като нищо не се виждаше, бързо усетиха миризмата, на застояло — от цигарите и бирата. Фил зашари с фенерчето из залата. Видяха се маси и столове, наредени покрай стените, ударни инструменти на сцената в единия край и дълъг бюфет в другия. Тръгнаха през дансинга към бюфети, но пристъпваха предпазливо, сякаш вървяха по тънък лед.

Забелязаха металната решетка от тезгяха до тавана по цялата му дължина едва когато приближиха. Фил намери ключалката и се опита да я отвори с отвертката, а Мик му светеше с фенерчето. Ключалката се оказа здрава, затова понатиснаха леко решетката (не посмяха да я изпробват докрай, за да не вдигат много шум), отказаха се от това и тръгнаха към билиардната зала. Мик подхвърли:

— Трябваше да си носим връзка с ключове.

— Да беше помолил управителя да ти даде неговите за малко. — Лъчът от фенерчето на Фил обиколи помещението и се насочи над билиардните маси към бюфета в ъгъла. — Какво ще кажеш за една игричка?

— С фосфоресциращи топки ли?

В тъмното и тишината и с покритите маси залата приличаше на опустял хотел след сезона.

Пред този бюфет нямаше решетка. Фил вдигна подвижната дъска откроя и двамата минаха зад тезгяха. Той започна да проверява какво има в долните шкафове, а Мик се опита да отвори чекмеджето на касата. Не можа да провере пръстите си в пролуките, затова взе да натиска бутоните напосоки. Изведнъж чекмеджето изскочи и той рипна назад, сякаш някой го бе ударил. Хукна да бяга, а с него и Фил, който и без това беше приклепнал като за старт. Едновременно стигнаха от бюфета до стената отсреща и останаха един до друг — струваше им се, че от тупкането на сърцата си не могат да чуят нищо друго.

Не се случи нищо, Фил избута Мик, върна се зад бюфета и продължи да тършува.

— Ама че шум вдигна. Май искаше да разтръбиш из целия квартал, че сме влезли.

— Без да искам. Откъде да знам как се отваря. — Той погледна в чекмеджето на касата, плъзна ръка по дъното му. — Няма нищо.

Фил отвори друг шкаф и вдигна поглед към него.

— Ти какво очакваше, да намериш хилядарка в употребявани банкноти? Парите са в сейфа на управителя.

— Тогава как ще ги вземем? Сейф не можем да отворим.

— Ти си бил много зелен бе, това е съвсем ясно. Не ни и трябва да отваряме сейф. Ела да ми помогнеш.

Той взе един картон цигари от шкафа и го остави върху тезгяха. После извади от вътрешния джоб на анорака си голяма найлонова торба и започна да я пълни, а Мик я държеше отворена. Фил пхна последния картон и каза:

— Все ще изкараме някоя и друга лира от тях.

— Аха, хайде сега да се махаме.

Изправиха се и Мик излезе пред бюфета. Фил метна торбата на тезгяха и застана ухилен зад крановете за наливна бира.

— Пийва ли ти се?

Мик се обърна. Сигнал бе вече до средата на залата.

— Моля!

— Защо пък да не си пийнем, тъй и тъй сме дошли тук. Ама че жажда ме гони след тая работа.

Мик продължи по пътя си. То бива човек да ожаднее, но чак пък толкова.

— Хайде бе, ти съвсем си откачил, давай да изчезваме.

Фил откри откъде се включват помпите за бирата и натисна бутона.

— Няма страшно. Какво ще пиеш?

Той взе две чаши от рафта и ги обърна. Мик искаше само да се махне оттук колкото е възможно по-бързо, пък знаеше, че ако си тръгне сам и без цигарите, рискува не само да изгуби правото си върху половината печалба, но и да се изложи. Нямаше друг избор. Върна се на бюфета.

— Добре тогава, налей една халба.

Фил източи две халби тъмно пиво. Бръмченето на помпата от мазата достигна до тях като шум от зъболекарска бормашина. Мик избърса потта от челото си, без да сваля чорапа от ръката си, и отпи една глътка.

— По дяволите, що за бира е това?

Фил опита, за да види какво не й харесва Мик на бирата.

— Пий бе, човек. Нали не си давал пари? Какво повече искаш?

Стояха в тъмнината и пиеха, а торбата с цигари лежеше на тезгяха помежду им. Всеки път, когато вдигаше халбата, Мик сдържаше дъха си, за да не се добави и вонята от чорапа.

В събота Мик и Фил вървяха по Краун Стрийт с по една издута найлонова торба в ръка. По тротоарите имаше много хора и трябваше да внимават някой да не ги блъсне и да не се разместят вестниците, с които бяха покрити цигарите. Помъкнали торбите, те приличаха на грижовни синове, дошли от село в града да напазаруват за идната седмица.

Мик прехвърли торбата в другата си ръка и сви пръстите на освободената няколко пъти, за да възстанови кръвообръщението.

— Дали ще бъде там?

— В събота следобед? Ако го няма или с умрял, или пак са го прибрали в пандиза.

— Ще те познае ли?

— Разбира се. Нали той ни намери билети за финалите, на мен и на татко.

Прозорецът на бюрото за залагания бе украсен с два плаката на легендарни състезателни коне, между които се виждаше карикатура на известен жокей. Главата и тялото на жокея бяха съвсем непропорционални и той изглеждаше комично уродлив. Фил бутна вратата и двамата влязоха. Вътре беше пълно с хора. Имаше надбягвания и всички, които бяха заложили, слушаха коментатора с приковани във високоговорителите погледи. Фил се огледа към другия край на залага и посочи един мъж с палто от камилска вълна и кафява мека шапка.

— Тук е, ето го — прошепна той в ухото на Мик; после изчакаха надбягването да свърши. Да минат през залата по време на надбягването беше все едно да си излязат от църква по време на молитва.

След обявяването на резултата по пода се изсипа дъжд от фишове и когато Мик и Фил тръгнаха към човека с кафявата шапка, зад тях остана пътечка в разпиляната хартия.

— Здравейте, мистър Стратън.

Човекът вдигна поглед от вестника си. Не изглеждаше изненадан, че вижда Фил.

— Е, Фил, как си?

— Благодаря, добре.

— А баща ти? Отдавна не сме се виждали.

— Добре е. Поне така казва.

— Работи ли? — Но преди Фил да му отговори, добави: — Сигурно не, ако може да го избегне. Не мога да си обясня как успява. Не знам друг човек, който да излиза без пукната пара в джоба, а всяка вечер да се връща вкъщи пиан.

Той килна назад шапката си с молива и поклати глава в почуда от подобна изобретателност. По тила и слепоочията му личеше, че скоро се е подстригвал, но едно петно от помада на ухото му подсказваше, че под шапката все пак има коса.

— С какво мога да ти помогна, Фил?

Фил се доближи още повече до него.

— Имаме малко цигари, искаме да ги продадем. Той посочи къде се намират, като бутна с коляно найлоновата торба.

— Колко?

— Десет хиляди броя.

Прекъснаха разговора за малко, за да може Стратън да чуе коментара от Лестър за надбягването в 14,45. Той си отбеляза името на победителя, вече подчертано във вестника, който държеше.

— Това е вече друго нещо. Както беше тръгнало, мислех, че пак ще трябва да изпратя моята старица на улицата. Така. Ще трябва да поразуча обстановката за следващото надбягване.

И той подчерта намерението си, като прекара още веднъж ръка по гънките на вестника. Накрая прекара молива си по списъка на състезателите и вметна:

— Ще ти дам 175 лири.

После отбеляза двама вероятни победители и понеже изобщо не вдигна поглед, като правеше предложението си, на момчетата им се стори, че става въпрос за конете, а не за цигарите. Мик и Фил се спогледаха и запресмятаха наум.

— Тоза дори не е половината им цена — каза Мик почти веднага.

— Малко е, мистър Стратън.

Тон направи избора си за състезанието в 15,30 и едва тогава погледна Фил.

— Слушай, Фил, ако не те устройва, можеш да ги занесеш другаде. Но при тая конкуренция в цените и намалението при продажбите на едро не си заслужава да се занимаваш с тях изобщо. — Той премести поглед върху торбите и поклати глава. — Всъщност, ако

не бяхме добри приятели с баща ти, щях направо да ти кажа да си вземеш цигарите и да се разкараш.

Той сви вестника още веднъж и го размаха към вратата. Сякаш се канеше да убива мухи с него. Мик и Фил пак се спогледаха, а Стратън възобнови заниманията си, сякаш вече си бяха отишли.

След известно колебание, вдигане на рамене и жестове на примирение, Фил остави торбата си на пода.

— Добре, съгласни сме.

Мик също остави своята торба, а Стратън разкопча балтона си и пъкна ръка в задния си джоб. Носеше кариран костюм с жилетка, в който приличаще по-скоро на борсов спекулант, а не на букмейкър. Обърна се към стената и отброи банкнотите от дебела пачка, която сякаш остана същата и без сто седемдесет и петте лири. Пъкна парите в ръката на Фил и закопча балтона си.

— Благодаря, мистър Стратън.

— Пак заповядай, Фил. Никой нямаше да ти даде повече, да го знаеш.

Момчетата се обърнаха и направиха нова пътечка през растящия слой фишове. Но Стратън ги извика и им посочи торбите на пода.

— А това? Да не искаш да получи и херния на всичко отгоре? Дръж... — Той извади от джоба на балтона си връзка ключове, отдели един и го подаде с цялата връзка на Фил. — Занеси ги в колата. Белия ягуар отзад. Остави ги в багажника и ми върни ключовете.

Те пак взеха торбите, с които бяха дошли.

— И да не забравиш да заключиш, Фил. На никого да нямаш доверие в днешно време.

Разделиха си парите във входа на едно изоставено кино в странична уличка. Фил подаде на Мик банкнота от 20 лири.

— По дяволите. Не знаех, че на света имало и такива неща.

Хвана я от двата края и я за разглежда внимателно, сякаш разучаваше фиш от заплата.

— Да ти дожалее да я изхарчиш. Ще я сложа в рамка и ще я окача над леглото си.

Фил му подаде и една десетачка.

— Няма смисъл. Както върви, догодина ще струва не повече от пет лири.

— Знам, но така ще имам спомен как изглежда. Може никога вече да не видя толкова пари.

Въпреки че контролърите на уличното движение стачкуваха и по двойните жълти линии имаше паркирани много коли, Мик не остави мотоциклета си на забранено място, защото знаеше, че щом полицията реши да санкционира някого за назидание, сигурно щеше да започне от собственика на някой мотоциклет. А това беше първото му излизане с мотоциклета. Досега бе карал из квартала, но за пръв път идваше до центъра. Работеше добре. Цилиндриите му бяха раз-стъргани отново, поставени му бяха и нови бутала, а Мик успя да възстанови и пораженията, нанесени, когато се развилия в гаража. Най-последно можеше да го кара.

И сега вече не му се слизаше от него; искаше му се да тръгне на дълъг, дълъг път. Нямаше представа точно накъде, но това беше без значение; самото пътуване щеше да му достави удоволствие.

Откак бе получил писмото с отказа от „Ътли и Парсънс“, за пръв път се събуди сутринта с очакване за предстоящия ден.

Пред „Американска закуска“ бяха паркирани доста мотори, той остави тук и своя. В това заведение се събираха все мотоциклетисти. Първо стояха отвън на групички и обсъждаха моторите си, сетне влизаха да изпият по един чай и ги гледаха през витрината. Мик заключи каската си в новата кутия зад седалката. Сега можеха да гледат и неговия мотор.

Тръгна по главната улица и непрекъснато разглеждаше дрехите си и следеше отражението си във витрините. Беше доволен от вида си. С новите си ботуши, и подпъхнати дънки изглеждаше съвсем снажен, пък и потракването на токовете го подтикваше да върви по-наперено и с широка крачка. Чувствуваше се толкова самоуверен, че като наближи „Бромптън и Мор“, дори не спря да надникне през витрината, а направо отвори вратата и влезе.

В магазина нямаше клиенти и продавачките, които бяха седнали и си приказваха, веднага скочиха на крака.

Мик им се ухили и се почувствува още по-добре. Заради ботушите беше. Нямаше да скочат така, ако носеше опърпаните си гуменки, разцепени на пръстите.

Едно от момичетата дойде при него.

— С какво мога да ви услужа?

Мик огледа магазина.

— Търся Карен. Тук ли е?

— Не. Болна е. Отсъствува повече от седмица.

Мик забрави за ботушите си.

— От какво е болна?

— Не знам точно. Мисля, че от грип. Мисис Медоус знае, да я извикам ли?

Тя беше готова да отиде, но Мик бързо поклатя глава и я спря.

— Няма нужда. Благодаря.

Той излезе от магазина с не толкова уверена походка и звънчето на вратата не прозвуча тъй весело.

Пред кафенето нямаше тълпа младежи в кожени якета, прехласнати пред мотоциклета му; забелязаха го, че се качва и тръгва само една възрастна двойка, които ядяха пържени картофи от една чинийка и пиеха чай от една чаша.

Мик остави мотоциклета си към края на блока между паркираните една зад друга коли. Можеше да го остави и по-близо до входа, но реши, че ако го прикрие между колите, ще привлича по-малко вниманието на бандата дечурлига, които играеха наоколо. От тях всичко можеше да се очаква. Можеше да влезе в блока и никога вече да не види мотоциклета си. Нямаше да се метнат на него и да избягат. Щяха да го разглобят и да го отнесат част по част.

Заклучи каската, извади дънките си над ботушите и се отправи към блока с надежда хлапаците да не са забелязали как е дошъл. Преброи етажите и огледа прозорците на дванадесетия, но не знаеше къде се пада техният апартамент. Децата не забелязаха, че влиза, тъй като бяха прекалено заети — драскаха по стените с флумастери и аерозолни бон.

В асансьора задържа дъха си и се зачете в драсканиците, за да отвлече вниманието си от вонята. Ако някой беше спрял асансьора между етажите, Мик нямаше да издържи догоре, но произшествия нямаше. Мик излезе и си пое дъх.

В апартаментите се влизаше от дълги външни балкони — при откриването на блоковете във вестниците ги бяха нарекли „улици в небето“. Всяка от тези „улици“ беше защитена от дъжда (и от слънцето) от по-горната, но вятърът се завихряше в тях като в тунел и дори през лятото бяха усойни. Мик вървеше с ръце в джобовете и гледаше номерата на апартаментите: тук на високото беше по-студено, отколкото на мотоциклета. Мина покрай едно момиченце, седнало в

кашон, и въпреки че детето бе добре облечено, от острия вятър нослето му течеше и капчиците замръзваха над горната му устна.

По-нататък две момчета изхвърляха един телевизор през балкона. Мик не спря да го проследи как пада, но се заслуша и след изненадващо дълга пауза, тъкмо когато се усъмни дали не се е качил на по-горен етаж, дочу глух трясък. Погледна към града. Небето малко се проясняваше и между облаците се бе прокраднал сноп слънчеви лъчи. Те озаряваха катедралата, няколко празни административни сгради и нацърбения силует на стоманолеярния завод в далечината. Въздухът над промишлената част на града бе толкова прозрачен, сякаш беше неделя, а не понеделник следобед.

Мик намери номер 124, поспря малко, огледа се за последен път и натисна звънеца. Отговор не последва. Позвъни отново, долепил ухо до вратата, за да разбере дали звънецът работи. Не можа да чуе и след като никой не се появи, блъсна два пъти вратата. Ударите отекнаха по тихия балкон и той се огледа в очакване да види отварящи се врати и надничачи хора. Тъкмо се канеше пак да почука, когато отвътре се чу глас:

— Кой е?

Мик преглътна и едва тогава отговори. Устата му бе пресъхнала също както при кражбата в клуб „Лангли“.

— Аз съм — Мик.

Последва дълга тишина и Мик се зачуди дали Карен не се е прибрала (какво ли му оставаше тогава?), но после ключалката щракна и зад откренатата врата се показа Карен. Веригата беше на нивото на шията ѝ и така, както беше застанала, на Мик му се стори, че носи тежка огърлица. Направи опит да ѝ се усмихне.

— Здравей.

— Какво искаш?

— Дойдох да те видя.

Тя не изглеждаше кой знае колко радостна, че го вижда, не му каза нищо, вторачи се в него за малко и посегна да затвори вратата под носа му. Мик пристъпи напред, за да поднови молбата си за прошка, но преди да успее да каже нещо, тя откачи веригата и тръгна навътре. Мик остана отвън. Не знаеше дали е отишла да донесе нещо, или трябваше да я последва. Реши, че е по-разумно и той да влезе, тъй като вътре надали щеше да го замерва с каквото ѝ хрумне.

Затвори вратата след себе си, но не сложи веригата, застана на изтривалката до вратата и зачака Карен да се върне. Толкова беше тихо, сякаш няма никого в апартамента. След малко му стана ясно, че тя няма да се върне, тръгна бавно по коридора към отворената врата на всекидневната и влезе вътре. Карен стоеше, скръстила ръце, в другия край на стаята и гледаше през прозореца. Мик застана до вратата и я зачака да се обърне. Газта в камината изсъска в тишината. Телевизорът в ъгъла бе включен, но звукът беше съвсем тих, на канапето лежеше отворено модно списание.

Доста дълго останаха така — не смееха нито да се погледнат, нито да си проговорят и Мик се загледа в телевизора. На екрана, пред камина с истински огън мъж и жена, облечени с костюми от осемнадесети век, бяха впили очи един в друг. Тъкмо долепиха устни в целувка и в същия миг в стаята влезе друг мъж, очевидно съпругът, ако се съди по реакцията му. Нямаше нужда да се усилва звукът, за да се разбере какво казва.

Карен обърна в момента, когато мъжете започнаха да се бият. Беше по пенъоар над нощницата, косата ѝ беше вързана отзад на опашка.

— За какво си дошъл?

— Да те видя. Отидох да те търся в магазина и там ми казаха, че си болна.

Карен се огледа как е облечена и придърпа плътно пенъоара около себе си — пристегна колана, полите му се повдигнаха и се видяха босите ѝ крака.

— Бях болна от грип. Но вече съм по-добре.

Мик отиде до прозореца и погледна навън.

— Изгледът оттук е фантастичен. Вижда се чак до нашия квартал.

— Изглед като изглед. И той е като всичко останало.

След известно време човек свиква с него.

Мик се сети за мотоциклета си и погледна надолу. Беше си още на мястото, но едната кола до него я нямаше и отстрани беше опасно незащитен. Мик долепи чело до прозореца и се помъчи да погледне право надолу, за да провери дали децата още играят пред блока, Карен се отдалечи от него и отиде до камината. Цветът на пенъоара и бе

същият като роклята на героинята, която ридаеше върху канاپето на екрана.

— Ами ти как си, Мик?

Той се обърна с гръб към прозореца и вдигна рамене.

— Долу-горе.

— Назначиха ли те в „Ътли и Парсънс“?

— Не. Допуснаха ме до събеседването, но не ме назначиха.

— Жалко. Толкова неща преговорихме.

Тя се усмихна вяло и за пръв път, откак бе влязъл в стаята, вдигна очи към него. Погледът и събуди спомена за преживяното разочарование и той отиде до папагалчето в ъгъла, за да не вижда Карен лицето му.

— Не си ми казвала, че имаш папагалче.

Почука с пръст по клетката и му подсвирна. Изплашено от близостта на непознатия, папагалчето разтревожено се замята от пръчка на пръчка, без да издава звук.

— Какво има за казване? То си е тук и толкоз.

— Как му е името?

— Питър.

Мик се обърна и папагалчето се успокои, след като забеляза, че никой не го гледа.

— Имаш ли си вече друг приятел?

Карен наведе поглед към кожата от пони пред камината и опита да приглади с крак един щръкнал кичур.

— Не. Ходих на една-две срещи, но не ми беше интересно.

— Радваш ли се, че дойдох да те видя? — Тя вдигна поглед и му се усмихна. А щом кимна, и Мик отвърна на усмивката ѝ. — Не знаех какво да правя, като не те намерих в магазина.

— Радвам се, че дойде. Отначало помислих, че е или някой застрахователен агент, или някой друг такъв. Щях да припадна, като чух твоя глас.

Кичурчето козина до крака и отново щръкна. Може би понито е имало лизнато на това място.

— Мислех, че не искаш да ме видиш вече. Мислех, че ще тръшнеш вратата под носа ми.

— Нямаше да го направя, Мик. Откакто се разделихме, всичко тръгна отвратително.

Мик отиде до нея и я прегърна. Понечи да я целуне, но тя извърна глава и заплака. Той помисли, че я е обидил с привързаността си, пусна я и отстъпи. Но тя не се отдръпна, облегна се на гърдите му и неудържимо зариде. Останала без утехата на прегръдката му, изглеждаше уязвима като спящ човек, на когото са отметнали завивките. Мик отново я прегърна.

— Какво се е случило?

Отначало тя не можа да отговори от плач. После вдигна глава и бръкна в джоба на пенъоара си за кърпичка. Там, където бе облегнала глава, от сълзите ѝ избелялото му дънково яке бе възвърнало първоначалния си тъмосин цвят.

— Всъщност не бях болна от грип. Само бях малко понастннала. Истината е, че ми дойде до гуша.

— От какво?

Тя избърса очи, издуха носа си и хвърли мократа кърпичка в кошчето със средновековния мотив. Кърпичката бе натежала толкова много, че металът издрънка, а самото кошче леко се отмести покрай камината.

— Непрекъснато се караме с майка ми. Тя ходи с оня тип. Оня същия, видяхме го в киното. Иска пак да се жени и... о, толкова е объркано. Всичко е толкова объркано!

Тя се отскубна от него и избяга от стаята. В коридора се отвори врата и апартаментът отново утихна.

Чуваше се тиктакането на степния часовник с кукувичката, а папагалчсто в ъгъла се изплаши от шумното излизане на Карен и повишения ѝ тон и заподскача нервно от пръчка на пръчка в свои ритъм, различен от този на махалото.

Мик се послуша, за да разбере какво прави Карен. Толкова беше тихо, че се зачуди дали не е излязла навън. Стори му се, че е чакал цяла вечност (макар че часовникът зад него беше отмерил само секунди) и излезе от стаята. В коридора имаше още една широко отворена врата. Мик бавно приближи, спря пред вратата и погледна вътре. Карен седеше на края на леглото си с втренчен в гардероба поглед. По нищо не пролича, че е усетила присъствието на Мик.

— И какво е станало, ти не го ли харесваш?

Тя не показа, че го е чула, но после, без да се обръща, попита:

— Кого?

— Тоя човек, с когото ходи майка ти.

— Дори не го познавам. И не искам да го зная. Тя казва, че с отношението си съм развалила всичко между тях.

Мик се облегна на касата на вратата и се отпусна, на един крак. Изскърца кожа и той пак си спомни, че има нови ботуши.

— Как така, нали не го познаваш?

— Той си има къща и иска майка ми да се пренесе при него. Тя обаче няма да отиде без мен.

Карен кръстоса крака и пеньоарът ѝ се разтвори широко. Синият цвят на нощницата ѝ блесна като небе иззад разкъсани облаци. Мик се загледа в краката ѝ, очертани под прозрачната нощница.

— А ти не искаш ли да отидеш?

— Щом толкова иска, да отива, но без мен, Знам какво ще стане. Само да ѝ стъпи кракът там, и ще забрави за мен.

Тя не отместваше очи от гардероба. Не бе поглеждала към Мик, откак бе застанал до вратата. Той влезе в стаята и заразглежда плакатите и снимките на поп групи и певци по стените. На една снимка имаше нечетлива заврънкулка, вероятно автограф от певица. Значи слуховете за него бяха верни. Нищо чудно да беше неграмотен. Или пък почеркът му да е като на лекар.

Мик попрехвърля плочите на Карен и взе от тоалетката и масичка малка снимка в рамка. На снимката се виждаше млада двойка — мъж с карамфил в бутониерата и жена с букет рози в ръце. Стояха на стълбите пред една сграда, а между тях, на едно стъпало по-ниско, бе застанало момиченце в дълга рокля на шаферка, под която се подаваха обувчиците му. То държеше малко букетче и примигваше на слънцето, наклонило глава на една страна. Мик така бе притихнал, докато разглеждаше снимката, че накрая Карен погледна към него, за да види какво прави.

— Това е сватбената снимка на майка ми и на татко.

— И аз така си помислих.

— Нали приличам на татко?

Мик погледна първо нея и после снимката, за да потърси приликата.

— Не мога да кажа. Само по една снимка.

— Не позна ли шаферката?

Мик се учуди от този въпрос и едва сега заразглежда повнимателно начумереното личице.

— Май че не. Защо, трябва ли да я позная?

Карен се отпусна на възглавницата и отправи отговора си към тавана.

— Би трябвало. Това съм аз.

— Ти?

Сега вече Мик изцяло съсредоточи интереса си върху шаферката. Както бе доближил лице до снимката, приличаше на експерт, който търси доказателства за автентичност.

— Все пак по-добре късно, отколкото никога, нали? Той се засмя, а Карен извърна глава и мрачно го загледа как се хили на групичката от сватбата.

— Не знам дали е така. Но както се развиха събитията...

Мик остави снимката на тоалетната масичка под ъгъл с една друга, на която бащата на Карен седеше сам на един шезлонг на плажа. В огледалото се отразяваха гърбовете на еднаквите рамки, остатъците от лепило на мястото на етикетите с цените и късите подпорки, които се разклоняваха като лястовича опашка.

Мик отиде до леглото и седна до Карен.

— Добре че мен ме няма до мама и татко на сватбената им снимка. Били са женени от десет години, когато съм се родил.

Карен му отвърна с изнемоцяла усмивка, като болен човек. Той се държеше с нея така, сякаш наистина е болна — целуна я нежно по бузата. Махна от лицето и едно кичурче коса и тъй като тя сякаш нямаше нищо против да я гали, наведе се и пак я целуна, този път по устните.

— Имам една малка изненада за теб.

Веднага усети, че може да го разбере криво, но Карен мислеше за толкова други неща, че не забеляза двусмислицата.

— Каква?

— Навън е.

— Навън ли? Какво прави там?

— Ще видиш.

— Искам да я видя веднага.

Понечи да стане, но Мик я задържа, праметна крака върху леглото и легна до нея.

— Не бързай. Има много време.

Целуна я и погали гърдите ѝ през пеньоара; Карен се скова за момент, спря да диша и хвана ръката му, но след малко се отпусна, привлече го към себе си и отвърна на целувката му. Мик плъзна ръка под нощницата ѝ, но още не се бе стоплил и Карен потръпна и дъхът и секна. Той продължи да я гали и се опита да дръпне нощницата, за да целуне гърдите ѝ.

— Почакай. Ще ми скъсаш нощницата.

Тя отвърза колана на пеньоара си и Мик ѝ помогна да го свали. После вдигна ръце нагоре, за да му е по-лесно да съблече нощницата и. Не изглеждаше смутена от това, че лежи гола и когато Мик се изправи и започна да се съблича, се обърна на една страна, за да го гледа.

Мик остави дрехите си на купчина върху пода, легна до Карен и я целуна. Гледаше тялото ѝ, галеше я и когато стигна до бедрата, проследи с пръст белия триъгълник от бикините ѝ.

— Още имаш тен. От отпуската ли е?

Карен се погледна.

— Вече избелях. Да ме беше видял, като си дойдох.

— Да не си ходила в чужбина?

— Не, бяхме в Блэкпул със Сюзан. Хората разправяха, че никога не е имало такива горещини. Мик плъзна ръка по слабините ѝ.

— Жалко, че не съм те видял тогава. Обзалагам се, че си събирала погледите на всички момчета.

— Да, но там имаше такива нахалници!

Тя се отдръпна, за да му покаже колко възмутена е била, но той не махна ръка от бедрото и.

— Миналата година мои приятели ходиха в Блэкпул. Напили се всичките и взели, че се татуирали.

— Не обичам татуировките. Според мен това е просташко.

— На един мой приятел баща му е бил моряк. Има татуиран папагал на задника си.

И той я ощипа, за да подчертае комичното място. Тя го шляпна леко по рамото и се престори на възмутена.

— Отвратително.

Мик реши, че има предвид разказа. Надяваше се да е така.

— Истина е.

— Откъде знаеш?

— Виждам съм го.

— Лъжец такъв! Будалкаш ме.

— Не, честна дума. Показва го на всички след няколко чашки. Ако искаш, ще те заведа и на теб да го покаже.

На входната врата се чу превъртане на ключ и преди да разберат какво става, някои влезе в коридора.

— Карен?

Това внезапно нахълтване така ги парализира, че единствената им реакция на въпроса беше да вдигнат глави от възглавницата и да се втренчат в отворената врата към коридора. В тази скована поза ги завариха мисис Лож и един мъж до нея, които прекосиха коридора и надникнаха в стаята на Карен. Гледката парализира и тях и неуспели да направят следващата крачка, те застинаха като восъчни фигури на танцово дуо.

— Карен!

Възкликанието на мисис Лодж разкъса магията, тя се втурна в спалнята. Карен грабна пенъоара си, а Мик се изтърколи от леглото и взе дънките си. Мъжът остана на мястото си и ги гледаше от коридора.

— Ето, значи, какво правиш, щом ми видиш гърба.

Карен не успяваше да завърже колана на пенъоара си и с наведена глава се бе съсредоточила във възела. Не й отговори и мисис Лодж се зае с Мик, който още се мъчеше да се напъха в дънките си.

— А тоя кой е?

Карен вдигна поглед.

— Това е Мик.

От бързане да се облече Мик загуби равновесие и заподскача, за да не падне. С дънки около глезените, той сякаш се готвеше за надбягване с чували.

— Аз само се отбих да видя дали Карен е оздравяла.

— Да, личи си — отвърна мисис Лодж, като се стараеше да не гледа голото му тяло. — А сега се махай! Хайде! Изчезвай! Как смееш да идваш тук и да правиш такива неща?

Мик не остана да и обясни. Издърпа нагоре дънките си, грабна останалите си дрехи и се промъкна покрай приятеля на мисис Лодж, който наблюдаваше събитията вече пред вратата. Поотмести се, за да направи път на Мик и май едва се сдържаше да не се разсмее.

— Мик, чакай ме долу!

Той не я чу от затръшвалото на вратата. Мисис Лодж се обърна към Карен.

— Хич да не те чака. Не ти разрешавам да се срещаш повече с него, чу ли?

Едва сега Карен усети присъствието на мъжа, облегнат на вратата, и отвърна по-скоро на него, отколкото на майка си:

— Ще се срещам с когото си искам. Няма ти да ми заповядваш с кого да излизам.

— Възмутена съм от теб! Честна дума, срам ме е заради теб!

Мисис Лодж застана до леглото и се опита незабелязано да потърси издайнически петна. Тази прикритост беше излишна, тъй като Карен изучаваше с поглед мъжа, застанал на прага, а той сякаш се интересуваше повече от ключовете за кола, които държеше в ръка.

— Възмутена ли? От какво? Това е приятелят ми. Ходя с него от сума ти време.

— Нищо не си ми казвала за него.

— Откъде-накъде? Не съм длъжна да ти съобщавам всичко, което правя.

— Забравяш, че аз съм ти майка, Карен.

— Е, и? Какво общо има това?

Като не може да измисли нищо в отговор, мисис Лодж взе възглавниците от леглото и ги заоправя.

— Знаех си аз. Знаех, че не мога да ти имам доверие.

И сякаш за да докаже правотата си, тя приглади насъбраната покривка на леглото, изпъна я отдолу и отстрани. Карен я изчака да свърши, после се върна и се тръшна на леглото.

— Само това повтаряш. Не съм толкова глупава.

— Всички така казват.

— Е, ти знаеш по-добре, имаш опит.

Вдигна крака на леглото (нарочно го прави, помисли си майка ѝ) и пак насъбра покривката, после подпря глава на възглавницата.

— Карен! Да не си посмяла да разговаряш така с мен! Няма ли поне веднъж да покажеш малко уважение?

Мъжът на вратата престана да дрънка ключовете си и ги стисна в ръка.

— Не бива да говориш така на майка си, Карен. Кой не прави грешки като млад? Тя ми е разказала всичко.

Карен извърна глава и го изгледа през рамо. Стрелкайки го с едно око, тя сякаш се прицелваше в него.

— Не ме интересува какво ви е разказвала. И без това не е ваша работа.

Оскърбената мисис Лодж се отдръпна от леглото, готова да се разплаче.

— Разбираш ли сега какво ти говорех, Джордж? Ето какво се получава. Мъчиш се да ги отгледаш и възпиташ, а те се обръщат срещу теб.

Джордж отвори ръка и пак започна да дрънка с ключовете. На ключодържателя висеше миниатюрен играч на голф с червено поло. Джордж също по носеше червено поло. Само панталоните им бяха в различен цвят; на играча на голф — жълти, а на Джордж — светлосини.

— Майка ти много се тревожи за теб, Кареп. Затова съм и дошъл. Според нея би било хубаво да си поговорим. Нали разбираш, да изясним едно-друго.

— Не искам да обсъждам нищо.

— Все някога ще трябва да поговорим, не може така да продължава.

— Няма за какво да говорим. Ти не си тоя, който ще ми казва какво да правя. Не си ми баща.

— И слава богу, щом се държиш така непрекъснато. Карен седна на леглото и пусна крака на пода.

— Да не си споменал повече за него! Ти нищо не струваш в сравнение с него!

Тя се втурна и грабна една найлонова торбичка, оставена встрани от гардероба. Разгъна я, оказа се реклама на известна марка горчица. Издърпа горното чекмедже на тоалетката си, грабна куп бельо и го натика в торбата.

Мисис Лодж я наблюдаваше с нарастваща тревога. При всяко затваряне на някое чекмедже наредените отгоре шишенца с парфюми издрънчаваха, а накрая снимките паднаха.

— Какво правиш, Карен?

— Махам се оттук! До гуша ми дойде! Заминавам!

— Не говори глупости, къде ще отидеш!

— Все едно! Но тук повече няма да остана!

И с такъв замах отвори вратата на гардероба, че я изпусна и тя я удари по рамото. Карен не обърна внимание на това, грабна няколко рокли от закачалките и ги натика в торбата. Металните закачалки се залюляха и затракаха неритмично като събрани за поправка повредени часовници.

Мисис Лодж отиде до нея и я хвана за ръката.

— Стига толкова, Карен. Престани с тия глупости.

— Не са глупости! Карен издърпа ръката си, а мисис Лодж се олюля и отстъпи назад, като че ли я бе блъснала внезапно отваряща се врата. Побесня. Разбирането, което се бе опитала да прояви, се изпари.

— Виж я ти! Как така ще ме буташ?

Хвана Карен и ѝ удари шамар. Тя пусна торбата и отвърна на удара ѝ, после двете започнаха да се дърпат пред гардероба и да се обиждат. Джордж притича и се опита да ги раздели, но щом докосна Карен, тя се нахвърли върху него, започна да го рита и да крещи толкова истерично, че мисис Лодж се уплаши и го дръпна настрана.

— Остави я, Джордж, че да не вземе някой да извика полицията. Стените в тия апартаменти са тънки като хартия.

Джордж стоеше със свити юмруци и дишаше тежко: бе страшно преbledнял.

— Виж какво, от никого няма да търпя такова държане. На нея ѝ трябва един хубав пердах, това е.

— Само че не от теб.

— Виж какво, внимавай.

Мисис Лодж трябваше да го държи здраво, за да не се втурне и да изпълни заканата си.

— Остави я, Джордж. Остави я на мира. Тя не заслужава да се тревожа за нея... Да върви! Ако питат мен, да върви по дяволите!

Но мисис Лодж тръгна първа — излезе от стаята с горчив плач заради упоритостта на дъщеря си. Джордж и Карен продължиха да се гледат втренчено и в напрегнатото им мълчание се чуваше как мисис Лодж хълца във всекидневната. Видът на Джордж беше все още заплашителен, а Карен се държеше тъй подчертано предизвикателно, сякаш го подканяше да я удари. Но отчаяният плач от другата стая не спираше, отклони вниманието на Джордж и с последен предупредителен поглед той излезе от стаята ѝ.

Докато вървеше по коридора, се чуваше как ту подрънква, ту стиска ключовете в юмрука си. Карен извади обувките си изпод леглото и забеляза на пода миниатюрния играч на голф. Беше обезглавен по време на боричкането, но все още размахваше стика си. Карен се заслуша в тихия глас на Джордж, който се стараеше да успокои майка ѝ, после свали пенъора си и започна да се облича, но вече я нямаше онази решителност, с която допреди няколко минути събираше багажа си.

Във всекидневната папагалчето се мъчеше да привлече вниманието на мисис Лодж. „Хубав, хубав“ — повтаряше то и от време на време поклащаше звънчето в клетката си. Но мисис Лодж не го забелязваше, седеше на края на канапето, хълцаше и се бършеше с неразгънати мокри кърпички.

— Отказвам се от нея, Джордж. Да прави каквото ще. Свършено е...

Джордж я прегърна по-силно и я потупа по рамото.

— Всичко ще се оправи. Успокой се. Ще видиш, след време ще свикне с тази мисъл.

В паузите между възмутените упреци и утешителните думи Джордж поглеждаше към екрана на телевизора. Измаменият съпруг разговаряше поверително с някакъв тип, явно злодей, в една странноприемница. С гузен поглед единият прехвърли на другия кесия с пари.

Мисис Лодж чу стъпките на Карен в коридора и обърна глава. Но не можа да я види, защото Джордж бе притворил вратата, когато влезе. Стъпките спряха, външната врата тихо се отвори и затвори и Карен излезе. Беше толкова обикновено излизане, сякаш отиваше на работа или на покупки. Бавните стъпки по балкона затихнаха и мисис Лодж изпадна в ужас.

— Джордж, тя замина. Не трябва да я оставям сама. В такова състояние може да направи какво ли не.

Понечи да стане, но той я задържа.

— Не тръгвай подире ѝ, Кристин. Нека сама да реши. Ще се върне.

Тя остана седнала, но в неудобна поза на крайчеца на канапето, втрещена в газовата камина, нещастна. Бършеше непрекъснато носа си и ноздрите вече я боляха от мокрите хартиени кърпички.

Папагалчето бе сгушило глава и спеше на един крак. Кукувичката изскочи три пъти от часовника, а героинята от екрана се качи на един кон зад любовника си.

Мик седеше на мотоциклета си зад паркираните коли. Подпъхнал бе дънки в ботушите си, а каската му стоеше върху резервоара между краката му. Отначало мислеше да почака долу пред блока, но се отказа, защото, току-виж, някой вбесен възрастен можеше да изскочи от асансьора и да се нахвърли върху него, преди да успее да се измъкне.

Като видя, че Карен излиза от входа, даде силно газ, за да привлече вниманието ѝ, после бавно подкара към нея. В една ръка тя носеше издута найлонова торба, а с другата държеше дамската си чантичка. Почака да приближи, остави торбата на земята и избърса мокрите си бузи.

— Какво стана?

— Стана каквото стана. Скарахме се. Махам се от къщи.

— Как така! Къде ще отидеш?

— При татко. Ще отида да живея при татко в Бристъл.

— А майка ти какво каза?

— Нищо. Нея не я интересува къде отивам. И на Марс да отида да живея, на нея ще ѝ е все едно.

Мик вдигна поглед към дванадесетия етаж. От прозорците не ги наблюдаваше никой.

— Аз ще те заведа, ако искаш.

Карен само го погледна — мълчанието ѝ бе въпрос.

— Сега мога да отида където поискам. Не го ли видя?

— Той се наведе назад, за да ѝ демонстрира мотора, но Карен бе в такова състояние, че изобщо не схвана за какво ѝ говори.

— Мотора ми! Поправен е!

— О, да.

Тя успя да наподобява усмивка и се помъчи да прояви интерес само заради него. Но силите ѝ бяха тъй изчерпани от току-що преживяното и мисълта за това, което ѝ предстоеше, че и на танк да го беше видяла, нямаше да прояви по-голяма изненада или любопитство.

— Харесва ли ти?

— Чудесен е. Откъде намери пари?

— Спечелих на конните надбягвания. Голям късмет извадихме с Фил. Качвай се. Първо ще отидем да ти купим каска, а после ще се отбия да кажа на наште къде отивам.

Карен взе торбата и без колебание се качи зад него. Той обърна мотора и даде толкова силно газ, че глутницата деца и бездомни кучета, които тичаха през тревата към усамотената горичка, се обърнаха да видят от какво е този рев.

Като се отдалечаваха, Карен хвърли поглед назад към блока. Намери прозореца на техния апартамент, но квадратът бе твърде малък и тъмен и не се разбираше дали някой не е бил привлечен от шума на мотора.

Караха по магистралите. Задминаха и оставиха след себе си:

Прегазени птици. Догарящ фургон на банкета. Полицейски коли, чакащи в засада край пътя. Изоставена каменовъглена мина. Купища сгурия. Запустяло село. Изсъхнали брястове. Трактори, които разораваха синори. Птицеферми. Ивици от автомобилни гуми като свалени змийски кожи. Надраскан надпис на един мост: „ХРИСТОС Е ЖИВ“. Нови жилищни комплекси в пущинаците. Камиони с ремаркета. Автобус с екскурзианти пенсионери. Кола модел отпреди 1930 година. Служебни автомобили. Коли с леопардови кожи на седалките. Талисмани с кимащи кученца и махащи ръце по стъклата на колите. Мотел. Колоната от коли в другата посока, дълга две мили. Пътен знак „ПРЕСТРОЯВАНЕТО ЗАДЪЛЖИТЕЛНО“. Пътни строежи на цели мили. Полицейски коли и линейки със светещи сини лампички около току-що катастрофирали автомобили. Изтощено самотно куче, което тичаше в ужас по разделителната ивица. Ръждясал калник. Изкривена мантинела. Изгоряла кола край един насип. Парчета от автомобилни стъкла. Кръв по асфалта. Сокол над пуст рид. Тинест канал. Нови промишлени комплекси с рекламни надписи „ФАБРИЧНИ СГРАДИ ПОД НАЕМ“. Безмълвни фабрики. Празни общински жилища. Буренясали парцели. Зловонна река. Стотици нови непродадени коли. Оживено игрище за голф. Буница. Ято гларуси по накамарена смет. Полиетиленови парчета, развяващи се на ограда от бодлива тел. Отпадъци: на полето, в гората, по улиците. Колоната от военни камиони.

Когато минаха покрай един знак за крайпътен ресторант, Карен извика към каската на Мик:

— Гладна съм, Мик! Искам да спрем!

Мик (наклонил глава назад):

— Какво?

Карен (наклонила глава напред):

— Казах, че искам да спрем!

Мик (извърнал глава):

— Не чувам!

Карен (още по-високо):

— Гладна съм. Искам да ям!

Докато Мик разбере, бяха вече наближили и ако имаше по-голямо движение, щяха да отминат и да бъдат принудени да продължат до следващия ресторант. Във фойето Мик се заигра на автомата за бiliarд, когато Карен отиде в тоалетната. На вратата на дамската тоалетна бе нарисуван силует в количка, което показваше, че може да се използва и от инвалиди. Карен се появи сресана и с червило на устните. Хвана Мик за ръка и двамата се качиха горе в самата закусвалня. Първо си запазиха две места с каските, сетне бавно минаха покрай линията за самообслужване и отрупаха таблите си с храна.

Избраха си едни и същи неща: доматиена супа, пържени картофи, яйца, салам с боб, малки хлебчета, масло, понички с крем и кафе. Мик плати сметката. Беше почти половината от седмичната му помощ като безработен, но той не се разтревожи, тъй като имаше още пари от продажбата на цигарите.

Раздигнаха мръсните съдове, натрупани от доста клиенти преди тях, седнаха и Карен избърса масата със салфетка. Най-после всичко беше наред. Седяха един срещу друг, каските на столовете до тях бяха също една срещу друга. Карен разряза хлебчето си на две и разви с ножа обвивката на маслото.

— Нямам търпение. Умирам от глад.

— От чистия въздух е. От него се огладнява.

Тя остърга хубаво обвивката, но намаза маслото тънко, за да стигне за двете половинки на хлебчето.

— Колко ни остава още, Мик?

Той се замисли и разбърка супата. След първата лъжица отвърна:

— Още два-три часа. Бристъл е далечко.

— Нямам търпение да стигнем.

— Сигурно баща ти доста ще се изненада. Тя се усмихна, представяйки си срещата им.

— Каква ли физиономия ще направи, като ме види.

— Адреса го знаеш, нали?

— Разбира се. Записан е в бележника ми.

Тя потупа чантичката си до каската на съседния стол. Мик искаше да посоли още малко супата си, но солницата беше празна.

— Струва ми се, че базата на Алън е някъде около Бристъл.

Карен не го чу. Изяде супата си и натопи зальк хляб в жълтъка. Прекалено много я вълнуваше собственото и бъдеще, че да се интересува от местонахождението на Алън.

— Ще бъде чудесно. Близко е до Лондон. Ще мога да прескачам в събота и неделя и да ходя по магазините.

— Звучи страхотно.

Но тонът му накара Карен да вдигне поглед от чинията си и тя се сети, че в плановете си досега не бе споменала Мик. Протегна ръка и го хвана за ръкава.

— Ще се виждаме, нали сега мотоциклетът ти е изправен. — Мик не отговори, но по начина, по който бавно разрязваше салама, пролича колко е паднал духом. — След известно време може да си намеря и квартира. Тогава ще ми гостуваш. — Това до известна степен му се стори обнадеждаващо и той вдигна поглед. — Мога и работа да ти потърся. Във вестниците, където трябва. Там има много работа.

При тази мисъл Мик плахо се усмихна.

— Би било чудесно, нали? — каза той с такъв копнеж, че Карен отново се пресегна над шишенцата с подправки и го хвана за ръката.

Нахраниха се, разчистиха едно място на масата и разгънаха пътната карта. Мик показва на Карен къде се намират и колко още им остава. Отидоха при мотоциклета, тя си сложи още два пуловера, даде един и на него. Но тъй като му беше малък, той го облече под ризата си като потник.

— Какво пише, Мик?

Табелката с името на улицата беше доста далеч от уличната лампа и не можеше да се прочете, така че Мик мина през тревата и качи мотоциклета на тротоара.

— Карлтън Авеню.

— Сигурна съм, че е тук, така каза оная жена.

— Да попитаме друг, ще потърся магазин. Все някой ще знае.

— Да идем в полицията. Там ще ни кажат.

— Да, да. По-скоро ще ни окошарят.

Споменаването за полицията му припомни къде е спрял и той леко се смъкна на платното.

Не знаеха в каква посока да продължат, огледаха тихата улица, тревните ивици по тротоарите, дебелите дървета и каменните къщи с дворове. В далечината уличните лампи светеха, сякаш бяха окачени високо пред клоните на дърветата и на мъжделивата светлина оградите от жив плет изглеждаха масивни като крепостни стени.

Улицата бе безлюдна. Прозорците на някои къщи светеха, но Мик не направи опит да слезе от мотора и да позвъни. На такива улици се чувствуваше несигурен.

Познаваше ги от родния си град: като малък бе пял коледни песни, изправен с приятели пред такива тежки врати. Но щом позвъняваха, хората, които живееха зад тях, или се преструваха, че ги няма у дома, или излизаха на прага да им кажат, че много са подранили, въпреки че Коледа почти бе настъпила. Ако навремето се бяха отнасяли така с него, как ли щяха да постъпят сега, като го видят с каска, дънки и ботуши? Положително щяха да затръшнат вратата под носа му и да телефонираат в полицията, преди още да си е отворил устата да ги попита. Не, най-добре беше да не се занимава с тях. Нямахше защо да си търси белята.

Карен го смушка отзад и посочи двама души, които вървяха срещу тях.

— Да попитаме тия хора.

— Дано не си сбъркала адреса, Карен.

— Разбира се, че не съм. Стига си ми го повтарял.

Тя пак го смушка, този път по-силно. Денят ѝ бе пълен с вълнения. Беше изморена, стана ѝ студено, започваше все повече да се безпокои, че не могат да намерят къде живее баща ѝ.

Към тях вървеше възрастна двойка с бастуни. Държаха се един за друг, но крачките и почукването на бастуните им бяха в пълен синхрон и вървяха доста бързо. Когато се изравниха с тях, Карен ги попита:

— Извинете, бихте ли ни казали къде се намира Кинг Стрийт?

Възрастните хора се изненадаха, позабавиха крачка, бастуните им почукаха неедновременно и спряха. Изгледаха подозрително Мик и Карен, после мъжът стисна здраво бастуна си и отвърна:

— Не, но мога да ви кажа къде беше.

Карен забеляза, че жената неодобрително се загледа в следите от гуми по тревата и сви устни.

— Какво искате да кажете?

— На около миля отук нагоре по същата улица след железопътния прелез. Събориха всичко, ще строят обществени сгради.

Той посочи накъде да вървят с бастуна, сетне побутна жена си и двамата закрачиха едновременно по тихата улица.

Мик и Карен тръгнаха в обратна посока, попитаха пак в една кръчма и в един магазин за хранителни стоки и я намериха. Мик мина внимателно по улицата между купчините строителни отпадъци. Не се виждаше нито една къща. Само железопътната линия и една изоставена фабрика, а между тях — пустош. Мик се произвърна към Карен и се ухили.

— Кой номер беше?

— Никак не е смешно.

— Прилича ми на Байрън Стрийт до нас, където ходим да караме мотоциклетите си.

— Какво ще правим сега, Мик? Как ще го намерим? Мик не можеше да продължи, тъй като по средата на улицата бяха скупчени овъглени греди и счупени керемиди, затова обърна мотора и тръгна към железопътния прелез.

— Знаеш ли къде работи?

Карен не отговори веднага, а Мик трябваше да се съсредоточи изцяло, за да следва криволичетата пътечка между купчините отпадъци и съвсем забрави, че е задал въпрос. Когато Карен внезапно извика в отговор, той се стресна и едва не се блъсна в една рамка от легло.

— „Акме“! Така беше. Автостопанство „Акме“. Когато ми го каза за пръв път, стори ми се, че чух акне.

— Да намерим телефон и да им позвъним. Те ще знаят адреса му.

— Какво, сега ли? По това време там няма да има никой.

— Зависи. Ако фирмата е голяма, ще има дежурен денонощно.

На железопътния прелез трябваше да изчакат да мине влак. Тръпки на възбуда ги побиха от внезапния грохот и силната въздушна струя, а светлите профучаващи вагони им се сториха топли и уютни. Влакът отмина и нощта сякаш стана по-тъмна и студена.

Когато моторът мина през релсите и ги разтърси, Карен се обади:

— Обзалагам се, че отива в Лондон.

Малко по-нататък, до един китайски ресторант, от който се взимаше храна за вкъщи, Мик забеляза телефонна кабина.

— Е, тогава ще има доста да пътува. Лондон е в обратната посока.

Спряха пред ресторанта — „Щастливият дракон“ — и Карен отсече:

— Е, тогава се обзалагам, че идва от Лондон.

Тя влезе в телефонната кабина, а Мик остана на мотоциклета и надзърна през прозореца в китайския ресторант. Клиентите гледаха телевизора, поставен на тезгяха, и чакаха да им донесат поръчките. До ресторанта двама младежи оглеждаха колите в осветения от прожектори двор на фирмата за продажба на употребявани автомобили. Рекламата на компанията беше „НАЙ-ДОБРИ ПРЕПРОДАЖБИ“, а търговската ѝ марка — юмрук с вдигнат палец.

Карен остави слушалката на вилката и отвори вратата.

— Какво ти казаха?

— Нищо.

— Защо?

— Било тайна. Такава информация не се давала по телефона.

— Ти каза ли им коя си?

— Да, но това не помогна. Всеки можел да се представи така.

— Дадоха ли ти адреса на автостопанството?

— Да. Записах го. — Бележникът в ръката и бе все още отворен.

— Добре. Ще разберем къде е и ще отидем.

Мик извика младежите, които обсъждаха колите. Те приближиха, Карен им показа адреса и ги попита къде е.

Не знаеха точно, но се сетиха за квартала. Казаха, че е на около две мили оттук, недалеч от пристанището. Попитаха още веднъж на

една бензиностанция и накрая го намериха. Гаражът се намираше в края на тясна уличка, между един празен склад и едно бунище. Пътят бе хлъзгав и разкалян от камионите на „Акме“ и Мик караше с разперени встрани крака, готов всеки момент да стъпи на земята, ако моторът се занесе. Карен се бе сковала от напрежение зад него. Колкото пъти се хлъзваше задното колело, толкова пъти тя започваше да пици и простираше крака встрани така че Мик ѝ се скара да стои мирно, че ще обърне мотора!

Гаражът бе заобиколен с висока телена ограда, която завършваше с бодлива тел. На коловете бяха прикрепени табелки „ВЛИЗАНЕТО ЗАБРАНЕНО“, а дворът, пълен с паркирани камиони, се осветяваше от прожектори.

Едва влязоха в двора и иззад варел масло изскочи една немска овчарка и се спусна с лай към тях Мик рязко натисна спирачките, наведе се назад и вдигна крак, готов да я ритне. Но до колибката на кучето имаше външна гума от самосвал и за нея беше завързан дълъг синджир, който спря кучето на около метър от тях. То напираше напред, изправено на задните си крака, и непрекъснато лаеше, ръмжеше и се зъбеше. Веригата около врата му не се виждаше, потънала в козината, а коремът и мършавите му хълбоци бяха изплескани от калта по двора.

Някакъв човек излезе от сградата, за да видя какво има. Бършеше ръце в омазнен парцал, работният му комбинезон бе тъй напоен с масла, че проблясваше на прожекторите като калайдисан. Човекът извика на кучето да млъкне, но то не му обърна внимание и когато Мик отново запали мотора и предпазливо мине покрай него, то все пак се опита да ги достигне и обтегнатият му синджир описа дъга.

Спряха пред гаража, а Карен продължаваше да гледа към него, обърната назад.

— Какво искате? — попита монтьорът.

Карен се обърна напред и заобяснява над рамото на Мик:

— Аз ви се обадох по телефона преди десетина минути и ви попитах за адреса на мистър Лодж.

— За какво го търсите?

— Дошли сме му на гости. Искаме да го изненадаме Монтьорът продължаваше да бърше ръце и сега за оглежда мотора, като че ли проблемът на Карен беше от професионален характер.

— Значи си му дъщеря, така ли?

Както зададе въпроса, излизаше, че пита мотора.

— Да. Имам адреса му на Кинг Стрийт, но там всичко е съборено.

Човекът започна да бърше пръстите на ръката си един по едни, докато обмисли как да постъпи.

— Ами тогава няма защо да не ви го кажа. То човек трябва да внимава по телефона, знае ли кой може да е. Навъдили са се всякакви смахнати.

Той се върна в сградата и повдигна наклонения капак на стар чин, поставен близо до вратата. Стената зад чина бе облепена със застъпващи се изрезки от вестници и картички с изгледи от морето. Насред избелелите служебни материали и лични поздравления изпъкваше някакъв календар с многозначителната усмивка на едно момиче, което се бе навело да откъсне нарцис.

Монтьорът донесе тетрадка с тъмнокафява корица и оцветени като имитация на мрамор ъгълчета. Прокара пръст по азбучника и отвори на буквата „Л“.

— Хадърсейдж Гардънс №51.

Карен се усмихна и от вълнение стисна ръката на Мик.

— Къде се намира?

— Ще се върнете по тази уличка. После ще завиете надясно и ще излезете на главното шосе, после продължавате по моста и като минете залата за забавни игри, свийте вляво в първата пряка.

Той придружаваше обясненията си с жестове, сякаш във въздуха решаваше геометрична задача.

— Благодарим, ще я намерим.

Мик обърна мотора и отново мина бавно покрай кучето. То опъна веригата докрай, стъпило само на задните си лапи — вървеше настрани подир тях, за да ги достигне и едва когато те излязоха от двора, пусна на земята и предните си лапи.

Те стигнаха до края на уличката, а лаят му все се чуваше и чак когато Мик сви към главното шосе и даде газ, шумът от мотора го заглуши.

Но Хадърсейдж Гардънс къщите бяха големи, занемарени, във викториански стил и повечето от тях бяха преустроени в апартаментчета и гарсонieri. По провисналите тюлени завеси и

раздърпани пердетата си личеше, че ги дават под наем обзаведени, а градинките пред тях бяха буренясали или съвсем изпотъпкани.

Пред номер 51 (цифрите бяха грозни изписани с боя на каменната колона пред вратата) живият плет не бе подкастриран толкова отдавна, че бе заел две редици от плочките по тротоара и стигаше чак до горната рамка на еркерния прозорец. Мик загаси мотора, двамата с Карен заоглеждаха къщата, без да си говорят. Вместо да се зарадва, че най-после са пристигнали, Карен изглеждаше потисната, неуверена и май нямаше намерение да слезе от мотора.

— Няма ли да провериш дали си е у дома? — обърна се Мик към нея.

Тя се бе вторачила в живия плет, яркозелен в светлината от еркерния прозорец. Всички прозорци на втория етаж бяха тъмни. И тъкмо Мик вече се канеше да я попита дали да не отиде той, тя стана и се изправи пред входа.

На касата на вратата имаше три звънеца, всичките без имена. Карен се поколеба и натисна долния. Не се разбра дали вътре звъни, но след няколко секунди в преддверието светна и зад матовото стъкло се появиха неясни очертания.

— Кой е?

Гласът бе на мъж, но по тембъра и акцента тя позна, че не е на баща и.

— Търся мистър Лодж. Вкъщи ли си е?

Не получи отговор, но след малко вратата се отключи и зад нея се показа мургаво лице. Човекът видя Карен и отвори вратата по-широко, после се обърна и посочи стълбището.

— Горе. На втория етаж. Колко пъти му повтарям да си справи звънеца.

Обърна им гръб и клатейки глава, се върна по коридора в стаята към улицата. Иззад вратата тихо, но съвсем ясно долиташе реге. Карен не бе доловила музиката дори когато човекът бе излязъл в преддверието и вратата на стаята му зееше отворена. Тя се обърна и махна с ръка на Мик. Той спусна стойките на мотора, подпря го, тръгна към нея и свали каската си.

— Какво ти каза?

— Сигурно са квартири под наем. Каза, че татко живее горе.

Мик погледна голите стълби зад нея. По-тъмният цвят отстрани подсказваше, че някога на тях е имало пътека.

— Ами тогава да се качим и да видим, а?

Той затвори входната врата, а Карен погледна към масичката в преддверието, затрупана с рекламни брошури и евтини пликове, които никой не си бе направил труда да прибере. Не видя писмо за Ерик Лудж. На стената над масичката имаше телефонен автомат, а на тапета бяха изписани толкова много имена и номера, че приличаха на тъмен ореол около черната телефонна кутия.

Когато бяха по средата на стълбите, лампата в преддверието изгасна. Те замръзнаха един зад друг в еднакви пози — с ръка на парапета, повдигнали единия си крак на следващото стъпало.

— Какво стана?

— Сигурно осветлението се изключва автоматично. Слез да го включиш, Мик.

Мик се обърна и бавно слезе до преддверието. Докато търсеше опипом ключа, блъсна крака си в масичката и от внезапния трясък в тъмното Карен толкова се изплаши, че ако не беше се хванала здраво за парапета, щеше да падне. Мик шепнешком изруга, но къщата бе толкова тихо, че Карен чу всичко. Никога не бе чувала такива думи от устата му.

— Тихо бе, човек! Да не искаш да събудиш цялата къща?

Цветнокожият човек, който им бе отворил, започна да блъска по стената и Мик застана на едно място, докато очите му свикнат с тъмнината, после продължи да търси ключа.

Беше между вратата и телефона. Мик светна, заедно с Карен се качиха на втория етаж и там се озоваха пред четири затворени врати: две съседни по средата на дългата стена и две срещуположни до стълбите.

Спряха и се послушаха. Иззад вратите не се чуваше никакъв звук; носеше се само тихата музика отдолу. Карен погледна Мик. Той сви рамене. И той не знаеше на коя от двете да почука. След още малко колебание Карен потропа леко на едната от вратите срещу тях.

Никой не се обади и тя почука още веднъж, този път малко по-силно. Не откъсваше поглед от вратата сякаш волята ѝ можеше да накара някого да я отвори, но телепатичните и усилия останаха без резултат и устните ѝ затрепериха от разочарование. И когато Мик

щеше вече да и предложи да почукат другаде, съседната врата се откряна и зад нея със сънени очи запремига една жена. Събрала беше деколтето на нощницата до шията си, а косата ѝ стърчеше на една страна, както е била затисната от възглавницата.

— Какво искате?

Карен бе тъй слисана, че стоеше и зяпаше жената, без да помръдне. Изглеждаше много по-изненадана отколкото при появяването на цветнокожия.

— Търся мистър Лодж. Човекът от долния етаж каза, че живее тук.

— За какво ви е? Вие кои сте?

Държеше се тъй грубо и подозрително, сякаш бе убедена, че щом разни непознати идват да разпитват, това може да донесе само нещастие.

— Аз съм дъщеря му, Карен. Дойдох да го видя.

Сега дойде ред на жената да зяпне и изумлението ѝ пролича ясно, въпреки че през открянатата врата не се виждаше цялото ѝ лице. Преди да успее да каже нещо, осветлението на площадката изгасна, а тя бе тъй поразена от това разкритие, че едва след няколко секунди се сети да каже:

— Ключът е на стената вдясно от вас.

Този път, докато търсеше пипнешком ключа, Мик си удари глезена в пръчките на парапета.

— Ш-ш-ш-т!

Сякаш се бе спукала гума — така прозвуча забележката, изсъскана от вратата на спалнята. Мик изруга наум, натисна ключа и се върна при Карен. Жената все още гледаше през процепа, като че ли светлината изобщо не бе загасвала. Ако им беше казала да си вървят и им бе затворила вратата под носа, нямаше да могат да ѝ възразят, защото пролуката не бе достатъчно широка дори да се пъхне крак.

— Май че е най-добре да влезете. Само почакайте малко.

Тя тихо затвори вратата и ги остави отвън. Мик се наведе и разтри крака си.

— Два пъти едно след друго. Добре че не живея тук. За нула време ще стана инвалид.

Жената излезе от спалнята, облякла пенъоар над нощницата си, и ги покани в съседната стая — тази, върху която Карен неуспешно бе

изпробвала телепатичните си възможности. Отваряше и затваряше внимателно вратите и дори след това придържаше дръжките, за да не щракне езичето. Запали лампата, отиде до камината и взе пакет цигари от лавицата над нея. Погледна се в огледалото и чак тогава се обърна. Косата ѝ вече не стърчеше на една страна. Успяла бе да се срещне набързо в другата стая.

Мик и Карен стояха до вратата и я гледаха как си запали цигарата. Пусна изгорялата клечка кибрит зад газовата печка, която бе инсталирана как да е пред решетката на камината. От процепа между печката и камината се проточи тънка струйка дим и се загуби сред петната по сивия мрамор. Карен чакаше жената да каже нещо, но тя стоеше пред незапалената печка и я гледаше. Първа проговори Карен.

— Татко тук ли е? — попита тя.

— В Уоригтън е по работа. Ще се върне сутринта.

— Така ли?

Двете отново замълчаха и единствено от долния етаж се чуваше характерният ритъм на реге. Жената се изви и изтърси пепелта от цигарата си в камината зад печката. При това движение пенъоарът се опъна по нея и едрите ѝ гърди ясно се очертаха. Обърна се, забеляза, че Мик я оглежда и се загърна до шията, за да му покаже, че е забелязала.

— Баща ти знае ли, че идваш? Очаква ли те?

— Не, хрумна ми изведнъж. Мик ме доведе с мотора си. Искан да го изненадам.

— Наистина ще го изненадаш.

— Първо отидохме на другия адрес на Кинг Стрийт. Бях започнала да си мисля, че няма да намерим къщата. — Тя се усмихна, за да покаже колко се радва, че са я открили, но жената не ѝ отвърна с усмивка за добре дошли, хладното ѝ отношение скова Карен и тя млъкна.

За да посмекчи напрежението между тях, Мик бързо продължи разказа:

— После отидохме до гаража, където работи. Там попитахме къде живее.

Жената показа, че щеше да е доволна, ако си бяха държали езика зад зъбите, после се прозя многозначително. Грубостта ѝ все повече дразнеше Карен. Затова ли беше вдигнала този ужасен скандал, затова

ли напусна дома си и бра студ на мотора толкова часове, та сега да я отблъскват? В края на краищата бе дошла чак дотук, за да види собствения си баща. Тя остави предизвикателно каската си върху края на масата и скръсти ръце.

— Не очаквах да намеря тук друг човек. Мислех, че баща ми живее сам. — В тона ѝ прозвуча обвинение, сякаш тя се бе върнала у дома си, а чуждият човек тук бе жената. — Женени ли сте?

Беше безцеремонна като инспектор от службата за социални помощи и както вървеше, жената можеше да ѝ отвърне по същия начин. Но тя се засмя на прямотата на Карен, после изгаси цигарата си в раковината на масата, използвана за пепелник.

— Още не. Мисля, че случаят с баща ти е парен каша духа.

— Нищо чудно.

Карен, изглежда, не почувствува, че забележката за неудачния брак на баща и можеше лесно да се изтълкува погрешно като критика на сегашната му връзка. Но жената я възприе в същия смисъл, защото отиде да седне на дивана до камината все още усмихната.

— След като сте дошли дотук, заповядайте, седнете.

Но столовете ни са малко.

Имаше само два стари кухненски стола до масата в средата на стаята и едно високо столче пред пианото. Пианото беше зад вратата, опряно до стената, а на поставката бяха отворени нотни листове. Но купчината вестници и списания върху капака показваше, че отдавна никой не е свирил на него.

Върху пианото между две статуетки — на матадор и танцуваща испанка — имаше стъклена купа с плодове. Във вдигнатата си ръка танцьорката трябваше да държи ветрило, но то се бе отчупило и сега беше потънало на дъното на купата с плодове с в очакване някой да го залепи.

Мик и Карен още не бяха решили къде седнат, когато от съседната стая се чу бебешки плач. Карен впери изумена очи в стената, после се обърна към Мик — долната и устна трепереше и в очите ѝ блеснаха сълзи.

Жената се намръщи, стана и бързо тръгна към вратата.

— Току-що го приспах. Извинявайте. Почакайте малко.

Тя излезе, от съседната стая се долови тихият ѝ глас, успокояващ детето. Смаяна, Карен седна на столчето пред пианото и едва сега

забеляза бебешките дрешки на сушилника до прозореца и кашона с играчки, мушнат в ъгъла между пианото и вратата.

— Поне да ми беше казал. Чувствувам се адски тъпо.

— Сигурно е забравил.

— Не говори глупости. Как може да се забрави такова нещо?

— Значи не е искал да те тревожи.

Плачът на бебето поутихна; след дълга пауза, точно когато Мик и Карен започнаха да се чудят дали и жената не е заспала, я чуха, че излиза от спалнята. Карен беше станала, когато тя влезе във всекидневната.

— Слава богу. Вече мислех, че няма да затвори очи. — Тя остави вратата леко открената. — Цяла зима му тече нослето. Как няма да настива при тази влага.

Тя огледа високите стени, сякаш търсеше причините за недоволството си. В единия ъгъл над корниза се виждаше тъмно петно, но голата крушка, която висеше от декоративната гипсова розетка, беше толкова слаба, че трудно можеше да се разбере дали е от влагата, или е само сянка.

— Та това е, баща ти ще се върне сутринта. Тогава елате да се видите с него.

Внезапното събуждане на бебето и страхът, че може да се разплаче отново я ожесточиха и тя застана до вратата и им направи път да излязат. Мик и Карен се спогледаха смутено. Накрая Карен проговори, но се чувствуваше тъй неловко, че не можеше да погледне жената в очите.

— Няма къде да отидем. Мислех, че ще останем при татко.

— Да останете тук ли?

— Не разбирате ли, мислех, че живее сам.

— Тук няма къде да останете. Имаме само тази стая и спалнята.

Карен кимна тъжно.

— Да тръгваме тогава, Мик.

Мик отвори вратата, но жената се обърна към камината. Забравила бе, че е занесла часовника в спалнята.

— Колко е часът? — попита тя.

Мик и Карен погледнаха ръцете си. Мик не се сети, че неговият часовник още не е поправен. Отговори ѝ Карен:

— Дванайсет и дващсет.

— Къде ще отидете?

Карен се замисли и вдигна рамене.

— Не знам... сигурно ще потърсим някой пансион.

Ръката на Мик бе все още на дръжката на вратата.

— Всъщност не знаем точно къде да отидем. За пръв път идваме тук.

Жената замълча и те помислиха, че се мъчи да се сети накъде да ги упъти. След малко каза:

— Е, мисля, че можете да останете тук за една нощ. Ще опъна походното легло в другата стая за теб — кимна тя към Карен, — а ти ще спиш на дивана. Ще намеря и още едно одеяло.

Мик и Карен се спогледаха с усмивка на облекчение, а Мик се подпря на пианото, имитирайки изтощение.

— Аз мога да заспя и на легло от гвоздеи, толкова съм уморен.

— Много мило от ваша страна. Не искахме да ви създаваме главоболие. Просто не знаехме.

— Е, мога ли да те изгоня? В края на краищата ти си дъщеря на Ерик.

Те се спогледаха безмълвно, изведнъж жената се усмихна на Карен.

— Опитвала съм се да си представя как изглеждаш. Виждала съм твои снимки, но като малка.

— Как се казвате?

Жената пак се усмихна на непосредствеността ѝ.

— Джени... Много си приличате в очите с Кевин.

— Бебето Кевин ли се казва?

Мик спря да търка една драскотина на каската си и вдигна поглед.

— На Кевин Киган ли сте го кръстили?

— Не знам дали е на него. Ерик хареса това име. Както и да е, да донеса вече одеялото, че Кевин ще се събуди в шест часа и ще иска да яде.

Тя излезе от стаята, Карен вече беше готова да се разплаче.

— Татко казваше, че ако се бях родила момче, щял да ме кръсти Кевин.

— На втория път е сполучил, а?

— Така изглежда.

— Аз пък се радвам, че не си момче.

Той я прегърна набързо и я целуна неумело по бузата. В отговор Карен се усмихна, но машинално и тъжно като кукла.

Джени се върна и донесе одеялото, Мик остави и своята каска върху масата и го пое от нея.

— С това няма да ти е студено. Извинявай, но нямаме възглавница за теб. Използуй облегалките на дивана.

— Няма нищо. Ще се наглася.

— Тоалетната е вдясно, до стълбите, ако имаш нужда.

— Благодаря.

Джени се обърна към Карен.

— Ела да ми помогнеш да разгънем походното легло. Така ще вдигнем по-малко шум.

Карен я последва, спря за миг отвън, уморено се усмихна на Мик и затвори вратата след себе си. Мик се заслуша в бавните проскърцвания и приглушените съвети, докато двете опъваха леглото в съседната стая, после съблече якето си и го преметна през облегалката на единия кухненски стол. Разгъна одеялото върху дивана, подгъна навътре краищата му, свали ботушите си и ги сложи един до друг на килимчето пред камината, за да са му пред очите, щом се събуди. Като си нагласяше подвижните облегалки, забеляза нещо паднало под дивана и протегна ръка да го вземе. Беше окъсана книжка с детски стихотворения. Приседна на края на дивана и прелисти омекналите страници с шарени картинки, после загаси лампата и си легна с дрехите.

На сутринта Мик и Карен оправиха облегалките и сгънаха хубаво одеялото, после седнаха на дивана да пият чай и се загледаха как Джени сменя пелените на бебето върху килимчето пред камината. То лежеше по гръб върху непромокаемо чаршафче и дъвчеше гумен пръстен. Джени му избърса дупето, но щом свали крачетата му надолу, то пусна едно фонтанче и се намокри цялото.

Мик се ухили и смушка Карен, а тя се смути и извърна поглед.

— Какво ще кажеш, имаш си братче, а?

— По-точно доведен брат.

— Е, пак е кръвна връзка, пали?

Джени не показва, че е чула обидното разграничаване.

Без да вдига глава, намаза Кевин с крем и го напудри, преди да му подмени пелената. Както се бе надвесила над него на колене, пуловерът и се бе вдигнал над дънките и откриваше голия и кръст. Изглеждаше слаба и уязвима в тази поза. Външната врата долу се отвори, всички застинха на мястото си и се послушаха. (С изключение на Кевин, който си лежеше по гръб, гукаше и риташе.) Но стъпките преминаха по коридора и заглъхнаха в задната част на къщата.

Джени закопча ританките догоре, вдигна Кевин и го подаде на Карен.

— Подръж го малко, моли те, да донеса закуската му.

Карен бързо остави чашата си и нерешително заоглежда извиващото се телце.

— Както кажеш. Но мен много-много не ме бива да се занимавам с бебета.

— Ето, сега ти се удава възможност да се понаучиш.

Без да чака отговор, тя тръсна бебето на коленете ѝ и отиде в кухнята. Карен го държеше през кръста на разстояние, то пък протягаше ръчички и се мъчеше да я стигне. Наблюдаваше го с безразличие — от напрежение розовите му бузки се зачервиха още повече.

— Харесва ли ти, Мик?

Сякаш искаше мнението му за някоя рокля или за нови обувки. Мик, едва-едва погледна детето и сви рамене.

— Бебе като бебе.

Той се послуша и след като се увери, че Джени е още в кухнята, прегърна Карен през раменете и се опита да я целуне.

— Но аз предпочитам сестра му.

Кевин се протегна към ръката на Мик, но преди да стисне гривната с инициалите му, Карен отблъсна Мик с лакът.

— Престани, ще го изпусна заради теб. Бебето не се учуди, че лъскавият предмет изчезна изведнъж, а прехвърли вниманието си към златното медальонче на врата на Карен.

— Какво ще кажеш, Мик, приличаме ли си?

Той заразтрива ребрата си там, където го бе смушкала Карен, и премести поглед от нея към бебето.

— Не мога да преценя, не е ли още рано? На мен всички бебета ми изглеждат еднакви.

Бебето беше силно и упорито и Карен трябваше да го държи здраво, за да не му позволи да я стигне. Но малко по малко тя се смили и зачервеното лице я накара да му се усмихне.

— Нали е хубав за възрастта си?

Тя го притегли към себе си, целуна го по бузата и прегърна пухкавото телце. Кевин спря да се мята в ръцете ѝ, защото бе успял да хване медальончето и разглеждаше златното сърце със съсредоточено любопитство като майmunка. Повъртя го оттук, повъртя го оттам и опита да го пхне в устата си, но Карен го спря и лекичко започна да разтваря стиснатото юмруче.

Когато разпери пръстите му, медальончето увисна отворено на шията ѝ. Кевин случайно бе натиснал пружинката и сега от едната половина се усмихваше баща и, а от другата замислено се вираше майка ѝ. Два дребни лика, изрязани от сватбена снимка на стълбището пред общината.

Карен бързо затвори медальончето, а Мик не успя да полюбопитствува, защото се появи Джени със закуската на Кевин. Тя сложи купичката на специалната поставка, прикрепена към детското му столче; завърза му лигавниче, после го взе от Карен и го настани на столчето. Той веднага протегна ръце към кашата, от която още се вдигаше пара, но Джени дръпна купичката, преди да си е потопил пръстите вътре.

Карен погледна часовника си, после — часовника на полицата над камината.

— Знаеш ли в колко часа ще се върне татко?

Дженн опита малко от първата лъжичка, за да провери дали кашата не е твърде гореща, даде останалото на Кевин и едва тогава отговори:

— Досега трябваше да си е тук. Но при неговата работа нищо не е сигурно. Вече изобщо не го чакам. — Кевин протегна ръка към лъжичката и Джени му даде още. — Отначало Кевин се разплакваше, като се появи. Толкова рядко се виждаха, че не можеше да познае собствения си баща.

— А той зарадва ли се, че има син?

— Нищо не каза. Но мисля, че се зарадва. Май всички мъже са доволни, като им се роди син.

Външната врата пак се отвори и след малко някой изтича нагоре по стълбите, като си подсвиркуваше. Джени се обърна към Карен, която и без това гледаше вратата.

— Идва си.

Мъжки глас извика името на Джени от площадката и тя отвърна високо в коя стая е. След миг мистър Лодж влезе при тях — все още си подсвиркуваше и тактуваше с вестник по крака си. Щом забеляза Карен, спря и да си подсвиркува, и да си тактува, сякаш някой бе спрял грамофон, и се вторачи в нея, сякаш се чудеше коя е. Карен нямаше такива съмнения. Тя скочи от дивана, втурна се към него и увисна на врата му, така че той трябваше да отстъпи крачка назад, за да не падне. Ципът на карираното му вълнено яке не бе вдигнат и когато я прегърна, якето се разтвори и я обгърна като с криле.

Джени и Мик се усмихваха, като гледаха тази емоционална среща, Кевин също се смееше от радост, че баща му се е върнал, и започна да думка по поставката за хранене с пълните си ръчички.

Мистър Лодж отдръпна Карен от себе си, за да я види по-добре, прегърна я през рамо и двамата влязоха навътре като влюбена двойка.

— Каква приятна изненада. Смях се, като те видях да седиш на дивана. Защо не ми се обади, че идваш?

— Нямах време. Решихме и тръгнахме. Мик ме доведе с мотоциклета си.

Джени, все още на колене до столчето на Кевин, вдигна поглед към тях. В ръка държеше същата лъжичка каша, която бе загревала, преди мистър Лодж да се прибере вкъщи.

— Пристигнаха снощи. Чудех се кой ли може да е дошъл.

— Снощи! — Той се обърна към Карен. — Къде се настанихте?

— Тук. Аз спях на походното легло в спалнята, а Мик — в тази стая.

Кевин не можеше да чака човече, грабна лъжичката и я пъкна в устата си.

— Съжалявам, че не знаех. Можех да се сменя с някой колега и да не ходя в Уорингтън.

— Решихме едва вчера следобед.

Той пак я прегърна, после се наведе и целуна бебето. От радост Кевин разклати столчето си и окачените отпред цветни топчета задрънчаха.

Мистър Лодж свали якето си и го прехвърли през облегалката на стола срещу Мик. Двете якета — едното дънково, покрито със значки, другото на ярки карета — създаваха впечатление, че столовете са заети от двама истински мъжаги.

— Казвай сега какво правиш, Карен — отдавна не сме се виждали.

Мистър Лодж потупа чайника с чай на масата, за да провери дали е още топъл, и застанал с гръб към газовата печка, залепи ръцете си отгоре да ги посгрее. Карен пак седна на дивана до Мик.

— Ами... нищо.

— Нищо ли! Най-малкото, изглежда, вече си имаш приятел. Според мен това съвсем не е нищо. Той смигна на Мик, а Карен заби поглед в обувките си, поусмихна се и се изчерви. — Как е майка ти? — Изражението ѝ рязко се промени, тя заприлича на момиченце, което се е заинатило. — Изненадвам се, че те е пуснала да дойдеш чак дотук. И то на мотоциклет. — Карен седеше неподвижна и безмълвна на края на дивана, не помръдваше и не проговаряше. Не откъсваше поглед от обувките си. — Казала си ѝ, че идваш тук, нали, Карен? — Тя пак не отговори. — Надявам се, че не си тръгнала, без да ѝ кажеш.

Тонът му стана доста рязък и Карен вдигна поглед:

— А ако с така? Никак не ме интересува дали знае или не, това е.

— Не си права, тя направо ще се побърка. Нали я познавам, сигурно вече е вдигнала на крак полицията и сега те търсят под дърво и камък.

Мик изправи гръб стреснат.

— Господи! Само това не.

Той погледна към вратата, като че ли полицията вече трополеше нагоре по стълбите. Карен се отпусна назад върху облегалката и скръсти ръце.

— Да прави каквото си иска, мен не ме засяга, аз няма да се върна вече при нея.

— Какво искаш да кажеш?

— Магнах се от къщи.

— Магна ли се! Кога?

Джени, която обираше от пластмасовата купичка последната лъжичка каша, се извърна и диамата с мистър Лодж се спогледаха.

— Вчера. Скарахме се.

Джени се обърна към бебето и му даде лъжичката да я оближе. Мистър Лодж опипа джобовете на панталоните си, обърна се и взе пакета цигари от лавицата над камината. Разтърси го, но все пак го отвори, за да се увери, че е празен.

— Сигурно е било сериозно, за да дойдеш чак дотук.

— Тя няма да се притеснява толкова къде съм отишла. Ще се радва да ми види гърба.

— Сигурно доста се е променила, откакто не съм я виждал.

Карен се ядоса от нежеланието му да застане на нейна страна срещу майка ѝ.

— Ще се радва! Сега ще може да се занимава единствено с тъпия си приятел.

— Разбирам. — Мистър Лодж кимна бавно и я изчака да се поуспокои. — Значи си има приятел. Е, а ти не го ли харесваш?

— Тя ми къса нервите. До гуша ми е дошло да слушам за него: Джордж каза така, Джордж каза иначе... за нищо друго не може да мисли.

Мистър Лодж стоеше с ръце в джобовете и гледаше дъщеря си. Но Карен бе извърнала очи, не искаше да го погледне.

— Виж какво, Карен, тя е сама отдавна, единствено с теб. Понякога човек започна да чувства самотата, разбираш ли?

Той погледна към Джени, която все още стоеше на колене до столчето на Кевин, Беше с гръб към него, но скованата ѝ поза показваше, че слуша внимателно.

— Мисли пак да се жени — съобщи Карен и вдигна поглед, за да види как ще реагира баща и.

— Но това е естествено, Карен. Млада е. Няма да остане сама до края на живота си, това е естествено.

— Знам, но...

Тя остана разочарована от невъзмутимостта му.

— Ти си вече голяма, моето момиче. След някоя и друга година и ти ще се омъжиш. (Мик се запита дали ще се омъжи за него. Замисли се за бъдещето си. Както вървеше, никога нямаше да има възможност да се ожени! И той се умърлуши като Карен.) Навярно и тя иска да започне нов живот, докато е време.

Джени остави купичката и лъжичката на Кевин да си поиграе е тях, изправи се и тръгна към вратата.

— Ще ти приготвя нещо за закуска, Ерик.

Тя се поспря на вратата, изчака да се увери, че Мик и Карен не ги гледат, и му даде знак с глава, че иска да я последва. Мистър Лодж не показва, че е разбрал, но след няколко секунди, когато от кухнята се чу потракване на съдове и бълникането на вода, той взе чайника от масата. На пластмасовата му подложка имаше картинка на котенце с цилиндър на главата.

— Ей-сега ще се върна. Ще ви донеса още чай. — Преди да излезе, той включи радиото, което стоеше върху дървена масичка на колелца до вратата. На долния плот на масичката имаше кутия с картинна мозайка от триста парченца на двореца Хамптън Корт. — Послушайте малко музика, за да не сучаєте.

Той усили звука, усмихна им се от вратата и отиде в кухнята. Радиото беше включено на втора програма и нито на Мик, нито на Карен им допаднаха подбраните известни мелодии от „Студентът-принц“^[1].

Не бяха по вкуса им и следващите изпълнения от „Целуни ме, Кейт!“^[2], така че Карен стана и изключи радиото.

— Не понасям такава музика. Кара ме да се чувствавам едва ли не на сто години.

В стаята отново стана тихо и ясно се долавяше разговорът от кухнята, настоятелен, но сдържан. Ето какво чуха:

— Казвам ти, Ерик — тя не може да остане тук.

— Да не би да е поискала?

— Не си ли личи? Иначе защо ще идва чак дотук?

— Хрумнало ѝ е в момента.

— И аз така си помислих отначало. Но после видях торбата с дрехи, която е донесла.

— Това още нищо не значи. Нали ги знаеш какви са на тая възраст, непрекъснато се преобличат.

Карен стоеше неподвижна до масата, втренчила поглед в прозореца, с гръб към Мик. През тюлените завеси времето навън изглеждаше мъгливо, а къщите отсреща — сиви и безлични.

— Във всеки случай дай ѝ да разбере как стоят нещата. Тук няма място дори да се обърнеш.

— Няколко дни нямат значение, нали?

— Знаеш какво ще стане после. Няколкото дни ще станат няколко седмици и накрая ще ни увисне на врата. Разбери, нямам нищо против нея самата.

Всъщност тя ми изглежда добро момиче. Просто тук няма къде да я приберем.

С гръб към Мик, за да не вижда лицето ѝ, Карен коленичи пред столчето на Кевин и се опита да му се усмихне. Той веднага се засмя и посегна пак към медальона ѝ, по този път тя не му го даде, а му показа пръстена на ръката си.

— Но тя ми е дъщеря. Имам известни задължения към нея.

— Да, но имаш и известни задължения към мен и към сина си. Другото вече е минало, Ерик. Казвал си го много пъти.

— Знам. Казвал съм го. Само че ми се струва подло.

Пръстенът омръзна на Кевин, той хвана Карен за косата и я придърпа към себе си. Мократа ѝ буза докосна неговата.

— Не е подлост. Това е въпрос на здрав разум. И най-добре ѝ го кажи веднага, за да не се надява напразно.

— Ще ѝ кажа, само не ме притеснявай. Подай ми чайника. Можем да ги почерпим поне с чаша чай, докато са тук.

— Чаша чай! Преди да дойдеш, приготвих и на двамата топла закуска.

Мистър Лодж влезе шумно във всекидневната, понесъл чайника с неестествено оживление, сякаш от кухнята дотук бързо беше оправил настроението си.

— Заповядайте да се постоплите. В тая стая е студено дори когато печката е включена.

Той наля чай в двете чаши и клекна до бебето. В момента, в който той се навеждаше, Карен се изправи, сякаш столчето на Кевин беше опорната точка на детска люлка-климушка.

— Как го намираш, Карен?

Карен подаде на Мик чашата му чай и седна до него, без да вземе своята.

— Чудесен е. Много е сладък.

Мистър Лодж вдигна Кевин от столчето му и го подхвърли нагоре няколко пъти, като едновременно подвикваше. (Ако го подхвърлеше толкова високо в някой от новите апартаменти, щеше да го удари в тавана.) После го задържа на ръце, застана пред печката и се обърна към Карен и Мик. Заговори бодро като учител, който настанява двама нови ученици.

— Какво ще правите сега, а? Сигурно си на работа, Мик, и трябва да се връщаш? Нали не искаш да ти изстине мястото?

— Няма такава опасност. Безработен съм.

— И ти ли! Синът на колегата ми, и той е на същия хал...

Мистър Лодж не успя да се разпростре върху проблема за безработицата сред младежта, тъй като Карен се намеси:

— Защо не ми каза, че не живееш сам, татко? Ами за бебето? Сигурно е било родено, когато дойде да ме видиш последния път, а ти и дума не спомена.

От този въпрос мистър Лодж остана като парализиран и дори не направи опит да спре Кевин, който заби зъбки в ухото му. Остави му да го хапе няколко секунди, после трепна от болка и го нагласи в столчето му.

— Все не можех да намеря подходящ момент. Мислех, че пак ще се разстроиш. Ти толкова тежко преживя раздялата ни с майка ти, че не знаех как ще го приемеш.

— И все пак щеше да е по-добре ти да ми беше казал, а не да го разбере по този начин, не мислиш ли?

Мистър Лодж потърси цигари в джобовете на якето си, после попита Мик дали той има. Цигари не се намериха, затова сложи три лъжички захар в чашата на Карен и се задоволи със сладкия чай.

— Така е. Но пък и не съм очаквал, че ще дойдеш тук. Непрекъснато отлагах...

Изглеждаше така объркан, че Мик се почувствува неловко и ако имаше къде да отиде, щеше да излезе от стаята. На Карен ѝ се стори, че баща и ще заплаче. — Вече няма значение, татко.

— Нали разбираш, не можеш да останеш тук. Просто няма място. Сама видя как живеем.

— Знам. Разбрах още снощи, като пристигнахме.

— Може би като се преместим в по-прилично жилище и се поуредим, ще си вземеш отпуска и ще ни погостуваш. Доведи и Мик, ако искаш.

Мик закима с готовност на предложението. При неговите перспективи не се очертаваше възможност да си позволи някаква почивка. Карен се усмихна тъжно на опитите на баща си да я успокои, стана ѝ мъчно, че го е поставила в затруднено положение, изправи се и го прегърна.

— О, татко...

— Съжалявам, мой то момиче...

— Не се тревожи. Всичко е наред. Разбирам всичко.

Тя облегна глава на рамото му и застина безмълвно в прегръдката му, докато той я потупваше по гърба. Нищо друго не можеше да направи, за да я утеши. Беше вече голяма, не можеше да я вдигне и да я подхвърля нагоре, както беше направил с Кевин преди малко.

[1] Американски филм-мюзикъл от 1927 г. — Б.пр. ↑

[2] Американски филм-мюзикъл от 1953 г. — Б.пр. ↑

Късно същия следобед Мик остави Карен долу пред техния блок. Уговориха се да се срещнат пак в осем часа и Мик се прибра вкъщи.

Подпря мотора до вратата на кухнята и влезе, като си откопчаваше каската и си тананикаше, сякаш се връщаше от разходка из квартала. Всички го чакаха във всекидневната. Никои не проговори и той разбра, че му предстоят разпавии дори само от начина, по който Джули хвърли поглед към родителите си и се зае с чинията яйца на очи, сякаш не бе слагала хапка в уста от няколко дни.

Мистър Уолш сгъна вестника и решително се надигна от фотьойла, сякаш щеше да вземе думата на събрание.

На Мик не му се хареса начинът, по който стискаше вестника — като оръжие.

— Къде, по дяволите, ходиш?

Мик наистина се бе подготвил да му направят забележка, но това войнствено настроение съвсем не съответствуваше на простъпката му. А и баща му ругаеше.

Това беше опасен признак.

— Бях в Бристол с Карен. Нали ви оставих бележка?

— Оставил, бележка! Ти на това бележка ли му викаш?

Той отиде до камината и измежду напъханите зад часовника квитанции и фишове от футболния тотализатор измъкна една стар плик. Мик бе написал бележката на гърба му. Баща му я прочете разярен:

„Заминавам за Бристол при бащата на Карен! Ще се върна скоро!“

На Мик му се прииска да попита: „И какво не ви харесва?“ По при тези обстоятелства реши, че е по-разумно да не дразни баща си.

— Много бързахме. Нямах време да пиша повече.

— Побъркахме се от тревоги, Мик.

Мисис Уолш седеше на канапето, на облегалката до нея имаше чаша чай. Мик погледна часовника. Защо не беше отишла на работа?

— От тревоги ли? За какво?

— А ти за какво мислиш? Бристол е толкова далеко.

Не знаехме нито как да се свържем с теб, нито кога ще се върнеш.

— Майка ти не е мигнала цяла нощ, това известно ли ти е? Иде ми да ти хвърля един хубав пердах, нищо че си на тия години!

Той направи крачка напред и Мик се зарадва, че е поне близо до вратата и масата е между тях.

— За какво вдигате толкова шум? Нали си дойдох? А и вие знаехте къде съм.

Той се ядоса, че майка му е изпуснала смяната заради него. Беше напълно излишно, особено когато в сладкарската фабрика уволняваха двеста души и отсъствията можеха да се окажат решаващ довод при обсъждането кой да попадне в списъка. Имаше си предостатъчно свои проблеми, за да го обвинят и в това! Но той не посмя да я укорява под разярения поглед на баща си иззад масата.

— Ти наистина нямаш ум в главата. Още не си взел книжка. Тръгваш дори без знак за внимание. Без застраховка. А на всичко отгоре качваш на мотора и друг човек! Ако те бяха хванали, не ти мърдаха шест месеца.

— Е, да, но не ме хванаха.

— И какво прави през нощта?

Мик се обърна към майка си и забеляза, че ръцете ѝ силно трепереха, като вземаше чашата и чинийката от облегалката на канапето. Изглеждаше бледа и уморена. Дали не беше болна? Може би в края на краищата не беше изпуснала смяната си само за да остане вкъщи и да го чака.

— Спахме у бащата на Карен. По защо се притеснявате толкова? Сякаш ме е нямало цял месец.

Никой не му отговори и когато мълчанието продължи, той се уплаши. Дали не бяха открили? Дали не бяха научили за кражбата на цигарите? Джули допи чая си и вдигна поглед към него.

— Алън беше тук.

Тя му се усмихна, но явно споменаването на Алън не бе предизвикано от преднамерен опит да се намали напрежението вкъщи.

— Алън! Не знаех, че си е дошъл. И какво каза? Преди Джули да успее да отговори, мистър Уолш пак му се развика:

— Ако си беше седял където ти е мястото, шеше да разбереш.

Смачка на топка плика с бележката на Мик и вдигна ръка, като че ли щеше да я хвърли по него. Но се обърна и я запрати в огъня. Пламъците обхванаха хартията, пликът се разгъна и мистър Уолш сякаш се поосвободи от напрежението; отпусна рамене, приведе гръб и втренчен в огъня, разсеяно заклати глава.

Остана да гледа плика, докато се превърне в черна пепел, после се обърна и тихо излезе от стаята.

След минута-две, когато стана ясно, че няма да се върне, Мик попита майка си:

— Какво му става? Човек може да помисли, че или съм убил някого, или нещо по-лошо.

Мисис Уолш поклати глава и остави чашата си върху облегалката на канапето.

— Не. Всъщност не ти си причината за това, Мик.

— Какво искаш да кажеш?

— Ти беше само капката, от която чашата преля.

— Защо, какво друго има?

Мисис Уолш полагаше усилия да не заплаче.

— Научи го тази сутрин. Освобождават го временно от работа.

Алън отпи от чашата си и показа на Мик и Карен друга снимка. Бяха си уговорили среща в „Конят и жокеят“, откъдето момчетата започнаха вечерта си точно преди Алън да замине за Северна Ирландия.

— Това е Боб, а това — Пол. Много весело си прекарваме заедно. И двамата са от нашия край. Много хора от полка са от нашия край.

На снимката се виждаха Алън и още двама войници, застанали пред един ландроувър в пълна бойна униформа и с пушки. Карен огледа внимателно мрачните им изпоцапани лица.

— Не мога да те позная с тая екипировка. Особено с тая каска. Всички си приличате.

— Без каска не може, като се разлетят ония ми ти тухли и бутилки. Тук се връщаме от патрулно дежурство. На Фолс Роуд имаше произшествие.

Мик поглъщаше с поглед всички подробности от униформата: тежките ботуши, бронираните жилетки, предната част на каските.

— И какво беше станало?

— Няколко хлапета започнали да хвърлят камъни. Опитяхме се да ги разпръснем, но докато се усетим, со насъбраха още стотици...

— И тогава какво направихте?

— Пуснахме специалната група.

— На какво казвате специална група?

Алън се раздразни от невежеството на Мик.

— Ами избираме четирима, те се втурнат да арестуват водача, а в това време другите ги прикриват.

Карен се премести по-близо до Мик и го хвана под ръка.

— Струва ми се опасно.

— Опасно си е. Непрекъснато те замерват с разни неща. Специалната група само размахва палките и гледа да се измъкне колкото може по-бързо.

— Хванахте ли го?

— Кого? — изненада се Алън от въпроса на Мик.

— Водача.

Той пренебрежително вдигна рамене. Очевидно за него това нямаше значение.

— Не си спомням. Във всеки случаи прибрахме някого, това е важното... Хвърлихме му голям бой. Целия го насинихме. — Алън

отпи голяма глътка, доволен от спомена за добре свършената работа, после избра друга снимка и им я подаде да я разгледат. — Видяхте ли го? — Той замълча, докато Мик и Карен държаха снимката и гледаха един войник, изтегнат на нар. Под нара се виждаха един до друг чифт ботуши, събрани в положение „мирно“, а до тях бяха захвърлени чехлите му, както ги бе събул, сякаш за да се подчертае различното им предназначение. — Казваше се Тери Франсис. — Алън отново замълча. — Сега е мъртъв.

Това подсили драматичното напрежение и снимката, направена в момент на почивка, изведнъж се превърна в нещо важно. Те заразглеждаха внимателно усмихнатото лице и забелязваха неща, които не бяха видели досега: пръстена му с герб, часовника, цигарата между пръстите му и писмото на възглавницата до главата му.

— Какво стана? — заинтересува се Мик.

— Застреляха го от засада по време на патрул. Куршумът го улучи ей тук. — Алън посочи главата си. — Мозъкът му се пръсна по цялата улица. Бяхме приятели. Той беше от Брадфорд. Показаха погребението му по телевизията.

Карен се извърна разстроена и отпи глътка. Сякаш вземаше лекарство.

— Хванаха ли човека, който го е застрелял?

— Не, но ние им го върнахме, можеш да си сигурна. Тъпкано си платиха негодниците. Претърсихме всички къщи на тая улица. Без церемонии. Избихме вратите и обърнахме всичко наопаки. Наред.

Съдейки по изражението на лицето му, това му бе доставило огромно удоволствие.

— Това ми изглежда ужасно.

Очевидно състраданието на Карен се бе прехвърлило от мъртвия войник върху обитателите на съсипаните домове. Алън не и обърна внимание и продължи със същия възбуден тон.

— Проклети католици. За някои семейства знаем, че симпатизират на ИРА и от време на време се връщаме при тях. Посред ноц. Когато и да е. Побъркваме ги. А как само вони в някои къщи! — Той сбърчи нос и отпи от бирата си, сякаш пак му бе замирисало — Децата им опикават леглата си, гадост.

Карен почервени от гняв.

— Нищо чудно. И аз ще се напикая, ако някой нахлуе у дома посред нощ.

— Знам, но там е друго. Само да видите на какво приличат някои квартали. — Едва успяваше да сдържи раздражението си от неуместната загриженост на Карен. — По улиците няма осветление, прозорците на къщите им са заковани с дъски. Живеят като в кочини тия ирландски свине.

Мик остави снимката на мъртвия войник. На масичката пред тях като на филмова лента преминаваше животът в армията.

— Във всеки случай изглежда много по-забавно от това, с което се занимавам тук.

Алън се съгласи с ентузиазъм.

— Страхотен живет е! Трябва и ти да го опиташ. Виждал ли си такова нещо? Той извади от джоба си гумена капсула и я постави на масата, сякаш с нея още веднъж щеше да докаже, че Мик трябва да се запише в армията. Мик веднага я взе.

— Какво е това?

— Гумен куршум.

Мик го огледа внимателно и го подаде на Карен, а тя го подхвърли няколко пъти в ръка.

— Доста е тежък, а? Не знаех, че са толкова големи. Прилича на свещ, нали?

Алън ѝ се ухили.

— Абе на мен ми прилича на нещо друго. Мик също започна да се хили. За пръв път, откак бе излязъл, се развесели.

— Да, но не съвсем.

Карен се изчерви от тези шеги и бързо остави куршума на масата.

— Аз пък мислех, че са малки, колкото да сплашват хората. Да ги поодраскат и толкова.

Алън се забавляваше от наивността и, затресе се от смях на стола си.

— Че ги плашат, плашат ги, не се съмнявай.

— Но това нещо може и да убие човек. Настроението на Алън рязко се промени; той пак се превърна в Професионалист.

— И какво от това? Който загази, сам си е виновен. Ние не търсим неприятности. Само си вършим работата.

— Поне правите нещо, а не като мен.

Доброто настроение, което бе обзело Мик за малко, го напусна и пак го обзе обичайната меланхолия. Алън нямаше намерение да слуша за затрудненото му положение.

— Е, нали знаеш какво да направиш. Армията беше най-добрият ход за мен. Ако не се забъркам в някоя каша, след три години ще съм с нашивки.

Карен го изгледа подозрително, търсеше подтекст в думите му.

— И какво, като си с нашивки? — Мик се смути, че трябваше да го моли да му обяснява.

— Значи, че ще ме повишат. Мога да стана сержант, преди да съм навършил двайсет и пет години. Тогава ще имам истинска власт. Нашият сержант всъщност командува целия ни батальон.

— Звучи много хубаво.

Карен усети промяната в тона му и рязко се обърна към него.

— Да не си намислил и ти да постъпваш в армията?

— Все трябва да започна да мисля за нещо, нали? Не мога повече да продължавам така.

Карен стисна ръката му, за да му даде кураж.

— Имай търпение. Все ще се появи нещо.

— Кога? Повтарям си го всеки ден, но нищо не става. Няма смисъл. Всичко върви от зле към по-зле.

— А ние двамата? Помисли ли какво ще стане с нас, като отидеш в армията?

Мик се поколеба. Не беше мислил за това. Погълнат от тревоги за собственото си оцеляване, не се бе отплесвал в емоционални разсъждения.

— Ще си пишем. Ще се виждаме, когато си идвам в отпуск.

— Колко често ще бъде това? Знаеш какво ще стане, нали? Ще ми изпратиш едно-две писма и толкоз.

Алън, който прехвърляше останалите снимки и се усмихваше на спомените, които събуждаха, вдигна поглед.

— Защо, не е задължително. Много момчета се срещат с приятелките си, като си ходят у дома. Не че това им пречи особено. Аз лично не се вързвам. Там има страхотни мацета. Особено в протестантските райони. Непрекъснато ни спират, като патрулираме, за да си бърбят с нас. — Той позамълча. — Пък и какви неща стават...

— Какви?

Алън погледна Карен, после се наведе над масата и зашепна в ухото на Мик. Когато свърши, Мик се отдръпна и го изгледа недоверчиво.

— Как, ама през телената мрежа ли?

— Истина е! Честна дума!

Карен грабна чантичката си и понечи да стане.

— Слушайте, тръгвам си, ако ще си приказвате така. Изведнъж излизаше, че Мик и Алън бяха дошли заедно в кръчмата, а тя им се бе натрапила. Мик я хвана за ръкава и я дръпна долу.

— Не ставай глупава. Нищо лошо не ми каза.

— Съвсем иначе изглеждаше. И те предупреждавам, Мик. Ако се запишеш в армията, с нас е свършено. Още сега можем да се разделим.

В кръчмата нямаше много хора и щом Карен повиши тон, всички се обърнаха към тях.

— Кой е казал, че ще се записвам? Нали първо трябва да поговорим?

— Доколкото разбирам, няма какво да говорим. Всичко е ясно.

Алън се отегчи от препирнята им. Допи бирата си и се изправи.

— Добре де, да се заемем е по-сериозна работа. Кой иска още една халба?

Мик допи халбата си и бръкна в джоба си.

— Мой ред е, нали?

Алън извади пачка банкноти и взе от нея една петачка.

— Остави. Тази вечер аз черпя. Ти ще плащаш следващия път, като си дойда, първо си намери работа. Карен, и за теб същото, нали?

— Не, благодаря.

Тя дори не го погледна, като му отговаряше.

— Сигурни ли си?

— Абсолютно.

— Както искаш.

Алън сякаш не се обиди от отказа ѝ. Взе двете празни халби и отиде на бюфета. Карен допи своята и го изпрати със сърдит поглед.

— Мразя го. По-добре да не бяхме идвали тук.

— Какво искаш да кажеш? Алън е най-добрият ми приятел. Виждаме се само два пъти в годината.

— Той се опитва да ни раздели, не го ли разбираш?

— Глупости!

Но той отрече толкова енергично, че не беше убедителен и издаде истинските си чувства, като започна да премята нервно в ръце една подложка за чаша.

— Точно така е. Иска да те убеди да се запишеш в армията.

— При сегашното положение няма да са му необходими много усилия, уверявам те.

— Е, много ти благодаря! Това обяснява доста неща за отношението ти към мен, нали?

Тя пак щеше да се изправи. Мик я хвана за ръката.

— Нищо такова не исках да кажа, честна дума.

— Добре, тогава какво искаше да кажеш?

Мик забеляза, че Алън играе на автомата „Космически нашественици“ до бюфета.

— Не знам. — Електронните пиукания на взривяващите се ракети звучаха потискащо в почти празната кръчма. — Исках само да кажа, че ми е писнало.

— Но трябва да вземеш решение — или ще се записваш, или няма. Разбираш го, нали, Мик?

Той кимна унило.

— Зная. Само трябва да помисля малко.

Карен се наведе към него и силно стисна ръката му.

— Не отивай, Мик. Ще бъде ужасно, ако заминеш сега.

Тя го гледаше право в очите, сякаш му внушаваше да се съгласи с нея; но Мик, втренчил невиждащ поглед пред себе си, не и отговори.

На следващата сутрин Карен отиде на работа, въпреки че почти не бе мигнала. Не смееше да взема повече отпуск, тъй като непрекъснато предупреждаваха персонала да не допуска отсъствия. Стотици момичета биха се радвали да получат работа на тяхно място, им беше казала управителката. Мик също отиде в града. Трябваше да се отбие в Бюрото за социално осигуряване и да се разпише на картоната си за безработен. Определеният му час беше десет и половина; но той знаеше, че трябва да отиде по рано, за да е стигнал до гишето дотогава. Всеки път опашките ставаха все по-големи...

Издание:

Бари Хайнс. Погледи и усмивки

Издателство „Христо Г. Данов“, Пловдив, 1989

Преведе от английски: Диана Ботушарова

Редактор София Василева

Художник Димо Кенов

Художник-редактор Веселин Христов

Технически редактор Ирина Йовчева

Коректор Мая Поборникова

Английска. I издание

ЕКП 07/953662331 1/5037-427-89. Издателски N 2815

Формат 84×08/32. Печатни коли 13,50. Издателски коли 11,34

Условно издателски коли 11.55

Дадена за набор на 11. VIII. 1989 г. Излязла от печат на 30. XI.

1989 г.

Печатница „Димитър Благоев“, София

Цена 1,77 лв.

First published by Michael Joseph Ltd. 1981

Published in Penguin Books 1983

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.